

PAAVIN KIRJA JEESUKSESTA

CRUX

2 |

HUHTI-TOUKOKUU 2009

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Hyvinvointia työhön

- Miten ehkäistä uupumista
- Parempaan jaksamiseen
 - Työhyvinvointi työntekijän silmin
 - Mentorointi

ESIMIESTYÖTÄ KEHITTÄMÄLLÄ TYÖHYVINVOINTI PARANEE JA TYÖURAT PITENEVÄT

MIKAEL HELENELUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON PUHEEN-
JOHTAJA

mikael.helenelund@evl.fi

KANSAINVÄLISEN RAHOITUSKRIISIN syntyessä työurien pidentäminen on noussut työelämämme keskeiseksi tavoitteeksi. Tavoite on saavutettavissa vain panostamalla työpaikoilla työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen. Siinä avainasemassa ovat hyvä johtaminen ja esimiestyö.

AKI asetti vuosi sitten työryhmän laatimaan linjauksia siitä, miten kirkossa voitaisiin tukea ja kehittää johtamista. Loppuraportissaan johtamistyöryhmä korostaa, että seurakunnissa on kehitettävä selkeät johtamisjärjestelmät, joissa jokaisella työntekijällä on häntä tukeva ja kannustava esimies.

Suurissa ja keskisuurissa seurakunnissa tämä edellyttää lähiesimiesorganisaation käyttöön ottamista. Jotta esimies olisi lähellä alaisiaan ja pystyisi seuraamaan heidän jaksamistaan ja selviytymistään annetuista tehtävistä, yhdellä esimiehellä ei tulisi olla ainakaan enemmän kuin kymmenen suoraa alaista.

ESIMIEHEN KESKEISIIN velvollisuuksiin kuuluvat työn säännöllinen seuranta ja arviointi sekä rakentavan palautteen antaminen alaisille. Työntekijöiden kannustaminen ja rohkaiseminen motivoivat heitä hyvään suoritukseen ja vaikuttavat ratkaisevasti tavoitteiden saavuttamiseen. Selkeiden yhteisten tavoitteiden ja käytäntöjen omaksuminen – esimerkiksi se, että jokainen työntekijä kokee oman tehtävänsä olevan tärkeä ja arvostettu – vaikuttaa puolestaan myönteisesti työilmapiiriin.

Työilmapiiristä ja työhyvinvoinnista huolehtiminen on lähiesimiehen tärkeimpiä tehtäviä. Tietämys työhyvinvointia, työkuormitusta ja työsuojelua koskevista asioista kuuluu hyvän johtamisen perusedellytyksiin. Esimiestyölle on myös varattava sen vaatima aika. Kirkossa lähiesimiehet osallistuvat yleensä tiiviisti itse toimintaan. Heidän on osattava jakaa voimansa oikein johtamisteh-

tävän ja seurakuntatyön välillä.

Hyvä työväline esimiestyössä ovat kehityskeskustelut. Niiden yhteydessä esimies ja alainen arvioivat yhdessä työtä ja sen tuloksia, tavoitteiden saavuttamista sekä työntekijän jaksamista. Kehityskeskusteluissa arvioidaan myös työntekijän koulutus- ja työnohjaustarpeet.

Pian käyttöön otettava harkinnanvarainen palkanosatuo esimiesten käyttöön uuden kannustavan elementin. Oikein käytettynä se palvelee seurakunnan toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asettamista.

On esitetty pelko siitä, että harkinnanvarainen palkanosatuo muuttaa kehityskeskustelujen luonnetta. Uskaltavatko työntekijät palkkaseuraamusten pelossa enää puhua avoimesti työnsä ongelmista? Siihen voi vastata, ettei kenenkään tarvitse pelätä palkkansa vaativuusosan laskevan kannustavan palkkaelementin käyttöönoton johdosta. Mikä estää päinvastoin maksamasta harkinnanvaraista palkanosaa tehtäviensä ongelmiin rohkeasti tarttuneelle?

LÄHIESIMIEHEN TEHTÄVÄN hoitaminen edellyttää, että hänellä on siihen riittävät valtuudet ja oman esimiehensä täysi tuki ja luottamus. Hänellä tulee olla selkeä kuva tehtävästään ja toimivaltansa rajoista. Esimiestehtävän delegointi tulisi olla johtosäännöllä tai muuten selkeästi määritelty.

Työantajan on huolehdittava siitä, että kaikille esimiestehtävissä oleville järjestetään asianmukainen ja riittävä koulutus. Johtamiskoulutukseen osallistuvien joukkoa onkin kirkossa lähivuosina tuntuvasti lisättävä.

Esimiestyön kehittämiseen käytetyt varat näkyvät pian parantuneessa työhyvinvoinnissa ja pienellä viipeellä pidentyneissä työurissa. ■

HYVÄÄ PÄÄSIÄISTÄ!

CRUX

2 | HUHTI-TOUKOKUU 2009

Hyvinvointia työhön

Milloin työntekijä voi hyvin? Miten selviytyä, kun työssä uhkaa uupumus? Miksi nuori työntekijä voi väsyä työuran alkuvuosina? Tähän lehteen olemme koonneet työvälineitä työntekijän ja koko työyhteisön parempaan hyvinvointiin. **8–23**

PAAVIN KIRJA JEESEKSESTÄ

– teologinen ja kirkollinen kannanotto moderniin Jeesus-tutkimukseen **26**

FLORIDAN SUOMALAISEN ST. ANDREW'S -KIRKON PASTORIN MISSIO:

uusi sukupolvi mukaan toimintaan **30**

OPISKELIJAVINKKELI

”Se, että saa hymyn toisen ihmisen kasvoille tai positii-
vistä palautetta hyvin teh-
dystä työstä, on voimavara.”
..... **34**

KOLUMBIALAIS- PASTORI SEISOI YHTEISÖNSÄ RINNALLA

läpi väkivallan vuosien
..... **35**

SAKSASTA PAPIKSI SUOMEEN

Anja Hauer opetteli suomen
kielen ja tuli seurakunta-
pastoriksi Sallaan **38**

SUOMEN LÄHETYSSEURA 150 VUOTTA

Lähetystyötä on kuvattu va-
pautusliikkeeksi. Lähetys-
näkemys vuosien varrel-
ta **40**

TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA

”Viisautta meillä pitää olla,
ja sitä pitää käyttää ihmisten
parhaaksi”, vuoden kanttori
Kaisa-Leena Harjunmaa-
Hannikainen kirjoittaa
..... **46**

TEKSTIN ÄÄRESSÄ

..... **47**

KUVAT: ISMO PEKKARINEN/KUVAKOTIMAA, ISTO HEISKANEN/KUVAKOTIMAA, MERJA LAAKSAMO

Työn iloa ja jaksamista

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

NÄINÄ TALOUDEN taantuma-aikoina tuntuu lähes synniltä puhua työn ilosta. Kun monelta viedään työpaikka alta, tuntuu epäreilulta, että joku iloitsisi työstään. Iloton työ kuitenkin kuormittaa.

Seurakunnat muiden joukossa antavat lomautusvaroituksia, säästöjä mietitään ja töitä lisätään entisestään. Ne, joilla työtä vielä on, joutuvat entistä ahtaammalle.

Tässä Cruxissa puhutaan jaksamisesta ja työhyvinvoinnista. Työyhteisön lainalaisuudet toimivat tavallisimmin niin, että kukaan muu ei huolehdi työntekijän jaksamisesta, ellei tämä itse sitä tee. Se, joka on käynyt uupumisen rajamailla, osaa ehkä kiinnittää asiaan huomiota. Liian moni uupuu, jopa työuransa alkuvaiheessa.

Tietoa työhyvinvointia lisäävistä asioista on paljon saatavilla, kunhan työntekijällä vain olisi tarmoa ja aikaa tutustua siihen. Tämä Crux kannattaa lukea huolella ja ottaa vinkistä vaarin. Jaksamisensa eteen voi tehdä paljon, vaikka monesti tuntuu, että joku muu täyttää kalenteria eikä ole mahdollisuutta suunnitella ajan käyttöään.

KUTSUMUS ON tärkeää, ja työ useimmiten motivoivaa, mutta on muistettava, että se ei ole koko elämä. Uupunut uurastaja ei tee kunniaa kutsumukselleen, ja työtkin kärsivät. Mielekkäät vapaa-ajan harrastukset ja läheiset ihmissuhteet tasapainottavat työn aiheuttamaa räsitusta. Valtiokonttorin äskettäin tekemä selvitys osoittaa, että liikunta ja terveelliset elämäntavat ovat keskeisiä tekijöitä työhyvinvoinnin kannalta.

Luterilaiseen työmoraaliin kuuluu usein se, että töitä on oltava hiukan enemmän kuin jaksaisi tehdä – muuten ei tunne oloaan hyväksytyksi. Vierasta ei ole sekään, että työntekijät lähes kilpailevat täysillä kalentereillaan ja kiireillään. Huolestunut ilme ja pieni ryppy otsalla on paljon hyväksytympää kuin työn ilon näyttäminen. Tällainen työn sankari tuskin jaksaa eläkeikään asti.

Työn ja vapaa-ajan tasapaino, ihmissuhteista huolehtiminen, hengellinen hyvinvointi ja hyvä kunto – siinä resepti, jonka pitäisi tuottaa työn iloa ja jaksamista. Voimmeko suoda tämän itsellemme? ■

RODEO.FI

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
maija.jokitalo@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

Kotimaa-Yhtiöt Oy

TOIMITUSKUNTA

Elina Fuchs, diakonissa
Marita Hakala, seurakuntapastori
Juho Kopporainen, kirkkoherra
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Juha Petterson, nuorten aikuisten pappi
Hanna Remes, kanttori
Susanna Valtonen, diakoni
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatietäisenkatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
maija.jokitalo@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790 euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020 euroa
1/2 s.	166 mm x 110 mm 81 mm x 229 mm	560 euroa
1/4 s.	81 mm x 110 mm 166 mm x 55 mm	330 euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200 euroa
takasivu	190 mm x 230 mm	1 200 euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Kirjapaino Uusimaa, Porvoo

KANSI

kuva Tero Sivula, suunnittelu Rik Poppius

PALKKAUSUUDISTUS LOPPUSUORALLA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

PALKKAUSJÄRJESTELMÄUUDISTUS ON kirvoittanut keskustelua jäsenten parissa. Kotisivujen keskustelu oli joskus kiivastakin, joskus mielestäni jopa epäasiallista. Asia on kuitenkin tärkeä, ja ylilyöntejäkin silloin usein tulee.

Kirkon uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto on nyt loppusuoralla: syksystä lähtien on mahdollisuus maksaa työntekijöille henkilökohtaista, työsuorituksen ja sen arviointiin perustuvaa palkanosaa. Silloin kirkosakin on uusi ja dynaamisuuden mahdollistava palkkausjärjestelmä kokonaisuudessaan voimassa.

Arvelen, ettei suoritukseen perustuvan palkanosan käyttöönotto ole miltään osin helpompaa kuin aiemmin toteutuneet uudistuksen vaiheet. Tähän mennessähän on itse asiassa vain arvioitu tehtävän vaativuutta ja määriteltä sen perusteella tehtävän palkkaus. Suoritukseen perustuva palkkauksen osa koskee aina tehtävän hoitajaa. Siis kyse on henkilöstä ja hänen työsuorituksestaan. Herkkyyks lisääntyy, ja virheratkaisut ja väärinymmärrykset kirpaisevat merkittävästi.

Siksi on jatkettava huolellista valmistautumista. Kyse ei ole pelkästään tekniikasta: täytyy oppia yhä koko järjestelmän luonnetta. Yhteiset ohjeet ovat tärkeitä, mutta asia on ennen muuta paikallinen. Siksi jokainen ratkaisu tulee voida perustella avoimesti ja läpinäkyvästi. Yhteistoiminnallisuutta korostava ote ei ole pahasta tässä uudistuksen vaiheessa.

Paikallisten työnantajien tulee siis ymmärtää palkkausjärjestelmän perusteita. Kyse ei enää ole kaavamaisesta, palkkaluokkiin perustuvasta, monesti helposta, mutta samalla kankeasta järjestelmästä, johon vuosikymmenten aikana totuimme.

HIEMAN HUOLESTUNEENA seuraan työpaikkailmoittelua, kun niissä kerrotaan ”palkkauksen olevan vaativuusryhmä sen ja sen mukainen”. Mitä se kertoo hakijalle palkasta? Kovin vähän. Ehkä se kertoo ennemminkin sen, että vaativuusryhmät nähdään uusina palkkaluokkina. Toivottavasti se ei kerro sentään siitä, että

tehtävän vaativuudenkin ajatellaan määräytyvän tehtävän hoitajan mukaan.

On tapauksia, joissa peruspalkka on määriteltä vaativuusryhmän alarajalle, vaikka tehtävän vaativuus edellyttäisi muuta. Erityistä perustetta on käytetty yllättävän vähän. Onko järjestelmä ja sen kaikki mahdollisuudet ymmärretty?

UUDEN JÄRJESTELMÄN lopullinen voimaan saattaminen osuu taloudellisen taantuman syventymisen kanssa yhteen. Nyt sopii toivoa, että seurakunnat uskaltaisivat katsoa mahdollisimman pitkälle. Laman jälkeen kilpailu työvoimasta on kovaa. Kirkko kilpailee työvoimasta muiden sektorien kanssa ja seurakunnat keskenään. Lyhytnäköistä on säästää vain palkkakuluista. Rakenneellisia ratkaisujakin on uskallettava tarvittaessa tehdä.

Liiton kotisivujen palkkausta koskevassa taannoisessa keskustelussa löytyi paljon myös positiivista. Eräs sellainen oli kehoitus vaikuttaa liiton päättäjien valintaan palkkausasioiden parantamiseksi. Sitä sopii toivoa. Ei niin, että päättäjät olisivat nyt huonoja tai tehdyt ratkaisut niin huonoja kuin keskustelussa joskus väitettiin. Kuitenkin liitto, jonka jäsenet osallistuvat toimintaan aktiivisesti kaikilla toiminnan tasoilla, on aina vahva liitto.

Vahvaa liittoa ja hyvää edunvalvontaa voi jokainen osaltaan rakentaa lähitulevaisuudessa ainakin kahdella tavalla, luottamusmiesvaaleissa ja liiton valtuuston vaaleissa. Molempiin vaaleihin on vielä runsaasti aikaa, mutta jo nyt kannattaa asiaa pohtia.

Edunvalvontamme hoitamisessa ovat paikalliset luottamusmiehet entistään tärkeämmässä asemassa. Monet etuihin liittyvät ratkaisut tehdään paikallisesti. Luottamusmies on niissä ratkaisuissa keskeinen toimija. Siksi onkin tärkeää jo nyt löytää hyviä ehdokkaita eri tehtäviin. ■

Jeesus tutkimuksen polttopisteessä

Teologia.fi esittelee lukijoilleen vuoden toisessa teemassa Jeesus-tutkimusta.

Kirjoittajista Jaakko Hämeen-Anttila tarkastelee Jeesusta varhaisessa Islamissa, Outi Lehtipuu varhaiskristillistä perhekäsitystä ja Susanna Asikainen Jeesuksen maskuliinisuutta. Tom Holmén valottaa Jeesus-tutkimuksen nykytilaa.

Verkkopalvelussa on vuosittain kolme vaihtuvaa teemaa, joita myös lukijat voivat ehdottaa toimitukselle. Seuraava teema käynnistetään syyskuussa 2009.

Teologia.fi-verkkopalvelu esittelee yleistajuisesti suomalaista teologian alan tutkimusta. Palvelu on suunnattu teologian opiskelijoille, tutkijoille, uskonnonopettajille ja seurakuntien työntekijöille sekä laajemmalle yleisölle. Teologia.fi:ssä on muun muassa tutkimusartikkeleita, opinnäytetöiden esittelyitä ja ajankohtaista teologisesta tutkimuksesta.

Palvelua ylläpitävät Helsingin ja Joensuun yliopistojen sekä Åbo Akademin teologiset tiedekunnat.

Tutustu artikkeleihin osoitteessa www.teologia.fi.

APURAHANSAAJAN ELÄKETURVA PARANI

APURAHALLA työskentelevät tutkijat ja taiteilijat vakuutetaan tämän vuoden alusta MYEL:n mukaan. Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela hoitaa apurahansaajien eläke- ja tapaturmavakuuttamisen.

Suomessa asuvan apurahansaajan on tehtävä itselleen eläkevakuutus Melassa, kun hänelle on Suomesta myönnetty apuraha, jonka turvin hän työskentelee Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta. Myös ulkomailla apurahan turvin tehtävä työ vakuutetaan tietyin edellytyksin. Vakuutusta on haettava kolmen kuukauden kuluessa työskentelyn alka-

misesta.

Apurahan tulee olla vuotuiseksi MYEL-työtuloksi muutettuna vähintään 3300 euroa. Apurahansaajan eläketurva määräytyy hänelle vahvistetun työtulon perusteella samalla tavoin kuin maatalousyrittäjällä.

Myös apurahansaajien ansiosidonnaisen työtapaturmaturvan sekä sairausvakuutuslain päivärahojen ja Kelan kuntoutusrahan perusteena on apurahansaajille vahvistettu työtulo. Lisätietoja saa Melasta apurahansaajien palvelunumerosta, puh. 020 630 0695 tai www.mela.fi.

AKIn ja DTL:n jäsentilaisuudet Jyväskylän Kirkkopäivillä elokuussa 2009

AKIn jäsentilaisuus la 22.8. klo 20 Konservatorion Siltasali, Pitkäkatu 19-21. Tervetuloa nauttimaan erilaisesta sirkuksesta! Circus Uusi Maailman esityksen jälkeen salaattibuffet ja pappien ja kanttorien kohtaamisia.

Ilmoittaudu 7.8. mennessä puh. (09) 150 2446 tai tuija.kukkonen@akilii-tot.fi.

Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsentapaaminen pe 21.8. klo 20 ravintola Torero, Kauppatkatu 35.

Tervetuloa tapaamaan Liiton jäseniä, luottamushenkilöitä ja työntekijöitä.

Tarjolla hyvää ruokaa ja vielä parempaa seuraa. Ilmoittaudu 7.8. mennessä puh. (09) 150 2487 tai toimisto@dtl.fi.

Vuoden diakoniaityöntekijä 2009

Seuraavan vuoden diakoniaityöntekijän valinta julkistetaan 22.9. diakoniaityöntekijöiden päivillä Espoossa. Nyt on aika tehdä ehdotuksia valinnaksi!

Katso valinnan kriteerit liiton kotisivuilta www.dtl.fi.

Ilmoittaudu diakoniaityöntekijöiden päiville!

Ohjelma ja ilmoittautuminen osoitteessa: www.diakoniaityontekijoidenpaivat.fi.

AKI

Jäsensivujen salasana vaihtuu

AKIn jäsensivujen salasanaksi tulee toukokuun alusta lähtien jäsennumero.

Numero on jäsenkortissa, joka on postitettu jäsenille vuoden alusta.

EERO J. LAAMANEN/KUVAKOTIMAA

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

VALTAKUNNALLISET KANTTORIPÄIVÄT TAMPEREELLA 2.–4.2.2010

Ilmoittautuminen alkaa syksyllä

KAHDEN VUODEN välein järjestettävät valtakunnalliset kanttoripäivät pidetään seuraavan kerran Tampereella. Ajankohta on jo perinteeksi tullut kynttilänpäivän tienoo, 2.–4. helmikuuta.

Ohjelmassa on jälleen ammatillista antia ja tukea työelämään sekä korkeatasoisia konsertteja. Kanttoripäivien järjestelystä on päävastuussa kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikkö. Suomen Kanttori-urkuriliitto vastaa päivillä virkasuhteeseen liittyvästä ohjelmasta. Kanttoripäiviä suunnittelevan työ-

ryhmän puheenjohtajana on Tampereen tuomiokapitulin hiippakuntasihteeri Aija-Leena Ranta. Mukana järjestelyissä ovat myös Suomen Kirkkomusiikkiliitto, Seurakuntien lapsityön keskus sekä Teologit ja kirkkomuusikot ry sekä tietenkin Tampereen seurakuntayhtymä.

Kanttoripäivät kannattaa jo nyt merkitä omaan kalenteriin ja ottaa puheeksi myös työnantajan kanssa (ammatilliset päivät eivät ole koulutusta). Ilmoittautumislomake julkaistaan Cruxin numerossa 4, joka ilmestyy syyskuussa.

Työntekijä

Pidä hyvää huolta itsestäsi!

PENTTI TAKALA

SAIRAALAPASTORI, TYÖNOHJAAJA, SEINÄJOKI

”Jos on kiire, täytyy mennä maaten. Jos on hyvin kiire, täytyy mennä kiireesti maaten.” Näin neuvoi kolmekymmentä vuotta sitten nuorta pappia entinen diakonian hiippakuntasihteerimme. Neuvo on ajan-kohtainen edelleen, ja nyt se on itselleni enemmän totta kuin silloin.

MITÄ TÄMÄ maaten meneminen sitten tarkoittaa? Siitä pitää muodostaa yksilöllinen ohje jokaisen kohdalla.

Työnohjaukseen hakeutuminen on oman vajavaisuuden myöntämistä. Kun olen myöntänyt itselleni, että tarvitsen tukea, on jo paljon tehty.

Itseni näköinen työ?

Lienee niin, että työnohjauksen tavoitteista on toteutunut kaikkein oleellisin silloin, kun on päästy aloittamaan. On kuljettu muutosvastarinnan yli. Työnohjaukseen hakeutuminen on muutoksen merkki.

Pohtiessaan ääneen omaa työtään työntekijä löytää sen, mikä häneltä on ollut hukassa. Löytö voi merkitä uuden opiskelua, työn vaihtamista tai uutta asennetta omaa työtä kohtaan. Se voi merkitä tervettä oman työn merkityksen kyseenalaistamista suhteessa omaan elämään. Työntekijä voi myös huomata, että tämä työ onkin minun juttuni.

Uusien löytöjen myötä työ muuttuu itseni näköiseksi. Löytö saattaa merkitä myös työn iloa.

Työnohjaus on ollut tuloksellista aina, jos sen päättyessä on selvinnyt, mihin minun pitäisi pyrkiä tai keskittyä työssäni. Työnohjaus on osa elämän kehityskulkua. Sisäinen ohjattavan ja

ohjaajan välinen keskustelu jatkuu työnohjauksen päätyttyä.

Kiirettäkin kuormittavampaa työssä saattaa olla se, ettei tiedä, mihin tarttua. Nuoren ja usein aran työntekijän on vaikea sanoa ääneen sitä, ettei oikein tiedä, kuinka toimia tai mitä tekisi.

Kun nuori pappi tulee pitämään ensimmäistä sairaalahartauttaan keskus-sairaalaan, vakuutun hänen selviytymisestään työelämässä, mikäli hän uskaltaa kysyä, kuinka täällä toimitaan. Aika harva sen rohkenee sanoa.

Työ on jakamista

Se kuinka jaamme ajatuksiamme ja paineitamme toisillemme, on oleellinen osa liittymistä perustehtävään ja sen ymmärtämistä, että kuulumme johonkin suurempaan. Jakamalla kokemustamme löydämme oman paikamme ja merkityksen sille, mitä teemme.

Kun omalla työllä on merkitys ja kokemusta voi jakaa toisen kanssa, olemme vahvoilla. Tällainen työskentely ei tarkoita turhia palavereita tai kokouksia, vaan viipyilevää yhdessä-oloa, jossa luodaan kulttuuria ja pohjaa yhteiselle ymmärrykselle.

Kuluttavia työssä ovat työyhteisön huono ilmapiiri, epäselvä tehtävä ja vääriä asioita tekevä johtaja. Monet yhteistyöhön ja tiedonkulkuun liittyvät puutteet ovat hoidettavissa vain viipymällä yhdessä riittävästi.

Ennen omaa pappisvihkimystäni ajelin tulevan seurakuntani raitilla ja katselin vastaantulevia ihmisiä. Muistan vahvana työn tuoman paineen ja yksinäisyyden. Nämä kaikki ihmiset

ERO J. LAAMANEN/KUVAKOTIMAA

minun pitäisi hoitaa, oppia tuntemaan, olla heidän pappinsa. Mahdoton tehtävä, enkä liene ainoa näin kokenut.

Välillä on hyvä kysyä, kuka on lähin työtoverini. Tärkeintä on se, mitä vastaus kertoo työstäni. Yksin tekeminen ja yksin jääminen ovat ajamista tiellä, jonka alussa on jo umpikujan merkki. Siltä tieltä on osattava pyörtää.

Jaksan työssä melkein mitä vain?

Työn kuormittavuus on yksilöllistä. Stressin ja ahdistuksen sietokyky on meillä kovin erilainen. Tiedämme, että useimmat toimivat parhaiten sopivan paineen alaisina.

Pitkäkestoinen ylikuormitus on salakavalaa. Alttius uupumiseen on meillä kaikilla erilainen.

Työnohjaajana ja välillä ohjattavanakin olen todennut, että jos omassa elämässäni kaikki on kohdallaan, jaksan työssä melkein mitä vain. Työstä, työtovereista tai esimiehestä on tapana etsiä syytä enemmän kuin omasta elämästä.

Työnohjaajana olen vakuuttunut, että jos omassa elämässäni, terveydessäni, erityisesti lasteni ja läheisteni terveydessä, parisuhteessani tai perheeni taloudessa on ongelmia, vaikutus on monin verroin suurempi kuin mikään työn aiheuttama kuorma.

Pentti Takala lapsenlapsensa Maijan kanssa.

Kuormitusta voidaan katsoa myös voimavarojen näkökulmasta. Oma elämä, harrastukset, perhe, parisuhde, terveys ja lapset antavat myös energiaa.

Kun tuskailemme rajan asettamista työn ja vapaa-ajan, omien ja toisten tarpeiden välille, voisi perusteen omalle hyvinvoinnille käyttää sitä, mikä on hyväksi minulle ja työlle. Uupuva tekee lisää ja enemmän paikatakseen uupumuksensa oireita, aloittekyvyttömyyttään, latistunutta tunne-elämänsä, välinpitämättömyyttään, ammatillisen itsetuntonsa katoamista, muistamatomuuttaan.

Lähipiirikin yrittää vain kannustaa hiipuvaa työntekijää oivaltamatta lopputulosta. Työn kannalta on erityisen tärkeää, että hoidan itseäni.

Väsyminen on normaalia ja kuuluu työhön. Välillä kuuluu ottaa rennosti. Meillä pitäisikin olla leirin tai minkä tahansa rannan jakson jälkeen aikaa tyhjentää itsemme. Vointi koheenee, kun välillä lepää tai tekee ihan muuta.

Kun työnohjauksen alkaessa kysyn tavoitteita, lienee yleisin tavoite työn rajaamisessa. Pulman ratkaisu on yksinkertainen. Tarvitset jonkin mielekkään oman menon. Tarvitset jotain, mikä kantaa sinua työssäsi, ja haluat raivata sille tilaa.

SELVIITYMISEN KEINOT ovat yksilöllisiä. Omia keinojasi voisit miettiä vaikkapa seuraavien väittämien pohjalta. Mikä seuraavista olisi sellainen asia, jonka äärelle pyhäytyisit?

Huomio työtoverien tarpeet

- kaikki työntekijät ovat yhtä tärkeitä
- joillekin kasautuu liikaa töitä
- pitäisi järjestää yhdessä viipilyä enemmän.

Ylihuolehtiminen ja uhrautuminen

- rajojen asettaminen osoittaa välittämistä
- tämä kaikki ei kuulu minulle.

Runsas ajankäyttö ei paranna tilannetta

- oman työajan määrittely on vaikeaa
- "oleskelu" työpaikalla ei paranna tilannetta
- jouston aina kun mahdollista.

Tapaa ystäviä ja harrasta

- elämää on myös työn ulkopuolella
- lisää sosiaalisia suhteita vai enemmän aikaa itselle
- oikeus omaan elämään.

Kyky muuttua = kyky selviytyä

- vaatii usein luopumista vanhasta
- muutokset valmisteltava rauhassa
- tarvitaan muutos ajattelu- ja toimintatavoissa.

Pidä hyvää huolta itsestäsi

- terveyden hoitaminen ja hemmottelu ovat tärkeitä
- suo itsellesi hyviä asioita.

Huomio oman perheesi tarpeet

- oma perhe on tärkeä
- työ ei voi olla aina etusijalla
- perhe ei ole itsestäänselvyys.

Tunnistat sen siitä, että varaat sille ensimmäisenä tilan kalenteriisi eikä mikään saa sinua luopumaan suunnitelmastasi. Opit pitämään sitä kokonaisuuden kannalta elintärkeänä ja suot sen itsellesi vailla huonoa omaatuntoa. Se on mielellään säännöllinen harrastus ja osa viikkorytmiäsi. Mutta se ei ole työtä. Saat etäisyyttä työhösi ja arvostat sen kautta itseäsi. ■

RODEO.FI

Miten hyvä esimies johtaa? Mikä ennakoi työntekijän uupumista? Kirkon uusi diakoniatyöntekijöitä koskeva raportti on työyhteisön apuväline parempaan työssä jaksamiseen.

TIINA SAARELA
TYÖALASIHTEERI
KIRKKOHALLITUS

Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö sekä hiippakuntien diakonia ja yh-

teiskuntatyö ovat kiinnittäneet huomiota diakoniatyöntekijöiden jaksamiseen ja sen parantamiseen.

Vuonna 2007 kirkkohallituksen toiminnallisen osaston johtoryhmä asetti työryhmän, joka sai tehtäväk-

seen diakoniatyöntekijöiden jaksamiseen liittyvän ongelmakentän selvittämisen ja siihen liittyvien hoito- ja kuntoutuspolkujen sanoittamisen. Työryhmän tehtävänä oli myös ennaltaehkäisevien mallien kehittäminen työntekijöille ja työnantajalle.

Työryhmä julkaisi tämän vuoden helmikuussa raportin *Diakoniatyöntekijöiden parempaan jaksamiseen*. Raportti on työryhmän loppuraportti ja alkuselvitys Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä tehtävää kehittämishanketta varten.

Milloin työntekijä voi hyvin?

Raportista ilmenee, että seurakunnassa, jossa diakoniatyöntekijät jaksavat hyvin, arvostetaan työtovereiden tekemää työtä ja luotetaan työtovereihin. Siellä ei kilpailla paremmuudesta eikä sooloilla. Hyvässä työyhteisössä myös huolehditaan omasta ja tiimin jaksamisesta sekä saadaan palautetta.

Hyvän seurakunnan esimies tietää, millaista on diakoniatyöntekijöiden arkinen työ. Hän on tasapuolinen ja auttaa työntekijöitä työn rajaamisessa ja työssä jaksamisessa keskustelemalla, kuuntelemalla ja osallistumalla.

Jaksamisen riskejä ja ongelmakohtia ovat raportin mukaan muun muassa työn muuttuminen ja vaikeutuminen, työn epäselvä organisointi ja johtaminen, ristiriidat työyhteisössä ja liiallinen vastuuntunto.

Kyselyn pohjalta on tunnistettavissa hälytysmerkkejä, jotka näyttävät ennakoinvan uupumista:

- ♦ TYÖSTÄ EI KESKUSTELLA.
- ♦ TYÖTÄ EI SUUNNITELLA.
- ♦ ESIMIEHEN ON VAIKEA PUUTTUA ALAISEN TYÖHÖN.
- ♦ TYÖTÄ EI JAETA OIKEUDENMUKAISESTI.
- ♦ OMAN ELÄMÄN JA TYÖN VÄLINEN SUHDE HÄMÄRTYY.
- ♦ TYÖNTEKIJÄ EI PYSTY OTTAMAAN TYÖSSÄÄN APUA VASTAAN.

- ♦ TYÖNTEKIJÄ ERISTÄYTYY TYÖSSÄÄN.
- ♦ TYÖNTEKIJÄ EI OSAA RAJATA TYÖTÄÄN.

Raportti työyhteisön apuvälineenä

Diakoniatyöntekijöiden jaksaminen on ollut koetuksella suurten asiakasmäärien ja asiakkaiden vaikeiden elämäntilanteiden johdosta 1990-luvun laman aikana ja sen jälkeen aivan näihin päiviin asti.

Nyt uuden laman kynnyksellä jaksamiskysymykset ovat taas ajankohtaisia. Diakoniatyön kokemukset työssä jaksamisesta ovat osin yleistettävissä muihinkin työntekijäryhmiin ainakin kirkossa.

Selvitys tarjoaa työvälineitä, joiden avulla voidaan tarkastella jaksamisen

riskitekijöitä ja jaksamista edistäviä tekijöitä sekä kuntoutumista ja työhön paluuta edistäviä seikkoja. Tätä raporttia voi käyttää koulutuksissa sekä johtamisen apuvälineenä omissa työyhteisöissä kehittämistyön pohjana.

Käytä raporttia

- työyhteisön kehittämisessä (esimerkiksi mitä jaksamiseen vaikuttavia asioita yhteisessä keskustelussa voidaan tunnistaa ja mihin tulisi saada muutosta)
- oman työn kehittämisen välineenä
- kehittämiskeskusteluissa
- työnohjauksessa
- johtamisen työkaluna.

Kirjoittaja oli työryhmän jäsen ja sihteerinä. ■

Raportti on kirkon diakonia ja yhteiskuntatyön verkkosivulla.

Raportin suora linkki on www.evl.fi/kkh/to/kdy/parempaanjaksamiseen.pdf. Raporttia voi myös tilata kirkon julkaisumyynnistä: julkaisumyynti@evl.fi tai ma-pe klo 12–14 puh. (09) 1802 315.

Tilattaessa veloitetaan toimituskulut.

Tiina Saarela

Tykytoiminta puree sairauspoissaoloihin

TYÖHYVINVOINTITOIMINTA (TYKY) vähentää työntekijöiden sairauspoissaoloja ja lisää työkykyä. Valtiokonttorin selvityksen mukaan esimerkiksi erilaiset työhönpaluuohjelmat lyhentävät pitkiä sairauslomia.

Kuntoutus puolestaan vähentää työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä. Lisäksi tykytoiminta kohentaa henkistä hyvinvointia.

Valtiokonttori analysoi tykytoimintaa sekä kuntoutusta käsitelleitä tieteellisiä artikkeleita. Kaiken kaikkiaan niitä oli noin 1 900, joista tarkempaan analyysiin otettiin noin 90 tekstiä.

Tulosten perusteella pelkkä koulutus ja psykologiset toimet eivät yksinään riitä työhyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitämiseen ja kohentamiseen. Lisäksi pitää huolehtia elintavoista ja ergonomiasta sekä harrastaa liikuntaa. (STT)

Verkosta apua työhyvinvointiin

WWW.TTL.FI

Työterveyslaitos on monitieteinen tutkimus- ja asiantuntijalaitos, joka edistää työn terveellisyttä ja turvallisuutta sekä työntekijöiden hyvinvointia.

Työterveyslaitos julkaisee sivuillaan tiedotteita uusimmista tutkimuksista, uutiskirjettä, tietokortteja, verkkokirjoja ja -lehtiä, Työ Terveys Turvallisuus -lehteä sekä Työ ja ihminen -aikakauskirjaa.

Linkistä Aihesivut löytyy tykytoiminta-kokonaisuus (työkykyä ylläpitävä toiminta), jossa on seikkaperäisesti selvitetty muun muassa tykytoiminnan organisointi, kustannukset ja vaikuttavuus.

Työterveyslaitos ylläpitää myös Duunitalkoot-sivustoa, jolla on tietoa työhyvinvoinnin kehittämisestä, työelämän muutoksen hallinnasta, innostamisesta, motivoinnista, palkitsemisesta ja sen merkityksestä työhyvinvointiin sekä persoonan vaikutuksesta yksilön toimintatapaan.

Sivuston käyttäjä voi myös mitata omaa terveyttään ja työkykyään niin kutsutulla työkykyindeksillä, joka on perusteellisesti tutkittu mittari ja ennustaa hyvin tulevaa työkykyä tai sen uhkia. Sivusto löytyy parhaiten kirjoittamalla Googleen Duunitalkoot.

WWW.TYOTURVA.FI/TYOTURVALLISUUS/VOINTI

Työturvallisuuskeskus on työmarkkinaosapuolten toimija, joka tuottaa työyhteisöille ajankohtaiseen tietoon perustuvaa koulutusta, tiedotusta, julkaisuja ja kehittämispalveluja, jotta työolot sekä työn terveellisyys, turvallisuus ja tuloksellisuus paranisivat.

Sivustolla on artikkeleita muun muassa työn henkisestä ja fyysisestä kuormittavuudesta, työyhteisön ilmapiiristä, vuorovaikutuksesta ja ristiriitojen käsittelystä.

WWW.TTKTESSU.NET

Eri työmarkkinasektoreita varten on perustettu Tessu-palvelu, jonka tarkoituksena on tehdä tunnetuksi yhteistoimintaa edellyttävät normit ja opastaa näkemään yhteistoiminnan hyödyt. Sivustolta löytyvät Yksityis-, Valtio-, Kunta- ja Kirkko-Tessu.

Kirkko-Tessusta löytyvät keskeisimmät yhteistoimintaan velvoittavat säädökset ja sopimukset. Tessun tietosisällöstä vastaa Työturvallisuuskeskuksen Tuottavuus-, tuloksellisuus- ja

laatuasiantuntijat -työryhmä.

WWW.TYOSUOJELU.FI

Työsuojelupiirien verkkosivuilla on kattava paketti työskentelyoloista ja työhyvinvoinnista.

Sivustolta valitaan osio Työn ja työolojen perusvaatimukset. Osiossa on erikseen kohta Henkinen hyvinvointi työssä, jossa käydään läpi keskeiset henkiseen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ja ohjataan tarvittaessa ongelmanratkaisuun.

WWW.TJS-OPINTOKESKUS.FI

TJS-opintokeskuksen sivuilla on artikkeleita ja tietoa erilaisista työelämän ja työhyvinvoinnin kysymyksistä. Sieltä löytyy muun muassa loppuraportti viime vuonna valmistuneesta selvityksestä Toimintamalleja kiusaamistilanteiden selvittämiseksi työpaikalla.

WWW.STM.FI/TYOSUOJELU/TYOHYVINVOINTI

Sosiaali- ja terveysministeriön Työhyvinvointifoorumi voimistaa yhteistyötä työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Tavoitteena on sovittaa yhteen työhyvinvointia edistävien organisaatioiden toimintatapoja ja levittää hyviä käytäntöjä. ■

Varhaiskuntoutusta kirkon työntekijöille

RODEO.FI

Kirkon keskusrahasto voi myöntää työkyvyn ylläpitämiseksi lakisääteistä työeläkekuntoutusta sekä harkinnanvaraista varhaiskuntoutusta.

KIRKON TYÖNTEKIJÖIDEN harkinnanvarainen varhaiskuntoutus on vähitellen siirtymässä hiippakuntatasolle. Muutos johtuu kirkon eläke toiminnan vähittäisestä siirtymisestä Kuntien eläkevakuutukseen. Asiasta tiedotetaan lisää kevään aikana.

Tällä hetkellä on kuitenkin voimassa entinen ohjeistus varhaiskuntoutuksesta. Kirkon eläkelain piiriin (KieL) kuuluvat työntekijät, joilla on voimassa oleva palvelussuhde ja joiden työ- tai virkasuhde on kestänyt vähintään viisi vuotta, voivat hakea kirkon keskusrahaston kautta varhaiskuntoutusta.

Varhaiskuntoutuksena järjestettävät kuntoutuskurssit ovat pääasiassa Kan-

saneläkelaitoksen myöntämiä ASLAK-kursseja sekä ryhmämuotoista työtoimintaa. Lisäksi on muutamia kirkon keskusrahaston kustantamia kuntoutuskursseja. Kuntoutuskurssit ovat harkinnanvaraista laitostuntoutusta.

Mitä ovat ASLAK ja Tyky?

ASLAK-kuntoutuksen (ammatillisesti syvennetty lääketieteellinen kuntoutus) tavoitteena on työ- ja toimintakyvyn pitkäaikainen parantaminen, työssä jaksaminen, työn hallinta sekä oikeiden työmenetelmien ja terveiden liikunta- ja elämäntapojen omaksuminen.

Tykytoiminta tarkoittaa työkykyä ylläpitävää ja parantavaa valmennusta. Se pyrkii edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi ehkäisemään työkyvyttömyyden uhkaa lähivuosina.

ASLAK-kurssi kestää yleensä 18–21 vuorokautta ja tykykurssi 32–35 vuorokautta. ASLAK-kurssi toteutetaan kolmessa jaksossa vuoden aikana. Ty-

kytoimintaan sisältyvät selvittely- ja arviointijaksot sekä useampi valmennusjakso 1–2 vuoden aikana.

ASLAK-ryhmässä on yleensä 10 osallistujaa, työtoiminnassa 6–8 osallistujaa. Lisätietoa löytyy Kelan sivulta.

Kuntoutuskursseille haetaan Kelan hakemuskavakkeilla Kuntoutushakemus KU 102 ja Kuntoutushakemus liite KU 104. Liitteeksi tarvitaan työterveyslääkärin B-lausunto.

Kuntoutuskursseja voivat hakea myös esimerkiksi ammattiliitot tai liittojen alaosastot. Pappisliiton alaosastoista Sairaalateologit on hakenut ja toteuttanut ASLAK-kurssin jäsenistölleen, ja toinenkin kurssi on jo myönnetty.

Lisäksi kirkon keskusrahaston varhaiskuntoutustoimintana voidaan myöntää psykoterapiaa, kriisiterapiaa, voice massage -terapiaa ja tukea työyhteisön kehittämistoimintaan. Näitä haetaan kirkon keskusrahaston omilla hakemuskavakkeilla. ■

Jalatkkin voivat rukoilla, ja mieli on vapaampi, kun tuuli puhalttaa ja maisemat vaihtuvat.

HEIKKI HARMANEN

Spiritualiteetin hoitaminen osana jaksamista

EIJA HARMANEN
HIIPPAKUNTASIHTTEERI
LAPUAN HIIPPAKUNTA

**Jumala, Isä,
maailma, jonka loit,
on ilomme.
Jumala, Jeesus Kristus,
sovitus, jonka ansaitsit,
on aarteemme.
Jumala, Pyhä Henki,
hellyys, jota pidät yllä,
on toivomme.**

On merkillistä olla työssä, johon on Kristuksen ja kirkon kutsu. Kiinnos-

tuksemme teologiaan, kirkkomusiikkiin tai diakoniaan on kuljettanut meitä eteenpäin. Olemme tunnistaneeet Jumalan puheen elämässämme, kuulleet kaipauksen sisimmässämme ja vastanneet kirkon kutsuun myönteisesti.

Tahdomme palvella Kristuksen kirkkoa aina ja kaikkialla. Meidät on lähetetty matkaan rukouillen ja siunaten.

Mutta miten sitä jaksaa? Miten jaksaa niin, että on aito? Miten sieluni voi? Ravitseeko minua se, mitä muille jaan?

Mistä löytäisin nyt ja jatkuvasti virvoituksen, ilon ja halun työhöni – ja hengellisyyteeni?

Yleiseen jaksamiseen on tässä lehdessä muutakin aineistoa. Monenlais-ta on räätälöity meidän tueksemme, ja paljon voi tehdä elämäntapaansa tarkatessa. Fyysisen jaksamisen lait koskevat myös kirkon työtä – eritoten, kun lepopäivämme vaihtelee.

Eräs avainasia, joka koskee sekä yleensä elämää että myös hengellisyyttä, voisi olla yksinkertaistaminen. Moninaisuus taitaa tulla luonnostaan. Pelkistän tähän muutamia ajatuksia hengellisen jaksamisen tueksi.

Ota ja pidä se, mikä sinua koskettaa.

HENGELLINEN LEPOTILA

Etsi ja löydä oma hengellinen lepotila. Asetu siihen aika ajoin, lepää ja vahvistu.

Tilassa voi olla ulkoista muotoa, joka tukee sisäistä rauhoittumista. Kristuksen työssä meidän sielumme saa levätä. Kaikki on maksettu ja valmiiksi tehty.

Lepää ja nauti.

HENGELLISYYS ON HETKESSÄ ELÄMISTÄ

Eivät ihmiset turhaan toivota: päivä kerrallaan. Hengellisyys on Jumalan apuun ja armoon luottamista tänään, näissä tehtävissä, tässä kutsumuksessa.

Elämään kuuluu keskeneräisyys ja voimien ehtyminen. Luottamus on levollisuuden sydän. Joka päivälle saat ja tarvitset matkaasi Raamatun sanan, laulun, rukoussäkeen. Varmaan sen löydät.

HENGELLISYYS ON YKSITYISTÄ

Se on yhtä yksityistä kuin hengittäminen, sitä ei kukaan voi tehdä puolestasi tai ottaa sinulta pois. Yksin me olemme Jumalamme edessä, armollisen Jumalan edessä.

Varjele hengellistä yksityisyyttäsi. Tutki hengellistä matkaasi, mutta älä arvostele itseäsi. Rukous kulkee mukana kaikilla. Aikaa myöten huomaa, miten rukous elää sinussa.

HENGELLISYYS ON YHTEISTÄ

Meidät on kutsuttu yhteisön palvelukseen, seurakunnan työhön. Me kutsumme ihmisiä yhteyteen ja varustamme elämään kristittyinä.

Tämä yhteinen hengellisyys toteutuu niin seurakunnan toiminnassa kuin sen ilmapiiressäkin ja aina työyhteisömmme kokoontuessa, mutta ennen muuta jumalanpalveluksessa. Yhteistä on Isä meidän -rukous. Ja kirkko-äiti, joka ruokkii aivan konkreettisesti leivällä ja viinillä.

Hyvä tapa ei ehkä vie meitä kirk-

koon, mutta nälkä vie. Miten loisimme luterilaiseen kirkkoomme jumalanpalveluskäytännön, johon myös me työntekijät – vuorossa ja vapaalla – liittyisimme luontevasti ja viikoittain?

KOHTI RUKOUSHETKIEN KIRKKOA

Leirikeskukseimme on rakennettu viime vuosina rauhallisia riihikirkkoja ja kappeleita. Nuoret tottuvat rippileireillään rukoushetkiin, joissa yhteinen laulu, sanan mietiskely ja rukouksen levollisuus henkivät hiljaisuutta. Näitä pidetään ja näitä odotetaan.

Näitä rukouspaikkoja ja rukoushetkiä, ilman omia sanoja ja paineita, me tarvitsemme.

KIRKON KOULUTUKSET JA KOKOONTUMISET TUKEMAAN SPIRITUALITEETTIA
Hengellisyiden viljely ja vahvistaminen kuuluvat kirkon työhön ja työkykyisyyden huoltoon. Kirkon strategiasa 2015 halutaan tukea työntekijöiden hengellistä kasvua.

Niin Agricolan kappeli Järvenpäässä kuin Haapaniemen kappeli Kuortaneella ovat monelle tärkeitä hengellisen huollon keskuksia. Koulutuksia voi järjestää niin, että toteuttaa rukous- ja mietiskelyjaksoja muun työskentelyn lomassa. Tällaiset suvannot syventävät koko päivää.

ANNA-MAIJA MYLLÄRI

Eija Harmanen

RETRIITTI ON KUTSU KEITAALLE

Kun pääsee retriittiin saakka, huomaa, miten luontevaa kaikki on.

Saa olla paikalla mitään erityistä sanomatta, saa antaa ajatusten virrata ja asettua, saa antaa Jumalan puhutella ja kehon rentoutua. Yhteinen rukouselämä tulee rakkaaksi ja sielu hoidetuksi.

HENGELISEN MATKAKUMPPANUUDEN ETSIJÄT

Strategia 2015 lupaa myös, että ”olemme avoimia hengelliselle etsinnälle – ja olemme valmiit keskusteluun uskosta”. Olemmeko? Olemmeko itse oppineet puhumaan hengellisen elämämme kysymyksistä toiselle ihmiselle?

Etsitään tällainen luottoihminen ja harjoitellaan. Sitten ehkä osaisimme kuulla näitä kysymyksiä enemmän ympärillämme ja tarttua niihin. Ihmisillä on hengellisen keskustelemisen ja merkitysten kaipaus.

Hengellisiä ohjaajia ja ryhmiäkin löytyy myös hiippakuntien kautta.

SUOMALAISEN HENGELLISYYDEN ILO

Meillä suomalaisilla on erilaisia hengellisiä perinteitä. Moni kokee ne suurena aarteena.

On ihana istua samanhenkisten seuran tai seurapenkkiin, asettua laulamaan ja kuuntelemaan hengellistä puhetta. Ravinto maistuu samalta kuin lapsena, tai sitä on muutoin turvallista nauttia.

SUOMALAISEN HENGELLISYYDEN KIPU

Yhtä usea on myös joutunut tutkimaan taustaansa ja miettimään, mitä arvoja voi hyvillä mielin pitää ominaan. Tämä hengellisten liikkeiden moneus on ehkä tehnyt meidät hengellisesti varovaisiksi.

Keskinäinen kunnioitus on toki tarpeen. Mutta vielä tarpeellisempaa on vaalia yhteyttä keskenämme. Siitä meidät tunnetaan Jeesuksen oppilaiksi. Tärkeää on myös jäsentää itselleen,

mitä hengellisellä matkalla on tapahtunut ja miten hyvä Jumala on meitä sittenkin kuljettanut.

ETSI HENGELISESTI VIISASTA LUKEMISTA TAI KUUNTELEMISTA

Työn kautta ja muutoinkin saa tuntea hyvää lukemisesta ja musiikista. Spiritualiteetin ja mystiikan alueita on julkaistu viime vuosina paljon uutta ja vanhaa. Lähteitä on avattu.

Kirja kannattaa aloittaa, vaikka se olisi kauan keskenkin. Itse asiassa hidas lukeminen ja kertaaminen tukevat

hengellisyyttä. Ja armollisuutta.

PYHIINVAELLUS SAA IHMISEN LIIKKEELLE

Hengellisyyden viljelyn ei tarvitse olla istumista. Jalatkin voivat rukoilla, ja mieli on vapaampi, kun tuuli puhalttaa ja maisemat vaihtuvat. Tämän moni meistä on kokenut moniviikkoisella vaelluksella Santiago de Compostelaan.

Fyysinen rasitus, upeat näkymät, arkinen elämä ja kirkkojen sisäänkutsuva rauha saavat aikaan kokonaisvaltai-

sen voimistumisen. Pyhiinvaelluspolkuja viitoitetaan lähemmäksi.

HENGELLISYYS LÄHIMÄISYYDESSÄ

Kristittyinä me tiedämme, että Kristus etsii meitä, emme vain me häntä. Hän voi tulla meitä vastaan sivussa olevassa sisäisessä ja veljessä, jonka kohtaamme yllättäen tai jonka tapaamisesta mieli yhä uudestaan muistuttaa.

Yllättäen huomaamme, että pienen hetken kestävä arkinen ja henkinen vieraanvaraisuus toi seuraamme Kolmannen, joka siunasi kaiken. ■

ELJA HARMANEN

Etsi ja löydä oma hengellinen lepoilasi. Asetu siihen aika ajoin, lepää ja vahvistu.

Seurakunta – haastava työyhteisö

JUKKA KOLMONEN
SEURAKUNTAPASTORI
UTAJÄRVEN SEURAKUNTA

Mikä edistää työhyvinvointia? Mikä heikentää sitä? Perusedellytyksenä kaikkien työhyvinvointi- ja turvallisuusasioiden hallinnalle on se, että johtaja on ajan tasalla.

SEURAKUNNAT OVAT monella tavalla haasteellisia työyhteisöjä. Ensinnäkin kirkon ”tuote” on hyvä, oikeastaan paras mahdollinen, joka tähtää yli sen, minkä me voimme aisteillamme ha-

vaita. ”Tuotetta” tarjotaan ilmaiseksi, mutta sillä näyttää olevan menekkivaikeuksia. Se aiheuttaa huolta, syystäkin.

Toisekseen seurakunnilla on työntekijöitä, joille on selkeästi määritelty työaika, ja toisen ryhmän muodostavat työntekijät, joilla ei ole lainkaan työaika. Tämä luonnollisesti aiheuttaa jännitteitä, jotka selvittämättöminä voivat johtaa ”kuppikuntien” muodostumiseen. Asioista olisikin kyettävä keskustelemaan aina tarpeen ilmetessä.

Kolmanneksi seurakuntaa johtaa kirkkoherra. Hän ei ole kunnanjohtajan tavoin vastuussa valtuustolle, vaan piispa on hänen esimiehensä.

Myönteistä vuorovaikutusta

Viime keväänä valmistuneessa gradu -tutkielmassani oli eräänä teemakysymyksenä vakaumuksen vaikutus työhyvinvointiin.

Vakaumuksella saattaa olla hyvin paljon merkitystä yksilön työhyvinvointiin. Merkitys riippuu paljon työyhteisön avoimuudesta. Kirkossamme on myös useiden eri herätysliikkeiden edustajia, joiden uskonkäsitelyssä on painotuseroja. Sen vuoksi tarvitaan paljon avointa mieltä hyväksyä jokainen omine painotuksineen tasa-arvoisena ja kelvollisena työtoverina.

Raamattu, tuo kirjojen kirja, antaa

hyviä eväitä myös työhyvinvoinnin suotuisaan kehittymiseen. Jeesuksen neuvo rakastaa lähimmäistä niin kuin itseä sekä kultainen sääntö auttavat meitä jaksamaan seurakuntatyössä.

Viime vuosina on alettu kiinnittää huomiota työhyvinvointiin. Se on hyvä asia. Samanaikaisesti sairauspoissaolot ovat olleet jatkuvassa kasvussa. Sairauspoissaolot korreloivat työhyvinvoinnin kanssa. Ihminen on psykofyysinen kokonaisuus: tunne-elämää ei voida irrottaa kehosta.

Edellinen lama 1990-luvun alussa vaikutti sairauspoissaoloihin vähentävästi. Nykyisen taantuman vaikutusta ei vielä ole tilastollisesti todennettavissa. Nähtäväksi jää, vähentääkö irtisanomisten pelko sairauspoissaoloja.

Tutkielmassani halusin selvittää, mitä työntekijät ajattelevat työhyvinvoinnista, mitkä asiat edistävät ja mitkä heikentävät sitä. Itse olin katsellut asiaa parikymmentä vuotta työnantajan näkökulmasta.

Aineiston keräsin teemahaastatteluin kolmesta erilaisesta työyhteisöstä. Yksi työyhteisöistä oli 50 työntekijän perheyrittäjä. Toinen oli tuhannen työntekijän korkean teknologian yritys ja kolmas 900 työntekijän kuntatyöantaja.

Tulokset olivat pääpiirteittäin samansuuntaisia työyhteisöstä riippumatta.

Työyhteisöissä keskeistä on kiire ja kiireen tuntu. Kiire on samalla sekä myönteistä että kielteistä.

Sopiva kiire tekee työstä mielekästä ja saa työntekijän tuntemaan itsensä tarpeelliseksi. Toisaalta liika kiire aiheuttaa riittämättömyyden tunnetta ja liikaa stressiä. Samalla liika kiire heikentää laatua.

Vuorovaikutteisuus on työyhteisöissä tärkeää. Palautteen saaminen rakentavasti ja rohkaisevasti auttaa jaksamaan. Palautteen antamisessa kysytäänkin esimieheltä aivan erityistä taitavuutta.

Huonosti annettu kielteinen palaute

aiheuttaa työpahoinvointia masentaen tai suuttuttaen työntekijän. Rohkaisevasti annettu kielteinenkin palaute kannustaa yrittämään parastaan.

Avoimuudella on hyvin merkittävä osuus työyhteisön yleisen hyvinvoinnin rakentumisessa. Vaikeidenkin asioiden esille nostaminen lisää avoimuutta, joka puolestaan synnyttää luottamusta.

Ongelmien esillä pitäminen ei kuitenkaan ole omiaan parantamaan työhyvinvointia. Enemminkin olisi tarpeen katsella ikään kuin toiveina, miten asiat sujuisivat ilman kyseistä ongelmaa. Ongelmien ruotiminen johtaa syyllistämiseen ja syyllistymiseen.

Esimiehet ratkaisevat työilmapiirin

Tutkielmassani tuli selkeästi esille esimiesten ratkaiseva osuus työilmapiirin muodostumiselle. Esimiesten läsnäolo koettiin tärkeäksi. Läsnäolevaa esimiestä voi lähestyä. Tässä yhteydessä läsnäololla tarkoitan myös sitä, että esimies on kiinnostunut alaisistaan. Etäistä esimiestä on vaikea lähestyä.

Lisäksi esimiehellä täytyy olla aikaa kuunnella alaisensa asiaa. Työntekijät haluavat esimiehen olevan tasa-arvoisen työntekijöiden kanssa. Hänellä on esimiehen status, mutta se ei nosta esimiestä ihmisenä toisia korkeammalle. Työntekijöiden mielestä esimiehillä on taipumusta nousta asemansa vuoksi muita ”paremmiksi”.

Oikeudenmukainen kohtelu luo työyhteisöön turvallisuutta. Suosikkijärjestelmät ja toisille parempien etujen antaminen sisältävät suuren riskin. Erityisesti loma-aikojen järjestelyissä piilee ansa. Loma-asioista määräävän esimiehen on syytä olla tarkkana.

Johtajalta vaaditaan myös erityisosaamista epäasiallisen kohtelun tunnistamisessa, eikä tietystikään itse saa siihen syyllistyä.

Epäasialliseen kohteluun, kuten myös häirintään, liittyy valta ainakin kahdessa mielessä. Valtasuhde-ero

alistamismahdollisuuksineen on vahvasti läsnä.

Toisaalta taas esimiehen valta on ainoa todellinen resurssi ehkäistä tai lopettaa epäasiallinen kohtelu. Vaikeutena lisää se, että epäasiallisesti toisia kohteleva osaa taitavasti peittää käyttäytymisensä.

Epäasiallisen kohtelun kohteeksi joutunut leimataan helposti itse ongelmatapaukseksi. Samalla työyhteisöissä on omaksuttu ajatus, että valta-asemassa ylempi on ”aina oikeassa”.

Työuupumus on yhä useamman ongelma. Työuupumus syntyy työntekijän kokemasta epätasapainosta omien odotusten ja toisaalta työelämän tarjoamien mahdollisuuksien välillä.

Työuupumuksessa on tavallisesti kysymys pitkäaikaisesta väsymyksestä, masennuksesta ja turhautumisesta. Esimiehen on tarpeen seurata herkillä mielellä työntekijöiden jaksamista ja selviytymistä annetuista tehtävistä. ■

Kirjoittaja on ollut yli kaksikymmentä vuotta yritysjohtajana ja toimii nyt seurakuntapastorin työn ohella työyhteiskouluttajana.

Jukka Kolmonen

PEKKA TUOMIKOSKI

Mentorointi tukee työssä jaksamista

JAANA SIKORSKI

DIAKONISSA, DIAKONIATYÖN
MENTORI
ÄÄNEKOSKEN SEURAKUNTA

Uuden työntekijän alkutaivalta voidaan tukea monin eri tavoin. Työpaikan esimiehen vastuulla on se, että uusi työntekijä perehdytetään tehtäviinsä ja työyhteisöön. Koko työyhteisön tehtävänä on toivottaa uusi työntekijä tervetulleeksi joukkoon.

Olisi hyvä, jos tehtävänsä jättävä ja hänen tilalleen tuleva voisivat olla jonkin aikaa yhdessä töissä. Tällöin perehdyttäjä voisi siirtää ohjekset seuraajalleen.

Myös hiippakunnilla on vastuunsa työntekijöiden tukemisesta ja kouluttamisesta.

Mentorointi on yksi tapa edistää uuden työntekijän ammatillista perehtymistä ja työssä jaksamista.

Mentorointia sovellettiin Suomessa 1990-luvun alussa ensiksi yritysten henkilöstön kehittämistoimintaan. Koska yksityissektorilta ja muista maista oli saatu hyviä kokemuksia mentoroinnista, Suomen Kuntaliitto ja valtiovarainministeriön henkilöstöosasto käynnistivät ensimmäisen kokeiluohjelmansa mentoroinnista vuonna 1999. Samoihin aikoihin alettiin Lapuan hiippakunnassa kehittää mentorointia uusille diakoniatyöntekijöille.

Tällä hetkellä mentorointia tarjotaan Lapuan hiippakunnassa hengellisen työn lisäksi myös taloudellishallinnollisen alan työntekijöille. Papeilla se on osa ordinaatiokoulutusta. Myös pitkä-

aikainen sijainen voi hakeutua mentorointiin.

Vastavuoroinen ohjausprosessi

Mentorointi on kestoltaan noin vuoden mittainen ohjausprosessi, johon sisältyy noin kymmenen tapaamista mentorin eli kokeneen, saman alan työntekijän ja uuden työntekijän välillä. Ryhmämentoroinnissa on useampi mentoritava, jolloin toteutuu myös vertaistuki mentoritavien kesken.

Mentori on eri työyhteisöstä kuin mentoritava, ja hän toimii tehtävänsään vapaaehtoisesti ilman palkkiota. Vuorovaikutus on vastavuoroista ja reflektivoivaa. Kirkon työntekijöiden mentoroinnissa on erityispiirteitä myös hengellisestä ohjauksesta, ja siinä siirtyy hiljaista tietoa kokeneemalta uudelle työntekijälle enemmän kuin esimerkiksi työnohjauksessa.

Ajallisesti mentorointi sijoittuu perehdytyksen ja työnohjauksen väliin.

Mentoroinnin vaikutuksia on tutkittu paljonkin (esimerkiksi Leskelä 2005 ja Sairanen 2006). Tutkimusten mukaan mentoroinnin hyöty näkyy mentoritavan ammatillisen kasvun lisäksi jaksamisena, itsetunnon vahvistumisena, myönteisyytenä ja voimaantumisenä sekä urakehityksen ja -tulevaisuuden selkiintymisenä.

Mentorointi auttaa mentoritavaa sopeutumaan työyhteisöönsä ja näkemään paremmin oman toimintansa vaikutukset työyhteisössä. Mentoroinnin avulla mentoritava saa nopeammin tietoonsa organisaatiota koskevia asioita, arvoja ja tapoja, jotka muodostavat hänen kehityksensä perustan.

Mentorointi on erityisen hyödyllistä tilanteissa, jossa uusi diakoniatyöntekijä työskentelee ainoana alansa työntekijänä paikkakunnallaan.

Hyötyä kaikille

Lapuan hiippakunnan mentorointimallin toteutumista on tutkittu opinnäytetyötä varten (Fuchs ja Sikorski 2008). Tutkimus on Diakin opinnäytetietokannassa: <http://kirjastot.diak.fi/opinnayte?id=1451713>.

Tutkimusta varten haastateltiin uusien diakoniatyöntekijöiden mentoreita. Tämän, kuten muidenkin mentorointia koskevien tutkimusten, mukaan mentorit kokevat tehtävänsä virkistäväksi ja antoisaksi.

Mentorointi kannusti mentoria itseäänkin arvioimaan omaa työtään ja kehittymään ammatillisesti. Haastatellut kertoivat, että heidän keskustelu- ja ohjaamistaitonsa sekä ryhmätyöskentelytaitonsa olivat kehittyneet.

Eläköitymisen ja työntekijämuutosten keskellä kirkon uusien työntekijöiden mentorointi on varteenotettava ammatillisen kasvun väline, joka kannattaisi ottaa käyttöön laajemminkin. Se maksaa mentoritavan seurakunnalle vain matkakulujen verran, ja siitä hyötyvät kaikki osapuolet.

Hiippakuntien kannattaa varata resursseja mentoroinnin organisoimiseen sekä mentoreiden rekrytointiin, tukemiseen ja motivoimiseen. ■

Jaana Sikorski

KENNETH SIKORSKI

Kun on kerran luopunut kaikesta, ei pelkää enää mitään

MIKKO LAITINEN

Kävin Kuolemaassa. Siitä on nyt hieman yli vuosi.

Paikallisiin nähtävyyksiin kuuluivat unettomat painajaiset ilman lepoa, saatanaallinen vitutus, inho ja halveksunta kanssaihmissä kohtaan sekä psykiatrisen sairaalan suljettu osasto.

Pääsiäisen jälkeen koitti ylönousemus, palasin kotiin. Elän ja hengitän. Rukoilen ja kiitän.

"Avoin tie maailman rauhaan ja hyvinvointiin"

Pääsin yliopistoon heti kirjoitettuani ylioppilaaksi. Valmistuin teologian maisteriksi neljässä ja puolessa vuodessa. Minut vihittiin papiksi 24-vuotiaana. Muutin innokkaana keskelle ei-mitään ystävien, kaveripiirin ja sosiaalisen verkoston jäädessä Helsinkiin.

Tajusin olevani iältäni lähempänä työtovereitteni lastenlapsia kuin lapsia. Vaikka työkaverit olivat mukavia, seurakuntalaiset mahtavia ja työtilat ja -välineet ihan hyvässä kunnossa, jokin oli väärin.

Puolen vuoden kuluttua hain jo muualle. Hain seurakuntapastorin virkaa, johon myös sain toistaiseksi voimassa olevan virkamääräykseni. Muutto periferiasta kaupunkiin lyhensi ajomatkan Helsinkiin puoleen entisestä.

Uusi virka osoittautui edellistä huomattavasti kuormittavammaksi, sillä

pappia kohden laskettuna seurakuntalaisten määrä yli tuplaantui, rippikoululaisten ikäluokka lähes nelinkertaistui. Fiksumpi olisi osannut vertailla näitä lähtökohtia etukäteen.

Mutta vielä tässä vaiheessa keskeisin ongelmani oli yksinäisyys, eivät työolosuhteet tai papinviran hoitoon liittyvät kysymykset. Mesestä, irkistä ja skypestä on paljon apua, mutta kasvokkaista kanssakäymistä ne eivät korvaa.

Jos joku ei osaa pitää huolta omasta perheestään, kuinka hän voisi huolehtia Jumalan seurakunnasta?

1. Tim. 3:5

Kirkko opettaa, että seurakunta on perhe. Perhe jakaa yhteisen aterian ja siinä samalla koko elämänsä toistensa kanssa.

Koska ihminen on tarkoitettu elämään perheen yhteydessä, seuraavat tämän yhteyden puuttumisesta yksinäisyys ja osattomuus.

Samalla tavalla kuin painovoima voi synnyttää mustan aukon, yksinäisyys ja osattomuus voivat romahduttaa ihmisen itseensä ja hukuttaa hänet. Siksi ihminen etsii perhettä. Helpoin ratkaisuyritys on hankkia kissa tai koira.

Alussa yritin elää seurakunnan perheekseni. Kotona kävin suihkussa ja nukkumassa. Muutoin asuin kirkolla. Pikkuseurakunnassa tämä olisi ehkä tuottanut pitkän päälle tulosta ja ollut mahdollista, koska paikallisia oli aika vähän.

Nykyisessä virkapaikassani strategia osoittautui mahdottomaksi, sillä väkeä ja vaihtuvuutta on eksponentiaalisesti enemmän. Elin kuitenkin onnistumisen illuusiassa. Tämä johtui siitä, että palvelin nyt entisessä kotiseurakunnassani. Tunsin ihmiset ja tiesin tarinat vähintään viidentoista edellisen vuoden ajalta.

Rikoin itse asettamani kiellon hankiutumalla töihin kotiseudulle. Muutoin sokeaksi arvioimaan rikkomukseni käytännön seurauksia ja työskentely-ympäristön ongelmia.

Kukaan ei ole profeetta omalla maallaan.

Esimerkkejä suosituksen mukaisista seurakuntapapin virkatehtävistä vuorokautta kohden:

- messu + muu jumalanpalvelus
- messu + kaste / avioliittoon vihkiminen / hautaan siunaus ja muistotilaisuus
- 2 muuta jumalanpalvelusta / saarnaa
- 2 hautaan siunaamista ja muistotilaisuutta
- hautaan siunaus ja muistotilaisuus + kaste / avioliittoon vihkiminen
- 3 kastetta / avioliittoon vihkimistä
- 3 (1,5 tuntia) rippikouluopetusjaksoa
- 9 tuntia virastopäivystystä ja muuta virastotyötä.

Lähde: KirVESTES 2007–2009 liiteosa (s. 259), suositussopimus toimituspalkkioista, 2 §

Ajattelin, että on rikkautta, kun saan saman päivän aikana pystyttää työpisteeni kolmesti, joka kerta eri työpöydän ääreen. Päivän päätteeksi tyhjensin reppuni ja arkistoin paperit sekä muut välineet toimistoon, joka on vallannut kaksi kolmasosaa kaksioni olohuoneesta.

Ajattelin, että on vapautta, kun saan ensitöikseni soittaa keskiviikkoamu-
na virastoon ja kysyä, montako toimitusta viikonlopulle on vielä siunaantunut, ja yrittää sitten raivata toimituskeskusteluille tilaa.

Työnantajan ahneus on pohjaton

Ajattelin, että piispantarkastuksessa-kin esille nostettu ”työyhteisön liiallinen kuormittuminen” todella haluttaisiin ratkaista. Ehdin jopa tottua siihen täysin järjenvastaiseen käytäntöön, että virkapuhelimesta soitetut viranhoidon liittyvät puhelut tulee merkitä erittelytunnuksella.

Säännöllisestä 50 tunnin työviikosta oli omassa hallinnassani ja vapaasti järjesteltävissä alle 10 prosenttia.

Joka kerta kuullessani neuvon ”omaa työtään pitää priorisoida ja rajata” kuvittelin, miltä näyttäisi, jos sanojan pää räjähtäisi kesken lauseen. Kerran jopa myöhästyin messusta, kun en herännyt kolmesta herätyskellosta huolimatta.

Palveltuani vuoden sanoin esimiehelleni marraskuussa 2007, etten usko jaksavani enää kovin pitkään. Tammi-
kuussa 2008 jäin sairauslomalle, jota kesti toukokuun alkuun saakka.

Itse en olisi tajunnut työterveyshuoltoon hakeutua, mutta sekä tyttöystäväni että vanhempani ja sisareni pitivät perin outona sitä, että nukuin koko joulun jälkeisen puolentoista viikon vapaa- ja lomapäiväputken ajan yli 15 tuntia vuorokaudessa enkä hereillä ollessa puhunut juuri mitään. Pastoraalikirussin esitehtäviä tehdessäni törmäsin seuraavaan:

Työuupumus uhkaa, kun työntekijä havaitsee itsessään useita seuraavista piirteistä. Tilanne on hälyttävä erityisesti silloin, kun huomaa itsessään tapahtuneen muutoksen huonompaan suuntaan. Uupumuksen tuntomerkkejä:

- Viikoittainen työmäärä ylittää usein 50 tunnin rajan.
- Päivittäinen ja viikoittainen lepo eivät palauta voimia.
- Työntekijä herää yöllä ja alkaa tahtomattaan ajatella työasioita.
- Elämästä katoaa ilo.
- Asioissa näkee vain niiden huonot puolet.
- Työntekijä kärsii riittämättömyyden tunteesta.
- Työntekijä kokee olemassaolonsa merkityksettömäksi.
- Työntekijä tuntee epävarmuutta työtehtävissä, jotka aiemmin sujuivat ongelmitta.
- Työntekijä aliarvioi tai mitätöi omaa ammattitaitoaan.
- Työntekijä kokee usein epäonnistuvansa työssä.
- Työntekijä pelkää uusia työtehtäviä.
- Työntekijä on aikaansaamaton.
- Työntekijä ei lähde mielellään työhön.

Mitä nopeammin työuupumuksen oireiden ilmaannuttua hankkiutuu työterveyslääkärille, sitä parempi. Lähde: Kauppinen, Rantama: Opas työajan hallintaan - ajaton työ seurakunnassa, s. 50.

Tuntomerkeistä täyttyivät kaikki muut paitsi ”elämästä katoaa ilo”. Teetin testin myös seurakuntamme muilla rippikoulu- ja nuorisopapeilla. He sanoivat ilon kadonneen jo kauan sitten, mutta muihin kohtiin ei rasteja kertynyt yhtä paljon.

Työterveyshuollossa toiminta oli rippää. Psykologin testin perusteella olin keskivaikeassa masennuksessa, joten

lääkäri tarjosi kahden viikon sairauslomaa ja määräsi paroksetiinia. Kävin ostamassa mielialalääkkeitä saman tien, mutta sairauslomalle ilmoitin voivani jäädä vasta aikaisintaan seuraavalla viikolla, kun ajankohtaisimmat rippikoulukuviot olisi hoidettu.

Muutoin luotin asiantuntijoihin, söin kiltisti jokapäiväiset pillerini, yritin levätä ja olla ajattelematta töitä.

MIKKO LAITINEN

Lääkkeet siirtävät huomion pois työnantajasta

Sairauslomaa jatkettiin muutaman viikon jaksoissa. Rippikouluun ja isokoulutukseen liittyneet tehtäväni sälytettiin yhdelle kolmesta nuorisotyönohjaasta. Kun heistä vielä yksi jäi kevään mittaiselle sairauslomalle, kolmen nuorisotyönohjaajan ja yhden papin töistä vastasi kaksi määräaikaista nuorisotyönohjaajan sijaisista.

En kyennyt nukkumaan, lepäämään enkä virkistymään. Lääkäri ehdotti paroksetiiniannostuksen tuplaamista. Loputon valvominen johti viimein siihen, että eräänä iltana ylemmät mielen tasot alkoivat muutaman tunnin sisällä yksi kerrallaan tippua pois linjoilta, kunnes kaikki ajatukset ja sielun liikkeet paljastuivat alastomina ja vaila minkäänlaista verhoa.

Tyttöystäväni huomasi olevansa Schwarzschildin kehän sisäpuolella ja neuvokkaana ihmisenä soitti ambulanssin.

Voi sanoa, että jokaisella on joku sietoraja, jonka yli ei voi mennä. Tarpeeksi pitkä tai kyllin voimakas taistelualtistus lamauttaa henkisen ja fyysisen toimintakyvyn tavalla tai toisella. Yksilön taistelukyvyyn romahtamiseen liittyy usein kokemus yksin jäämisestä, joutumisesta ryhmän ulkopuoliseksi ja luottamuksen menettäminen johtajaan ja itseluottamuksen / hallinnan tunteen romahtaminen.

Lähde: Sotilaan stressi ja toimintakyky. doc

Oli hyväksi, että pääsin sairaalaan, koska lääkehoito todettiin paikaisesti

RODEO.FI

työnohjaukseen sekä pariterapiaan perheasiain neuvotelukeskukseen. Molemmista on ollut korvaamaton apu, ja väitän kirkon pitäneen näiden molempien keinojen avulla papistaan parempaa huolta kuin julkinen terveydenhuolto tavallisista kansalaisista.

Sääliksi käy kaikkia niitä, jotka taistelevat suurempien ongelmien kanssa julkisten mielenterveyspalvelujen varassa.

Pariterapia auttoi myös tulevaa vaimoani jäsentämään pimeydessä kokeamaansa. Työnohjaus on auttanut palauttamaan luottamuksen omiin kykyihini arvioida ja tehdä johtopäätöksiä työhön liittyvistä havainnoista. Onneksi olen viranhaltija, sijaisilla ei työnantajan linjauksen mukaan ole oikeutta työnohjaukseen.

Kuluvan vuoden alusta – palveltuani kolme vuotta ja saatuaani suurelta osin oma-

virheelliseksi ratkaisuksi: paroksetiinin vaikutukset ihmisellä, joka ei varsinaisesti ollut masentunut, tekivät virkistävän levon ja unen mahdolliseksi.

Rakensin leirityöstä tutun elämän päivärytmin ennalleen. Avohoidossa liki vuoden jatkettujen perinpohjaisten tutkimusten perusteella minusta ei ole löytynyt persoonallisuuden häiriötä, käsittelemättömiä traumoja tai mitään muutakaan sellaista vikaa, mielen tai ruumiin sairautta, joka olisi hoidettavissa lääkkeillä tai terapialla.

Työnohjauksen tulisi olla pakollista

Palasin töihin jo toukokuussa 2008. Toinen jäljelle jääneistä sijaisista oli romahduksen partaalla. Itse pääsin

alemman pastoraalitutkinnon viittä vaille valmiiksi – siirryin jatkamaan opintojani. Pitkällinen haave toteutui. Kuolemaasta löysin perheen ja sen mukana sain takaisin kaiken muunkin: ilon, rakkauden ja kärsivällisyyden kanssaihimiä kohtaan.

Kuntaliitoksen myötä työnantaja-seurakuntani lakkasi ja uusi, suurempi ja kauniimpi perustettiin. Sijaiselleni maksetaan noin 250 euroa pienempää peruspalkkaa. Viikonloppuleireistä (pe-su) hyvitetty ekstravapaa peruutettiin. Kahden papin sijasta kolmen pitäisi nyt jakaa sama työpiste.

Onneksi minun ei tarvitse. Olen opintovapaalla. ■

Jos väsyn?

JONNA RUOTSALA
DIAKONI
NURMIJÄRVEN SEURAKUNTA

Miten vältyn työssä uupumiselta? Miten rajaan monin tavoin rajatonta työtäni? Selviäncö omin avuin?

DIAKONIATYÖN MONINAISUUS haastaa. Työn määrä on rannaton. Minun täytyy työntekijänä arvostaa omaa rajallisuuttani – ihmisyyttä. Se merkitsee sitä, että asetan työlleni rajat.

Innostun

Olen työskennellyt valmistuttuani reilun vuoden kotihoidon tehtävissä ja diakoniatyössä kohta kaksi vuotta. Ajattelen, että on hienoa, jos työssään

saa innostua. Se on oikeastaan etuolkeus. Innostus on työn käyttövoima.

Itselläni hälytyskellot soivat välillä jo siinä vaiheessa, kun innostun. Osaanko laskea voimani oikein? Toisinaan hälytystä ei sisältäni kuulu, vaikka vapaapäivät siirtyvät työtehtävien vuoksi ja päivät venyvät kymmentuntisiksi toisensa jälkeen.

Innostuminen ei vielä johda uupumiseen. Innostuksen jälkeen työntekijä tarvitsee palautumisajan – ajan, jolloin mieli ja ruumis saavat levätä työstä. Jos tätä aikaa ei ole tai ota, työn sesonkiaikoina peräjälkeen olevien tapahtumien ketju ei katkea.

Kierrokset eivät nollaudu. Uupumisen uhkaa.

Pysähdyn

Ahkeruus ja työn ihannointi ovat paikallaan. Niin ovat paikallaan myös lepo ja luvan kanssa laiskottelu.

Joskus olen flussakuumetta sairastaessani havautunut arjen sykkeestä. Pysähtyminen ja sairastaminen ovatkin olleet mielekästä aikaa. Silloin pysähdyn miettimään niitä asioita, jotka ovat kypsyneet työn ja touhun seassa, asioita, joille ei ole ollut tilaa nousta tietoisuuteen.

Voisiko elämänrytmini olla sellaista, että mielessä muhineet asiat mahtuisivat tietoisuuteen kypsiksi ehdittyään? Kyse on muustakin kuin työstä. Kyse on elämäntavasta.

Kuorman kevennys

Uupuminen ei synny yksin työstä. Jos se kuitenkin

syntyy pääosin työstä, tiedämme osoitteen, johon asiasta tulee kertoa ja jossa se tulee myös huomioida.

Uupumista ehkäisee työn organisointi ja suunnittelu. Ydintyötä ja tehtävien tärkeysjärjestystä on hyvä pyssähtyä pohtimaan ajoittain.

Työnohjaus on työnkuvaamme sopiva oiva tuki, ja tukalassa tilanteessa on lupa pyytää apua työkaverilta. Se on harhaa, että selviää omin avuin. Siksi juuri diakoniatyökin on olemassa.

Akuutissa tilanteessa työntekijää helpottaa esimiehen taholta sama asia kuin diakonin vastaanotolle tulevaa ihmistä: se, että hänestä ja hänen asiastaan ollaan kiinnostuneita ja hänelle ollaan valmiita antamaan myöhemmin lisää aikaa – kalenteriin sopien ja sovitusta kiinni pitäen.

Asioita ei tarvitse ratkaista samalla minuutilla. Niihin tulee silti puuttua.

Rajat

Tässä työssä on monia puolia, jotka voivat käyda rajattomiksi. Rajat syntyvät sisäلتä käsin. Työtoverini sanoi minulle hiljattain, ettei kukaan voi laittaa toisen sisälle rajoja. Olen samaa mieltä. Ne joko ovat tai sitten ne täytyy tehdä.

Vaikka diakoniatyö ja minun työni on tärkeää, en ole korvaamaton sen tekijänä. Jos elämässä on hyvä lähteä liikkeelle siitä, mitä voin tehdä itse jollekin asialle, mitä se tarkoittaa tässä tilanteessa? Uupumisuhan alla voin miettiä, missä kohdin työni kokonaisuutta minun tulisi kunnioittaa enemmän itseäni. Miten kunnioitus tulee todeksi arkipäivässäni?

Sitten tulee toimia. ■

Jonna Ruotsala

JOHANNA NURMINEN

MIKÄ ON TULEVAISUUS?

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEENJOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

TULEVAISUUS TULEE ihollemme hetki kerrallaan. Monia asioita on mahdollottoman vaikeaa ennustaa ja yhtäkkiä onkin vain sopeuduttava.

Eteemme tulevien ilmiöiden kohdalla tekee mieli huokaista: Taasko tätä? Tämä talvi on tuonut jälleen laman ja sen seuraukset arjen diakonian haasteeksi. Irtisanomisia ja lomautuksia tulee ropisemalla; valtakunta on painamassa paniikkinappulaa.

Verotulot jäänevät tältä vuodelta pienemmiksi kuin osattiin alun perin ennustaa. Siitä taas on jonkinlaiset seuraukset kirkon elämään seuraavana vuonna. Käännettä parempaan ei voi kuin odottaa. Ennusteita on monenlaisia, mutta joskus alkaa kuitenkin uusi nousu.

Tämänhetkinen tilanne on joillekin diakoniatyöntekijöille ennestään tuttua ja ikään kuin vanhan kertautumaa. Toisille kaikki tulee uutena ja edellyttää uudenlaisia orientoitumista. Taloudellista avustamista tehdään jonkin verran kaiken aikaa. Työelämän ulkopuolella olemisen häpeääkin on totuttu käsittelemään. Entä mitä edellyttää se, että työ lisääntyy ennalta varoittamatta paljon?

KIRKOSSA EI ole totuttu laiminlyömään olemassa olevaa toimintaa. Voiko työnantaja edellyttää pelkästään diakoniatyöntekijöiltä reipasta joustamista työn lisääntyessä? Voisiko taloudellisen taantuman aikana perustaa määräaikaista virkoja hoitamaan ennalta arvaamatonta hätää? Myönteinen julkisuus kirkon satsauksesta hädässä olevien auttamiseen voisi tuoda lisää veronmaksajia.

Diakonialla ja ennen kaikkea yhteiskunnalla on vielä hoidettavanaan edellisen laman tuoma hätä. Pitkäaikaisyöttömät ovat muuttuneet pitkäaikaissairaisiksi tai muuten vaikeasti työllistyviksi. Virallisesti he ovat kuitenkin edelleen useimmiten työttömiä.

Mahtuuko autettavien joukkoon lisää ihmisiä, vai voiko joku muu ottaa kantaakseen osan näiden ihmisten kuormasta? Väistämättä taloudellinen notkahdus tulee

työllistämään myös perheneuvontaa ja muita kirkon palvelusektoreita. Kirkolle tilanne voi olla kasvun haaste.

Tämän työelämää ravistuttavan tilanteen keskellä on kirkossa tapahtumassa myös runsaasti eläkkeellesiirtymiä. Kaiken muun lisäksi on tehtävä laadukasta rekrytointia ja perehdyttämistä, jotta saadaan virat täytettyä ja perehdytettyä uudet ihmiset kirkon töihin.

TULEVAISUUS ON jokaisen työntekijän kädessä. Tulevaisuutta tehdään opiskelijaohjauksesta alkaen aina työelämän kalkkiviivoille asti. Mihin itse kukin sitten asettaa prioriteettinsa tulevaa vuotta suunnitellessa?

Keväällä alkaa jo toimintasuunnitelmien tekeminen seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Suunnitteleminen on haasteellista, kun ei voi ennustaa talouden resurssveja edes seuraavalle vuodelle.

Diakonian on tässäkin tilanteessa muistettava pitää huoli avustusvarojen riittämisestä, ikääntyvän väestön huomioimisesta ja vieläpä omien virkojensa säilymisestä ja mahdollisen lisätyövoiman hankkimisesta ruuhkavuosiksi. Tällaisessa tilanteessa on kannattavaa luoda oman seurakunnan diakoniatyölle linjoja vähän pidemmäksi aikaa, vaikka talous näyttäytyykin erittäin haasteellisenä.

EDELLISEN SUUREN laman aikana opittiin pakon sanelemana priorisoimaan tehtäviä ja luomaan uudenlaisia tapoja toimia. Niiden vuosien aikana siirryttiin esimerkiksi ajanvarauskäytäntöön. Se vapautti työntekijän hoitamaan vain yhtä asiaa kerrallaan ja keskittymään siihen, mitä kulloinkin tekee.

Kaaoksen voi saada hallintaan antamalla hivenen periksi omille diakonisille periaatteille. Kaikkea hätää ei tarvitse hoitaa samalta istumalta. Kaaoksessa on hyvä pitää välillä tuumaustauko vaikkapa vain itsensä kanssa. Samalla vahvistuu laadukas diakoniatyö ja oma jaksaminen. ■

Kirkon työhön – seminaari kirkon työhön opiskeleville

24.-25.4.2009 Kuortaneella Haapaniemen hiippakuntakartanossa

Perjantai 24.4.

Yhteiskuljetus tarvittaessa Seinäjoen asemalta klo 16.30.

17 Saapuminen ja päivällinen

18 **Tervetuloa**

Tutustuminen, keskustelu moniammatillisissa ryhmissä aiheesta: Meidän kirkon työntekijäksi!

Hiippakuntasihteeri Hilikka Mäkelä

Piispa Simo Peura

20 Ilta **Gospel Covertajien** seurassa

Hiippakuntapastori Jussi Peräaho

23 Iltapala ja saunat

Taize-rukoushetki, hiippakuntakanttori Johanna Ojala

Lauantai 25.4.

8.30 Aamupala

9.15 **Aamurukous**

9.30 **Meidän kirkon työntekijäksi!**

Ryhmiä terveiset, yleiskeskustelua,

loppupuheenvuoro hiippakuntadekaani Paavo Haapakoski

10.30 **Haapaniemi – liikunnallisia kuvakulmia,**

hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa

11 **Meidän kirkko – tulevaisuuden kirkon rakentajia tarvitaan**

Koulutussuunnittelija Eeva Salo-Kopperi

12 lounas

13 **Meidän kirkko - unelmien työpaikka?**

Paneelikeskustelussa mukana: diakoni Kimmo Niskala, kanttori Sanna Ågren, Suntio Martti Leikas, nuorisotyönohjaaja Tiina Loima, talouspäälikkö Antti Viita, pappi Anna Saaristo, lapsityönohjaaja Tarja Takala-Luostarinen. Hiippakuntasihteeri Eija Harmanen

14.30 **Päätösmessu** ja lähtökahvit

Yhteiskuljetus klo 15.30 Seinäjoelle. Juna etelään lähtee 16.38 ja pohjoiseen 16.31

Järjestäjä Lapuan hiippakunta. Ohjelma myös netissä: www.lapuanhiippakunta.fi

Seminaarin kuluista Kuortaneella vastaa Lapuan hiippakunta. Myös matkakulut korvataan yleisten kulkuneuvojen mukaan 20 €:n omavastuulla.

Ilmoittautuminen 15.4.2009 mennessä tuomiokapituliin Anja Maunumaa/Anna-Maija Klemettilä, sähköposti: anja.maunumaa@evl.fi, puh. 06-4339323.

Tiedustelut hiippakuntapastori Jussi Peräaho, puh. 040-7773210, jussi.peraaho@evl.fi
Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä 60 eri alojen opiskelijaa.

Paavin tärkeä kirja Jeesuksesta:

Raamatuntutkimuksen ja kirkon uskon näkökulmat voidaan yhdistää

KARI KUULA

TIETOKIRJAILIJA, TT, PASTORI
KUOPIO

Paavi Benedictus XVI:n tuore kirja *Jesus Nasaretilainen* on tärkeä teologinen ja kirkollisen kannanotto moderniin Jeesus-tutkimukseen.

KIRJOITTAJA TOSIN muistuttaa esipuheessa, ettei teos ole kirkon virallista opetustoimintaa, vaan tilitys tekijän omasta tiestä Jeesus-tutkimuksen maailmoissa. Koska kirjoittaja ei tiedä, kuinka kauan hänelle annetaan voimia, hän julkaisee esityksensä ensimmäisen osan nyt ja jälkimmäisen sitten, kun tai jos Herra suo.

Benedictuksen lähtökohta on tämä: Historialliskriittinen raamatuntutkimus näyttää saarnaavan huonoa sanomaa kirkolle. Se nimittäin opettaa, että tietomme kirkon uskon kohteesta, ihmiseksi tulleesta Jumalan Pojasta, jää melko ohuelle pohjalle.

Syy tähän on evankeliumien luonteessa, tutkimus kertoo. Niiden tiedot ovat peräisin suullisesta perimätiedosta, jota on tallennettu useita kymmeniä vuosia ennen niiden pukemista kirjalliseen muotoon. Tämän suullisen vaiheen aikana Jeesus-traditiota päivitettiin, laajennettiin ja muokattiin pääsiäisen jälkeisen Kristus-uskon mukaiseen suuntaan. Näin ”todellisen”

historiallisen Jeesuksen hahmo peittyi ”kirkon Kristuksen alle”.

Tämä antaa jännittävän, joskin turhauttavankin, tehtävän Jeesus-tutkimukselle. Se yrittää kaivaa evankelistojen ja suullisen tradition muokkaaman aineiston alta esiin originaalin Jeesuksen tai sen, mitä hänestä kohutuullisella todennäköisyydellä voidaan tietää.

Ei liene kenellekään yllätys, että reilun kahden vuosikymmenen mittaisessa Jeesus-buumissa hänestä on tarjottu monenlaisia kokonaishahmotelmia. On kyynikko-Jeesus, Hengen valtaama saarnaajaparantaja, viisauden opettaja, eskatologinen profeetta, sosiaalisen muutoksen peräänkuuluttaja, marginaalijuutalainen, messias-kandidaatti ja mitä niitä vielä onkaan.

Ymmärtääkseni tutkimuksen kenttä ei kuitenkaan ole aivan hajallaan. Pääuoma sijoittaa hänet vanhatestamentillisten profeettojen joukkoon.

Jeesus saarnasi kääntymistä Jumalan tahdon mukaiseen elämään ja Jumalan uudenlaista läsnäoloa ihmisten elämässä. Samalla hän katsoi olevansa enemmän kuin profeetta, sillä hän kutsui ihmisiä seuraamaan itseään. Hän uskoi Jumalan toimivan aivan erityisellä tavalla juuri hänen kauttaan.

Nämä suuret vedot voidaan piirtää melko vakaalla kädellä, kun taas yksityiskohtaisemmissa tulkintalinjoissa on neuvottelunvaraa.

Historiallisuuden ongelma ohitetaan

Vaikka Jeesus-tutkimuksesta löytyisi-kin jonkinlainen pääuoma, joka vieläpä sopii yhteen kirkollisen kristologian kanssa, se ei riitä Benedictukselle. Hänen mielestään kirkon usko ei voi seistä historiallisen Jeesuksen löytämisen varassa, vaan sen raamatullisen perustan täytyy olla paljon vahvempi.

Niinpä Benedictus tekee uskonhypyä ja olettaa evankeliumien aineiston palautuvan jokseenkin sellaisenaan alkuperäiseen Jeesukseen – Jeesus-traditiota tallentaneet kristityt kun eivät ole voineet sotkea sekaan omiaan.

Synoptikkojen ja Johanneksen Jeesuksessa Benedictus ei näe oleellista eroa, vaan molemmat kertovat luotettavasti alkuperäisistä tapahtumista. Etenkin Johannekseen on luottaminen, koska hän on tapahtumien silminnäkijä, Benedictus uskoo. Näin historiallisen Jeesuksen ongelmaa ei oikeastaan olekaan.

Tästä lähtökohdasta käsin Benedictus selittää Jeesus Nasaretilaisen vaiheita kasteesta kirkastumiseen saakka. Punaisena lankana hohtaa Jeesuksen korkea itseymmärrys, Isän ja Pojan välinen yhteys ja ykseys. Se tulee näkyviin kaikessa, mitä Nasaretilainen tekee ja sanoo.

Taustaa Jeesuksen sanoille ja teoille haetaan Vanhasta testamentista, jossa ne on ennustettu ja esitetty ennakkokuvina. Erityisen tärkeää on lupaus siitä, että kerran Israelin kansa saa uu-

Paavi Benedictus XVI:n uusi kirja Jeesuksesta pyrkii olemaan enemmän teologinen analyysi kuin evankeliumien eksegeettinen esitys, arvioi Kari Kuula.

den Mooseksen kaltaisen profeetan.

Benedictuksen Jeesus tulee lähimmäksi Johanneksen evankeliumin ja ylipäätään Uuden testamentin myöhäisimmän vaiheen Kristusta, mutta vieläkin pitemmälle mennään. Lopulta on vaikea olla toteamatta, että itse asiassa Benedictus esittelee kirkon Kristuksen, Jumalan Jumalasta ja valon valosta.

Jo historiallisen Jeesuksen persoonassa tuli esiin Kristuksen koko ”salai-

suus”, joskaan ei täysin ilmeisenä, vaan osittain peitetysti.

Teologiset perusteet

Perinteisen eksegeettisen koulutuksen saanut lukija kyselee tietenkin, millä oikeutuksella evankeliumien historialliset ongelmat sivuutetaan. Benedictus, alias Joseph Ratzinger on taatusti selvillä niistä, oppinut kaveri kun on.

Aikaisemmassa elämässään Joseph

Ratzinger työskenteli dogmatiikan professorina useissa yliopistoissa ja johti lähes neljännesvuosisadan ajan katolisen kirkon opillista puhtautta valvovaa elintä. Hänen ohjauksessaan syntyi muun muassa laaja (800 sivua) *Katolisen kirkon katekismus* (1997).

Tämän kaliiberin ajattelija ei noin vain ”unohda” historiallisen Jeesuksen ongelmaa, vaan hän ratkaisee sen tietoisella teologisella lähestymistavalla. Kristikunta tunnustautuu evanke-

liumien Jeesukseen. Se ei ole koskaan kysynyt neuvoa tutkimuksen epävarmoilta rekonstruktioilta. Sillä ei ole koskaan ollut käytettävissään muuta kuin evankeliumien Jeesus.

Siksi evankeliumien kirkollinen luenta ei ole kovin kiinnostunut eri lähdekerrostumien erittelystä. Niinpä tekijä ei mainitse sanallakaan Q-lähdettä, eikä synoptisten evankeliumien keskinäisiä suhteita juurikaan analysoida.

Lisäksi Benedictus muistuttaa siitä, että jokaiseen ihmisen lausumaan vähänkin merkityksellisempään sanaan sisältyy enemmän kuin mitä hän on tietoinen sen kirjoittamishetkellä. Vielä selvemmin asia on näin Raamatun kirjoissa. Niissä on lausuttu asioita, jotka ovat pitemmän ajan kuluessa ”kypsyneet” uskonyhteisössä, niin että niiden syvempi merkitys on nähty selvästi vasta paljon myöhemmin, joskus jopa vuosisatojen jälkeen.

Evankeliumeissa on siis ilmaistu viitteellisesti ja idullaan Kristuksen salaisuuksia, joiden syvempi merkitys avautuu kirkon uskon historiassa.

Raamatun sana on eräänlainen siemen, joka kasvaa täyteen puuhun vasta tulkintahistorian myöhemmissä vaiheissa. Pyhien tekstien laatijat itsekään eivät välttämättä nähneet kaikkia sanoihinsa sisältyneitä syvyyssulottuvuuksia, joiden julkitulemisen aika tuli vasta myöhemmin.

Vaikka Benedictus ei sano asiaa selvästi, voidaan ajatella, että samanlainen kasvuprosessi on tapahtunut jo historiallisen Jeesuksen ja lopullisten evankeliumien välisenä aikana. Historiallisesta Jeesuksesta tallentui seuraajien muistiin eräänlainen siemen, jota pääsiäisen valottama seurakunnan usko sitten kasvatti täydemmäksi puuksi.

Näin myöhäisemmin syntynyt aines tuo esiin varhaisemman aineksen täydemmän ja syvemmän merkityksen. Tämä merkitsee sitä, että kaikki evankeliumien aines kertoo lopulta samas-

ta Jeesuksesta, vaikkakin eri sanoilla.

Seuraavassa katsotaan tätä ideaa vähän tarkemmin.

Siemenestä versoo puu

Aloitetaan varhaisimmasta vaiheesta, historiallisen Jeesuksen elämästä. Jeesuksen teot ja sanat tallentuivat lähipiiriin muistiin paremmin tai huonommin. Ne eivät tietenkään pysyneet muistikuvissa sellaisenaan, vaan muutuivat sitä mukaa, kun hän teki uusia asioita. Nämä uudemmat teot antoivat jo Jeesuksen eläessä täydempiä merkityksiä hänen ensimmäisille sanoilleen ja teoilleen.

Sitten Jeesus yllättäen ristiinnaulittiin, ja kohta eräät oppilaat uskovat Jumalan herättäneen hänet kuolleista. Tästä pääteltiin, että hänen kuolemansa kuului Jumalan suunnitelmiin ja oli osa hänen tehtäväänsä. Tämä usko luonnollisesti muunsi muistikuvia ja tulkintoja pääsiäistä edeltävistä vaiheista ja synnytti myös aivan uusia Jeesuksen sanoja ja tekoja.

Uusien tulkintojen rakentajat eivät kuitenkaan katsoneet tuovansa oleellista suunnanmuutosta siihen, mitä Jeesuksesta oli kerrottu aikaisemmin. Päinvastoin, uuden Jeesus-tradition ajateltiin nousevan vanhasta. Uusi selitti ja syvensi sitä, mitä Jeesuksesta tiedettiin jo ennestään.

Voisimme siis ajatella, että se mitä historiallisesta Jeesuksesta muistettiin eräänlaisena siemenenä, laajeni pieneksi versoksi kohta pääsiäisen jälkeen. Siemenen ja version välillä on yhteys, vaikka verso onkin enemmän ja osin toisennäköinen kuin siemen.

Sama periaate pätee myöhemmän suullisen perimätiedon vaiheeseen, jolloin Jeesus-traditio jatkoi rikastumistaan. Uusien Jeesuksen sanojen ja tekojen laatijat eivät suinkaan ajatelleet vetävänsä hatustaan vaihtoehtoisia tulkintoja, vaan he uskoivat selittävänsä, syventävänsä ja laajentavansa sitä, mikä oli jo aikaisemmin sanottu. Näin

versoon kasvatettiin lisää lehtiä ja oksia katkaisematta kuitenkaan yhteyttä juureen.

Lopulta tulemme evankelistoihin. Hekään eivät toimineet mielivaltaisesti luodessaan osan aineistostaan itse. He pitivät pelastajanaan sitä Jeesusta, josta kertovia traditioita he tallensivat.

Niinpä he uskoivat omasta kynästään lähtevän uuden aineiston tulkitsevan ja selittävän teologisesti oikein sitä vanhaa, minkä he olivat saaneet seurakuntansa opettajilta. Evankelistojenkin uudet tulkinnat ilmaisivat täydemmin sen, minkä vanhempi traditio sanoi vajavaisemmin.

Kohti kanonista lukutapaa

Benedictuksen lukutavassa historiallista Jeesusta ei vedetä tyystin erilleen evankeliumien Jeesuksesta. Vaikka ne ovat erinäköisiä hahmoja, niiden välillä voidaan nähdä yhteyksiä.

Historiallisen Jeesuksen tiehen ja työhön kätkeytyi implisiittisesti se, mikä tuli eksplisiittisesti esiin vasta pääsiäisen jälkeisessä prosessissa. Eikä Jeesuksen koko merkitys tullut ilmi edes Uuden testamentin vaiheessa, vaan sitä on syvennetty koko dogmihistorian ajan.

Näin olemme tulleet evankeliumien teologiseen lukutapaan, jossa niiden lähde-erittelylle ja historiallisen Jeesuksen ongelmalle ei panna kovin paljon painoa. Tärkeintä on lopullisen evankeliumin muoto. Siinä Jeesuksen merkitys saavuttaa huippunsa, mutta ei lopullista muotoaan. Apostolien kirjeet täydentävät sitä kertomalla, mitä kaikkea hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa sisältää.

Ilman Uuden testamentin kirjeaineistoa kristologiamme jäisikin melko torsoksi, emmekä osaisi tulkita evankeliumeita oikeassa teologisessa kontekstissa.

Tätä tulkintaohjelmaa on nimitetty ”kanoniseksi” lukutavaksi. Siinä Raa-

mattua lähestytään niin, että se on valmis kirjakokoelma, jossa eri osien ajatellaan selittävän toisiaan. Juuri näin toisen vuosisadan kristityt ymmärsivätkin kirjallisen perintönsä.

Vanha testamentti ennustaa Kristuksesta, evankeliumit kertovat inkarnaation toteutumisesta historiassa, ja apostolien kirjeet esittävät teologisen tulkinnan koko ilmoitusprosessista.

Arviointia

Pidän Benedictuksen teosta tarpeellisena ja tervetulleena kirkollisen raamatuntulkinnan linjauksena.

Lukijan on muistettava, ettei teos pyri olemaan evankeliumien eksegeettinen esitys, vaan teologinen analyysi – teologinen sanan

vahvassa mielessä: teos on kirjoitettu siitä uskosta käsin, että Jumala on oikeasti olemassa ja hän on ilmoittanut itsensä raamatullisen tradition ja kirkon opetuksen kautta.

Tämä lähestymistapa – ainoa kirkollisesti mahdollinen tapa – johtaa tietenkin melko erilaiseen esitykseen kuin puhtaasti tämpuoleisia selitysmalleja etsivä eksegetiikka.

Tosin Benedictus näyttää kasvattavan kirkollisen raamatuntulkinnan ja historiallisen eksegetiikan välisen kuilun leveämmäksi kuin on välttämätöntä.

Evankeliumien teologinen lukutapa ei häiriinny, vaikka pääuomaksegetiikan käsitykset asioista tuotaisiinkin selvemmin esiin. ■

Kanttorin ammattikuvasta väitöskirjatutkimus

Diplomiurkuri, musiikin maisteri Leena Tiitu väittelee 25.4.2009 klo 11 Temppeliaukion kirkossa (Lutherinkatu 3, Helsinki) aiheesta *Kanttorin ammattikuva. Kanttoreiden käsitys ammatistaan ja siihen kohdistuvasta ulkopuolisesta vaikutuksesta*.

Vastaväittäjinä toimivat FT, dosentti Erkki Komulainen Helsingin yliopistosta ja Huopalahden kirkkoherra, TT Hannu Vapaavuori.

Leena Tiitu on toiminut kanttorina Temppeliaukion kirkossa vuodesta 1984 alkaen. Hän on toiminut myös assistenttina Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin osastolla.

Leena Tiitun artikkeli tutkimuksesta julkaistaan seuraavassa Cruxissa.

Valoisia uutuuksia

MARJAANA KANERVA
Kasvojesi valoon
Mietteitä ja rukouksia
vuoden värille

Kirja koostuu 12 luvusta, joissa luodataan hengellisen elämän ydinasioita. Kukin luku käsittää neljä tai viisi tekstikokonaisuutta – näin muodostuu viikoittainen lukemisto vuoden ajalle. 26,01

EIJA HARNANEN
Valoa aamuun, iloa päivään

Valoisia, syvällisiä ja toivoa täynnä olevia tekstejä, joiden pohjalla on kaunis Anna-Maija Raittilän suomentama rukous. Kauttaaltaan suomalaisin luontokuvien kuvitetussa kirjassa on selkeä kirjasinkoko. 13,95

JOHN VIKSTRÖM
Lupausten virrassa

Emerituspiispa kirjoittaa puhuttelevasti elämän vedestä, toivosta ja rohkeudesta käydä kohti tulevaa. Vikström pohtii lämmihenkeisesti nykyisyyttä ja tulevaisuutta. 22,41

JÖRG ZINK
Tänään toivotan onnea
Jörg Zinkin sanoja päiväsankarille

Zinkin sydäntä koskettavia toivotuksia ja mietteitä joiden pohjavireenä on kiitollinen luottamus. 11,61

 KIRJAPAJA

Ilmoituksen hinnat ovat seurakuntahintoja.

KAIKKI, MITÄ TARVITSET:

 kotimaakauppa.fi

Hietalahdenranta 13, Helsinki (ma-pe 9-17)
p. 020 754 2350 | www.kotimaakauppa.fi

 KOTIMAA-YHTIÖT

Floridassa uskotaan uusien toimintamuotojen vetovoimaan

Suomalaisen kirkon jäsenten ikääntyessä uusi sukupolvi halutaan mukaan toimintaan

ULLA SAVONEN

KAPPALAINEN

ESPOON TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Floridan Lake Worthissa sijaitseva luterilainen St. Andrew's -kirkko on alueelle 1950-luvulla syntyneen suomalaisyhteisön oma kirkko. Nykyisin kirkko kamppailee olemassaolostaan jäsenten ikääntyessä.

Kirkkoa ympäröinyt kahdenkymmentuhannen suomalaisen asutus on supistunut noin kuuteentuhanteen alueella vakituisesti asuvaan suomalaiseen, joita kirkko nykyisin palvelee.

– Floridan suomalaisten luterilaisessa kirkossa eletään lamakautta. Kirkon jäsenmäärä on laskenut muutamassa vuodessa yli viidestäsadasta nykyiseen neljäänsataan. Turismi on tyrehtynyt. Jäsenkunta vanhenee eikä uusia jäseniä saada, St. Andrew's-seurakunnan aktiivijäsen Hans Nyholm kertoo.

Nyholm on suomalaisten Lepokodin autonkuljettaja. Lepokoti toimii kiinteässä yhteistyössä St. Andrew's -kirkon kanssa.

Autonkuljettajan työn ohella Hans Nyholm tekee myös papin töitä. Hän sai pappisvihkimyksen opiskeltuaan papiksi internetin välityksellä. Floridassa hän on asunut vakituisesti 16 vuotta.

Suomalaisen luterilaisen kirkon kohtalo huolestuttaa Nyholmia, mutta hän uskoo kuitenkin kirkon tulevaisuuteen.

KUVAT: ULLA SAVONEN

Pastori Seppo Hartikainen toimii suomenkielisen messun liturgina St. Andrews -kirkossa.

– Nyt tarvitaan vahvaa evankeliumin julistusta niin, että saadaan uusia jäseniä kirkkoon, hän toteaa.

St. Andrew's -kirkossa toimii myös pieni englanninkielinen seurakunta. Jumalanpalvelukset pidetään sunnuntaisin sekä suomeksi että englanniksi. Valoisaan, kauniiseen kirkkosaliin mahtuu kolmisensataa sanankuulijaa.

Vapaaehtoiset huolissaan kirkon säilymisestä

– Kaikkein suurin huolestus on taloudellinen, sanoo Pirkko Karttunen, entinen kirkkovaltuuston jäsen.

Kirkko toimii täysin seurakuntalaisien lahjoitusten ja vapaaehtoistyön va-

rassa. Suurin osa jäsenistä on eläkeläisiä. Seurakunnalla ei ole varaa antaa suuria lahjoituksia.

Suomalaisen kirkollisen toiminnan jatkuminen on Floridassa talvet viettävän Karttusen suurin toive.

– Kun on lapsesta saakka tottunut menemään kirkkoon sunnuntaisin, ei sunnuntai tulekaan, jos ei pääse kirkkoon ja kirkkokahville vaihtamaan kuulumisia, Karttunen sanoo.

Hän muistelee haikeana, miten kirkko vielä muutama vuosi sitten oli sunnuntaisin täynnä väkeä.

Pohjanmaalta kotoisin oleva Anna-Liisa Rantala on ollut mukana Floridan luterilaisen kirkon toiminnassa

” Floridan suomalais-
ten luterilaisessa kirkossa
eletään lamakautta.
Kirkon jäsenmäärä on
laskenut muutamassa
vuodessa yli viidestä-
sadasta nykyiseen
neljänsataan. ”

kymmenen vuotta.

– Ei suomalainen seurakunta enää
monta vuotta menesty. Me vapaaehtoi-
set vanhenemme. Emme jaksa enää
tehdä kaikkea, Rantala sanoo.

Rantala on avustanut jumalanpalve-
luksissa tekstinlukijana ja kolehdin-
kantajana sekä kirkkokahvien keitos-
sa. Hän kokee luterilaisen jumalanpal-
veluksen omakseen ja on huolissaan
sen säilymisestä, kun kirkon jäseniä
siirtyy läheiseen helluntaikirkkoon.

Pastorin missio: uusi sukupolvi mukaan kirkon toimintaan

St. Andrew's -kirkon pastorin Seppo
Hartikaisen mukaan luterilaisen kir-
kon kantava voima ovat hyvät vapaa-
ehtoistyöntekijät. Kaksi vuotta sitten
kirkon pastorina aloittanut Hartikai-
nen pitää erityisenä missionaan toisen
ja kolmannen sukupolven suomalais-
ten saamista mukaan kirkon toimin-
taan.

– Heitä on kalastettava uusin mene-
telmin, kuten internetin välityksellä,
totea Hartikainen.

Hän toivottaa kirkon kotisivuilla,
hymyillen, kaikki uudet jäsenet terve-
tulleiksi kirkon toimintaan.

Pastorin lisäksi St. Andrew's -kir-
kon palkattuna työntekijänä toimii
kanttori Merja Hulkkonen. Hän vas-

Luterilaisen St. Andrews -kirkon aktiivijäsen Hans Nyholm uskoo, että kirkon tulevai-
suus on vahvassa evankeliumin julistuksessa.

taa kirkon musiikkitoiminnasta ja joh-
taa kirkko- ja lapsikuoroa.

Itsekin musiikista innostunut Harti-
kainen toivoo kirkon musiikkitarjon-
nan kiinnostavan nuoria ja vetävän
uusia jäseniä kirkon toimintaan. Hän
uskoo uusien toimintamuotojen, ku-
ten tuomasmessun ja ihmissuhdekurs-
sien, vetovoimaan.

Erityistapahtumat vetävät kirkon
tätteen väkeä. Sellainen oli esimerkik-
si hanurimessu.

– Viime sunnuntain jumalanpalve-
luksessa kirkkoväelle lauloi suoma-
laisten suosikkilaulaja Eino Grön,
Hartikainen kertoo.

Hartikainen haluaa pitää kirkon toi-
minnan vakaan perinteisenä, mutta sa-

malla vapaana ja uusille toimintamu-
doille avoimena.

Kun suomalaiset rakensivat St.
Andrew's -kirkon 52 vuotta sitten kes-
kelle suomalaisyhteisöään, se toimi
aluksi itsenäisenä kirkkona. Nykyisin
kirkko on Amerikan luterilaisten
kirkkojen kattoyhteisön ELCAn jä-
senkirkko.

Kirkon ydinseurakunta koostuu
noin viidestäkymmenestä aktiiviseura-
kuntalaisesta. Turistiaikana kirkon
täyttävät suomalaiset matkailijat.

Turistien palveleminen ja yhteydet
Suomen luterilaiseen kirkkoon ovat
Hartikaisen mukaan tärkeitä suoma-
laisen luterilaisen kirkon tulevaisuu-
delle Floridassa. ■

Kirkkoherrasta toimitusjohtajaksi?

ENSI TOUKOKUUSSA kirkolliskokous saa käsiteltäväkseen kirkkoherranvaalin muuttamiseen liittyvän esityksen. Kirkkohallituksen täysistunnossa äänestyksen jälkeen läpimennyt esitys liittyy kirkolliskokoukseen myös läh-
tökohdissaan, sillä se on valmisteltu kirkolliskokouksen edustaja-aloitteen (2/2006) pohjalta. Karkeasti kuvaten: kansanvaalista luovutaan ja kirkkoherra valitaan välillisellä vaalilla kirkkovaltuustossa tai seurakuntayhtymään kuuluvassa seurakunnassa seurakuntaneuvostossa.

Tuomiokapitulिन suorittamasta ehdollepanosta luovuttaisiin ja kirkkoherra valittaisiin pääpiirteittäin samoja menettelysäännöksiä noudattaen kuin seurakunnan kappalainen. Jo edustaja-aloitteessa perusteltiin esitystä siten, että välillinen valintamenettely antaisi paremmat mahdollisuudet arvioida hakijoiden todellisia kykyjä ja ominaisuuksia viranhoidon kannalta.

Muutosesitykseen liittyy toisaalta suuria toiveita, toisaalta syvää hämmennystä. Jo alkuperäiseen esitykseen liittyen voi olla samaa mieltä siitä, että kirkkoherranvaalissa ei edelleenkaan ole merkittävästi otettu esiin kysymystä kuhunkin valintaan liittyvästä johtajuusprofiilista – että kysyttäisiin laajemmin ”millainen johtaja?” ja ”mihin yhteisöön?”.

Onko tarve tiimi-, muutos-, henkilö-, asia-, tunne- tai peräti jonkinlaiselle kriisijohtamiselle? Etsitäänkö vakauttavaa vai uudistavaa johtajaa? Pitääkö seurakunnan lähiaikoina kyetä organisoitumaan uudelleen työyhteisönä tai seurakunnan kokonaisuutena, kuten monin paikoin on tarve?

Kirkkoherran johtamistehtävän katsotaan yleisesti toteutuvan kolmella alueella: työyhteisön johtaminen, hallinnollinen johtaminen ja seura-

kuntalaisten hengellinen johtaminen. Viimeaikainen lähestymistapa johtajuuden hoitamisen kysymyksiin on kuitenkin ollut erityisesti hallinnollinen, myös kirkollisen johtamisen mielikuvia synnyttävässä seurakuntatyön johtamisen tutkimuksessa. Johtajuuden hallinnollisen piirteen tarkoituksena on kuitenkin vain tukea kirkollisen johtamisen ”erityismuotoa” eli seurakunnan pastoraalista johtamista.

Muutosesityksen edessä hämmennystä aiheuttaakin se, että kirkkoherra ei ole toimitusjohtaja tai pelkkä hallintovirkamies vaan erityisesti koko seurakunnan, ei siis vain seurakunnan työntekijöiden, pastoraalinen kaitsija. Vaalin muuttaminen välilliseksi kaventa-
isi tarpeettomasti tätä jo nyt merkittävällä tavalla paitsiossa olevaa näkökulmaa.

Samoin ohenisi edelleen käsitys kirkosta ja seurakunnasta painotetusti kastettujen yhteisönä – Lutherhan käyttää Isossa katekismuksessa kirkosta nimitystä pyhien yhteisö, ”ein heilige Gemeinde”. Siksi on kysyttävä, onko tehty esitys tasapainoinen ja seurakunnan kokonaisedun erityisesti pastoraalisen tehtävän näkökulmasta huomioiva?

HUOMIONARVOISTA ON, että kirkolliskokouksen edustaja-aloitteessa keskeisin haaste ja epäytyväisyys nykyiseen vaalitapaan on äänestysaktiivisuuden lisäksi ilmaistu sanoilla: ”Kirkkoherralta vaaditaan entistä enemmän monipuolisia johtajaominaisuuksia.” Tähän haasteeseen on mahdollista vastata muutenkin kuin poistamalla äänioikeus seurakuntalaisilta.

Toinenkin, nopeasti kuvattavissa oleva vaihtoehto vaalin uudistamiseksi on olemassa. Kirkkoherraksihan voi hakea vain seurakuntatyön johtamisen tutkimuksen suorittanut. Jo nyt tutkimukseen sisältyy myös psykologinen soveltuvuusarviointi.

Kirkkoherran valintatilanteessa tarkistettuihin seurakunnan toimintaym-

päristön ja työyhteisön analyysieihin nojaten on mahdollista määritellä johtamisprofiili, jolla virka julistetaan avoimeksi. Hakemuksen virkaan voivat jättää kaikki johtamistutkimuksen suorittaneet, jotka ajattelevat täyttävänsä tämän profiilin. Tuomiokapituli tutkii hakemukset johtamisprofiilikuvauksella laajennettuihin soveltuvuusarviointitietoihin ja kirkko- tai seurakuntaneuvoston hakijoista antamiin lausuntoihin nojaten sekä vahvistaa listan kelpoisista hakijoista ilman vaalisijamenettelyä.

Lopuksi seurakunnan äänioikeutetut jäsenet saavat äänestää avoimen kansanvaalin periaatteen mukaisesti kaikista kelpoisiksi katsotuista hakijoista. Mikäli eniten ääniä saanut ei ensimmäisellä vaalikierroksella saa yli puolta annetuista äänistä, järjestetään vaalien toinen kierros kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan kesken.

TÄSSÄ KUVATTU menettely ottaisi nykyjärjestelmää paremmin huomioon seurakunnan tosiasiallisen tilanteen, samoin kuin ehdotettua mallia paremmin siirtäisi valintamenettelyn painopisteen tarkemmin kyseessä olevan seurakunnan kysymyksiin ja jäsenistön keskelle. Tuomiokapitulien har-
kintavalta asiassa säilyisi edelleen, vain aikansa elänyt ajatus vaalisijoista unohdettaisiin. Valintaprosessin muoto ottaisi erityisellä tavalla huomioon kysymyksen johtamistaidollisista kyvyistä, samalla kun se myös vahvistaisi kirkkoherran roolia koko seurakunnan johtajana.

Nyt muutosesityksenä olevan välillisen valintamenettelyn ongelmana on juuri tämä seikka: kirkkoherran tehtävä ei saa kaventua entistäkin enemmän pois koko seurakunnan pastoraalisen kaitsijan tehtävästä. Tätä kehityssuuntaa ei ole syytä vahvistaa millään seurakunnan jäsenistön vaikuttamismahdollisuuksia kaventavalla muutoksella. Ei pidä unohtaa sitä, että pohjoisimman hiippakunnan lisäksi

myös joissain muissa hiippakunnissa äänestysprosentit nousevat vielä nykyäänkin useampiin kymmeniin.

Tässä hahmotellun valintatavan suurin kysymysmerkki osuu profiilin laatimisen ja kunkin hakijan haku-profiilin arvioimisen kohtaan. Kun olen joissain yhteyksissä keskustellut tästä vaalimallista, on esiin noussut kysymys valituskierteeseen joutumisesta. Tuomiokapitulin vaalikelpoisuus- tai vaalisijaratkaisusta valittaminen on nähdäkseni tullut tosin valitettavan tyypilliseksi jo nykyisessä valintatavassa. Lisäksi ongelma löytyy myös kirkolliskokoukselle esitetystä mallista: valitusoikeus myös kirkkovaltuuston tekemästä valinnasta – kun kyse on virasta – on toki pysytettävä voimassa.

Pysyvään tehtävään valitsemiseen si-

sältyy aina tiettyjä inhimillisyyseriskejä, joihin luulen kaikkien valintatapojen jollain lailla rajoittuvan. Tässä mielessä en pidä edellä kuvailtua tuomiokapitulin kollegion ja seurakunnan luottamuselimen etukäteisharkinnan ja suoran ”kansanvaalin” yhdistelmää huonompana kuin esimerkiksi pienen rekrytointiryhmän tekemää ja luottamuselimen (esimerkiksi yhtiön hallituksen) muodollisesti päättämää headhuntausta.

Yrityselämän puolella on lukuisia esimerkkejä siitä, että tämä jälkimäinenkin – vaikka keskittyy tiettyihin ennalta valikoituihin henkilöihin ja heidän monipuoliseen täsmätes-taukseensa – saattaa tuottaa monessa mielessä epäonnistuneita ratkaisuja. Ainoa vaihtoehto poistaa tätä riskiä on

luopua kokonaan viroista ja muuttaa ne helposti irtisanottaviksi toimiksi tai määräaikaikaisuiksi. Tätä en kuitenkaan itse esitä vaan tahtoisin luottaa siihen, että mielekäs malli kirkkoheran viran vaaliin on mahdollista löytää.

Yleinen vaali ei vain korosta kuvaa kirkosta, jossa jokainen seurakuntalainen voi olla aktiivinen osallistuja ja yhteisön jäsen, vaan nimenomaisesti toteuttaa sitä. Käsien pystyyn nostaminen ”vallitsevan tilanteen” edessä ei siksi ole tapa ratkaista asioita vastuullisesti.

TIMO HELENIUS
Oulu

LabOra SOFTWARE OY

LabOra Software Oy on LabOra-tietokoneohjelmien edustaja Suomessa. Tuotteemme ovat LabOra Jumalanpalvelus, LabOra Cantor sekä LabOra Planner. Asiakkainamme on tällä hetkellä noin 300 seurakuntaa.

Etsimme tiimiimme jäseniä, jotka voisivat antaa panoksensa ohjelmien kehittämiseen, markkinointiin sekä käyttäjätukeen.

ODOTAMME SINULTA

- + hyvää jumalanpalvelus- ja seurakuntaelämän tuntemusta
- + käytännön kokemusta papin tai kanttorin työstä
- + valmiutta olla yhteydessä hiippakuntasi seurakuntiin LabOra-asioissa

TARJOAMME SINULLE

- + provisioperusteista palkkiota
- + tuotekoulutusta, yhdessäoloa ja virkistystä

Lähetä vapaamuotoinen hakemuksesi osoitteeseen: info@labora.fi

AIHEESTA LISÄÄ: www.labora.fi

Sosionomi-diakoniksi ihmisen vuoksi

JENNA KOSKELA

SOSIONOMI-DIAKONIOPISEKELIJA

DIAK POHJOINEN

EN TIEDÄ, mikä aikanaan sai minut aloittamaan opiskelut sosionomi-diakoniksi. Olen pohtinut ja pohtinut, mutta en ole löytänyt yhtä, oikeaa vastausta. Joku voisi puhua johdatuksesta, joku mielenkiinnosta.

Kuitenkin minulla on jo melkein kolme vuotta opintoja takana eikä niin selvää syytä sille, miksi olen nyt opiskelemassa tälle alalle.

Voi kuulostaa oudolta, mutta tietääkö meistä kukaan opintoja aloitellessaan, että tämä ala on juuri oikea. En kiellä sitä, ettei joku tietäisi jo lapsuudessaan opettajan tai asianajajan ammatin olevan juuri oikea. Niin minäkin ajattelin, kun olin varhaisessa murrosiässä.

Nyt kuitenkin istun tässä opinahjossa, Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Minusta pitäisi tulla sosionomi ja diakoni, mutta ovatko ne tulevaisuuteni. Teenkö tätä työtä vielä kymmenienkin vuosien jälkeen? Onko minusta todella tähän, ihmisten auttamiseen?

MUISTIKUVA TÄLLE alalle hakeutumisesta on hataraa, mutta opiskelujen myötä on kuitenkin vahvistunut tunne, että tämä ala voi sittenkin olla jotenkin lähellä minua.

Kun aikanaan työskentelen tällä alalla, koen sen merkitykselliseksi; työn kohteena on kuitenkin ihminen. Olipa työpaikka tulevaisuudessa sitten diakonina seurakunnassa tai sosionomina esimerkiksi lastenkodissa. Ihmisten parissa tehtävä työ on arvokasta. Työn tulos ei

välttämättä näy heti, mutta vaikutukset voivat olla kauaskantoiset. Jonkun elämä voi parantua merkittävästi. Aina ei kuitenkaan saa aikaan toivottua lopputulosta.

Se, että saa hymyn toisen ihmisen kasvoille tai positivistista palautetta hyvin tehdystä työstä, on voimavara työssä jaksamiseen. Toki negatiivinenkin palaute kuuluu kuvaan, ja se tuo esille asioita, joita tekemässään työssä voi kehittää. Nykyään työelämä vaatii veronsa, mutta se voi varmasti antaaakin paljon.

OPISKELUJEN AIKANA on tullut kahlattua hyvin monenlaisia harjoittelupaikkoja, ja jokainen niistä on antanut jotakin elämään ja opiskeluihin, vahvistanut alalle hakeutumistani. Yhdistävää näille kaikille harjoitteluille on ollut ihmisen oleminen kaiken toiminnan keskipisteenä. Lapsi, nuori, aikuinen tai vanhus. Jokainen heistä omana itsenään, Jumalan luomana.

NÄKISIN KAIKESSA työssä, mikä ihmisten parissa tapahtuu, huomioitavan kultaisen säännön: ”Kaikki, mitä te tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille” (Matt. 7:12). Tämän Jeesuksen opetuksen noudattaminen tekee meistä ihmisiä ihmisille. ■

Kolumbialaispastori seiso yhteisönsä rinnalla läpi väkivallan vuosien

– Onko tosiaan niin, ettei sinusta saa mitään, kysyi sissijohtaja Oliverio Moralta, kun hän selitti olevansa vain köyhä pappi ja yritti neuvotella pienemmäksi sissien vaatimaa 30 miljoonan peson (vajaa 10 000 euroa) ”suojelurahaa”. Mora tarjoutui viikoksi tiskaajaksi.

KIRSI ELO
TIEDOTTAJA
SUOMEN LÄHETYSSEURA

Nyt Oliverio Mora voi puhua menneestä jo huumorilla, mutta vuosikausien tasapainoilu Kolumbian taistelevien osapuolien välillä ja si-

viilien puolustaminen olivat viedä mieheltä voimat. Henkikin oli usein vaarassa, mutta halu puolustaa omaa yhteisöä antoi rohkeuden puhua silloinkin, kun olisi ollut järkevämpää olla hiljaa.

– Yhteisöni on taloudellisesti köyhä, mutta ei henkisesti. Rakas-

JOEL TAKALA

Kolumbian luterilainen kirkko syntyi aikoinaan Boyacán maakunnassa El Cocuyssa, ja Moran perhe oli yksi ensimmäisiä kolumbialaisia luterilaisia perheitä. Oliverio Mora on opiskellut kasvatustieteitä Tunjan yliopistossa Kolumbiassa ja teologiaa Brasiliassa Luterilaisen maailmanliiton tuella.

tan työtäni ja yhteisöäni, Mora sanoo.

Oliverio Mora vihittiin Kolumbian evankelisluterilaisen kirkon papiksi 1997. Hän työskentelee synnyinkaupunkinsa El Cocuy seurakunnan pastorina sekä kirkon koulun johtajana. Koulussa on 40 oppilasta, osa Suomen Lähetysseuran kummioppilaita, ja kaksi muuta opettajaa.

Neuvonpitoa sissien kanssa

Kun Oliverio Mora aloitti papin työssä, kaupunkia hallitsi sissiliike ELN. Myöhemmin alueelle tuli myös FARC-liike. Poliisin toimivalta ulottui vain kahden korttelin alueelle.

Mora vieraili perheiden luona niin kaupungissa kuin ympäröivällä maaseudulla ja joutui näin tekemisiin myös sissien kanssa. Pian sissit kielsivät häntä enää tulemasta maaseudulle.

Vuoden kuluttua Mora päätti, että näin ei voi jatkua. Hän sai tiedon sissien ja kyläläisten tapaamisesta vuorilla, hyppäsi kyläläisiä kuljettavan kuorma-auton lavalle ja meni mukaan.

Mora kertoi sisseille, että kirkko on neutraali aseellisessa konfliktissa, mutta ei sosiaalisissa kysymyksissä. Kirkon tehtävä on seistä köyhien ja sorrettujen rinnalla. Sissijohtaja kertoi tuntevansa

kirkon sosiaalista työtä, piti sitä hyvänä ja antoi Moralle luvan liikkua maaseudulla.

Oliverio Mora kuului lisäksi erilaisiin kunnallisiin lautakuntiin, jotka päättivät muun muassa terveysasioista ja julkisista palveluista. Sissit kutsuivat lautakuntien jäseniä keskustelemaan kanssaan milloin mistäkin. Mora väsyi siihen, ja kun kunnanjohtaja liittyi sisseihin, hän ilmoitti eroavansa kaikista lautakunnista.

Mora halusi palvella kuntalaisia, ei sissejä. Tämä ei tietenkään miellyttänyt sissejä. Mora kutsuttiin neuvotteluun – kieltäytyminen olisi merkinnyt

KARITA LAISI

Kirkolla on El Cocuyssa radioasema, jota himoitsivat niin sissit kuin armeijakin. Oliverio Mora yritti pitää aseman puolueettomana vedoten kirkon neutraaliuteen konfliktissa. Lopulta hän valehteli laitteiden menneen rikki ja sulki aseman. Nyt asema on jälleen toiminnassa.

kuolemaa. Tähän tapaamiseen liittyi tuo alussa mainittu rahavaatimus. Mora selvisi tästäkin.

– Sissit antoivat minun olla, koska yhteisö kunnioitti kirkkoa ja pappia, ja sissit tarvitsivat yhteisön tukea, Oliverio Mora arvelee.

Rukous lujitti yhteisöä

Sissit yrittivät tuhota El Cocuy'n neljä kertaa, onnistumatta. Yksi syy Oliverio Moran mielestä oli se, että yhteisö pysyi vahvana ja piti yhtä.

– Rukousryhmässämme nousi ajatus, että voisimme rukouksen kautta vahvistaa koko yhteisöä, Mora kertoo.

– Puhuin katolisen kirkon ja vapaiden suuntien pappien kanssa. Ajoin ympäri kaupunkia ja kutsuin kovaäänisellä kaikkia torille rukoilemaan yhdessä. Tämä vahvisti yhteishenkeä ja antoi ihmisille rohkeutta pysyä paikallaan, monin paikoinhan ihmiset pakenivat väkivaltaa isompiin kaupunkei-

hin.

Mora myös puhui sisseille lähtökäskyn tai uhkauksia saaneiden perheiden puolesta.

Kolumbian konflikti on jatkunut vuosikymmeniä, ja eri aseellisten ryhmien välisissä taisteluissa ihmishenki ei ole ollut juuri minkään arvoinen. Kerran armeija toi tappamiaan sissejä näytille kaupungin keskustaan. Mora pyysi kapteenia viemään ruumiit pois lasten silmistä.

Kerran hän taas hautasi sissien tappaman helluntailaispappin. Siunauspuheessaan hän tiukkasi sisseiltä – joita varmasti oli paikalla – että jos he haluavat tappaa kaikki papit, kertoisivat edes syyn.

– Aina kun löytyi joku kuollut, kuulutin kirkon portailla, että suremme tätä kuollutta – oli uhri sitten minkä ryhmän jäsen tahansa.

Viimeisen viiden vuoden aikana Oliverio Moran ei ole tarvinnut enää surra väkivallan uhreja kirkon portail-

la. Presidentti Alvaro Uribe ei ole kolumbialaisten ihmisoikeusaktivistien suosiossa, mutta hänen hallitusajanaan moni alue Kolumbiassa on rauhoittunut.

– Olimme jo loppen uupuneita, kun Uribe perusti pataljoonan alueelle 2002. Se oli meidän pelastuksemme, siitä alkoi rauhoittuminen.

Mora osallistuu jälleen yhteisönsä rakentamiseen paitsi pappina myös erilaisten toimikuntien jäsenenä. Työtä riittää niin ikään koulussa, varsinkin kummiohjelmassa mukana olevien lasten perheet kaipaavat erityistukea.

El Cocuy on myös toinen niistä alueista, joilla on alkamassa kirkon uusi ympäristöhanke Suomen Lähetysseuran ja ulkoasiainministeriön tuella. Puiden istutuksen, vesilähteiden suojelun ja maanviljelyksen kehittämisen avulla pyritään estämään eroosiota ja parantamaan maaseudun ihmisten elinoloja. ■

Saksalainen Anja Hauer opetteli suomen kielen ja tuli seurakuntapastoriksi Sallaan

TERTTU POHTILA
FREELANCE-TOIMITTAJA
SALLA

Seurakuntapastori Anja Hauerilla on pian takana ensimmäinen talvi Sallassa.

Hauer tuli seurakuntaan teologiksi viime huhtikuussa, heti valmistuttuaan Greifswaldin yliopistosta. Hänet vihittiin papiksi Oulussa kesäkuussa.

SALLAAN HAUERIN toi kiintymys suomalaisiin ihmisiin ja Suomen luontoon. Hän kävi Sallassa ensimmäisen kerran vuonna 1991 ystäviensä luona. Sen jälkeen hän vieraili Suomessa vuosittain ja päätti alkaa opiskella suomen kieltä vuonna 2002 teologian opintojensa ohessa.

Hauer pitää ihmisläheisyyttä tärkeänä papin työssä. Tämä oli yksi syy siihen, miksi hän halusi töihin Suomeen.

– Suomalaiset ovat rauhallisia ja lämpimiä. Täällä vallitsee vielä lähimmäisenrakkaus. En sano, etteikö sitä ole Saksassakin, mutta täällä ihmiset ovat vielä sydämellisempiä. Lisäksi luonto on niin valtava, rakastan sitä, Hauer sanoo.

Häntä miellytti se, että Suomessa pappi on ihmisten rinnalla useammassa tilanteissa kuin Saksassa. Saksassa pappi ei esimerkiksi aina tule mukaan muistotilaisuuteen.

– Sekä Vanha että Uusi testamentti

osoittavat, että suhde Jumalaan ja suhtautuminen muihin ihmisiin ovat kaiken perusta, Hauer sanoo. Näin ajatteli hänen mukaansa myös Martti Luther, joka on Hauerille tärkeä esikuva.

– On tärkeää yrittää ymmärtää, mitä lähimmäinen ajattelee.

Hauer kertoo, että toisin kuin Suomessa, Saksassa teologian opiskelijat eivät valitse yhtä pääainetta, vaan he opiskelevat yhtä aikaa kaikkia aineita.

Inhimillinen esikuva

Hauer opiskeli teologiaa yhden vuoden myös Joensuussa ja suoritti harjoittelunsa Kontiolahden ja Sallan seurakunnissa.

Kontiolahdella häneen teki vaikutuksen seurakunnan nyt jo eläkkeellä oleva kirkkoherra, rovasti Teuvo Mononen ja hänen suhtautumisensa lähimmäisiin.

– Hän on niin inhimillinen ja lämmin ihminen. Haluaisin olla muille ihmisille niin kuin hän.

Kontiolahdella Hauer päätti lopullisesti, että hän haluaa tehdä työtä suomalaisessa seurakunnassa.

Reilu vuosi sitten Hauer otti ilolla vastaan yhteydenoton Sallan kirkkoherra Antti Kettuselta, joka lähetti hänelle sähköpostia ja kysyi, haluaisiko hän tulla seurakuntapastoriksi Sallaan. Hauer vastasi heti tulevaisuutensa mielellään.

Saksassa opiskeltujen kurssien ja Suomessa oleskelun jälkeen Hauer puhuu suomea erittäin hyvin.

– Kieli on joka päivä haaste, ja aina en osaa sanoa kaikkea, mitä haluaisin, mutta kaikki on kuitenkin sujunut hyvin. Kreikka ja heprea ovat helpompia kieliä kuin suomi, Hauer hymyilee.

Voimaa kutsumuksesta

Hauer kertoo, että sallalaiset ovat ottaneet hänet ystävällisesti vastaan.

– Olen kiitollinen, että saan työskennellä täällä. Työ on monipuolista. Hartauksia, jumalanpalveluksia, sielunhoitoa, kotikäyntejä, lapsi- ja rippikoulutyötä, Hauer sanoo.

Hänellä ovat takanaan myös ensimmäiset eri puolilla Sallaa järjestetyt kinkertit, jotka olivat hänelle uusi asia. Saksassa sellaisia ei järjestetä.

Ainoa häntä surettava asia on se, että jumalanpalveluksissa käy vähän väkeä, keskimäärin joitakin kymmeniä ihmisiä.

Anja Hauer ei ole kohdannut kielteistä suhtautumista naispappeuteen. Päinvastoin, monet ovat iloinneet seurakunnan ensimmäisestä naispapistasta.

Hauer kertoo, että seurakuntapastorina toimiminen ei ole hänelle vain työ, vaan se on kutsumus.

– Saan voimaa Jumalan sanasta ja seurakuntalaisilta. Luther puhui kaikkien uskovien pappeudesta. Jokainen on pappi, mutta yksi joukosta on opiskellut teologiaa ja on valittu edustamaan seurakuntaa, saarnaamaan ja jakamaan sakramenteja. Raamatun sana ja tämä ajatus antavat minulle voimaa, Hauer sanoo.

Hän saa voimaa työhön myös luon-

Ihmissläheisyys on tärkeää Sallan seurakunnan seurakuntapastori Anja Hauerille.

nosta ja harrastuksista. Sallan luonto on lumonnut nuoren naisen, ja marjastamisesta on tullut hänen harrastuksensa.

– Suosikkimarjani on tietenkin hilla. Pidän myös karpaloista. Niiden kerääminen on kovaa hommaa, Hauer naurahtaa. Hänen muita harrastuksiaan ovat luonnossa liikkuminen, valokuvaus, lukeminen, neuleiden kutominen ja kielet. Hauer lukee mielellään muiden muassa Leena Lehtolai-

sen dekkareita.

Hauer on opetellut talven aikana hiihtämään työtoverinsa opastuksella. Uusi laji ei tuntunut kovin hankalalta, sillä luistelutaito ja sauvakävelyharrastus antoivat pohjaa uudelle liikkumis-
muodolle.

– Hiihtäminen on loistava laji, se on hyvää liikuntaa.

Hauerin virka on osa-aikainen. Kolmen viikon työn jälkeen hän on viikon vapaalla Jobin kirjaa käsittelevän väi-

töskirjansa tekemistä varten.

– Jobin kirja puhuu käytännöllisellä tavalla sielunhoidosta ja suhteesta Jumalaan ja kärsiviin ihmisiin, joka on tärkeä aihe nykyaikanakin, Hauer toteaa. ■

Namibiassa ei tarvitse kirkossa puhua tyhjille seinille. Penkit saattavat olla hyvin yksinkertaisia. Mutta seurakunta osaa laulaa. Kuva Etelä-Namibiasta, Lüderitzin rannikkokaupungista, josta Saksan siirtomaavalta Lounais-Afrikassa alkoi.

Lähetysnäkyjen kavalkadi

HEIKKI TERVONEN
ROVASTI, KIRJAILIJA
HELSINKI

Lähetystyötä on pidetty pakauuden pimeyden poistamisena. Lähetysten ja herätyksen on katsottu ruokkivan toisiaan. Lähetystyötä on vaadittu ajamaan oikeudenmukaisuutta. Sitä on kuvattu vapautusliikkeeksi.

SEURAAVASSA ON kavalkadi lähetysnäkemysistä, joita Suomen Lähetysseuran 150-vuotisessa historiassa on esitetty.

”Suomenkin kansan on lähetysten Herra kutsunut levittämään evankeliumia pakanoitten synkkiin maihin”, kirjoitti lähetysjohtaja Akseli Hirn vuonna 1899. Professori Herman Riebergh ehdotti kolehdin keräämistä kaikissa kirkkoissamme lähetystyöhön kristinuskon Suomeen tulon 700-vuotisjuhlassa vuonna 1857.

Kaksi vuotta myöhemmin Pyhän Henrikin päivänä vuonna 1859 perustettiin Suomen Lähetysseura.

Ensimmäiset Lähetysseuran lähetyskoulusta valmistuneet lähetysaarnajat saapuivat lounaisen Afrikan rannikon Valaskalalahteen vuonna 1869.

Lähetysaarnaja Albin Savolan mukaan suomalaisen lähetystyön pioneeri Martti Rautanen etsi liitekohtaa

ambolaisten perinteiseen elämäntapaan. Mutta se oli pikemminkin käytännöllistä halua puhua kuulijoille heidän kieltään kuin liittymistä heidän uskontoonsa.

Toinen merkittävä lähetystyöntekijä, lähetyslääkäri Selma Rainio tutki ennakkoluulottomasti perinteistä lääkintätaitoa ja löysi siitä paljon hyvää.

Kristillisyyden luo sivistyksen pohjan

Lähetystyön tuloksista Albin Savola totesi, että Suomen kirkolla oli tuolloin vanhin tytärkirkko Lounais-Afrikassa ja Suomen kansalla oli muiden kristittyjen kansojen kanssa tilaisuus toteuttaa Vapahtajamme lähetyskäskyä ja olla samalla mukana maailman

kovaosaisten kansojen todellisessa sivistämistyössäkin.

Savola ei siis puhunut niinkään Lähetysseurasta kuin Suomen kirkosta, jopa Suomen kansasta lähetystyön subjektina.

Elävässä kristillisyydessä on Savolan mukaan kaiken todellisen sivistyksen pohja ja onnellisen elämän lähde, joka yksin kykenee onnettomatkin olot onnellistuttamaan sekä taikauskon pimey-

den poistamaan. Sen vaikutukset nähtiin myös siinä kehitysjaksossa, mikä Lähetysseuran toiminnalla oli ollut Ambomaalla.

Lähetysjohtaja C. G. Töttermania on nimitetty Suomen kansan lähetysherättäjäksi. Hänestä lähetystyö oli jätettävä vapaiden seurojen toimeksi. Kuitenkin se sellaisenakin oli kirkollista toimintaa, joka perustui papiston ja seurakuntaväen tukeen.

Lähetystyön kirkollisuuteen kuului pyrkimys välttää sen leimaantumista minkään liikkeen tai ryhmän erityispuuhaksi. Lähetystyö oli ”Herran asia” ja taistelua ”Saatanan etuvarustuksia vastaan”.

Töttermanin lähetysjohtajakauden jälkeen lähetystyö joutui arvostelun kohteeksi. Vapaakirkollisen papin Abraham Amirchanjazinin mukaan Lähetysseuran johto oli hoitanut heikosti sen haltuun uskottuja varoja ja lähettänyt lähetystyöhön huonosti koulutettuja, tehtävänsä sopimattomia opettajia ja taitamattomia rakennusmestareita. Hän ehdotti Ambomaan antamisesta saksalaiselle Reinin Lähetysseuralle.

Pastori Otto Lillqvist (Aarnisalo) vaati, että Lähetysseuran oli rajoitettava saarnatoimintaansa kotimaassa ja pyrittävä rekrytoimaan nuoria teologeja lähetysseuraksi.

Kirkolliset ja vapaat lähetysseurat

Lähetysjohtaja Jooseppi Mustakallio pohti Jyväskylän pappeinkokouksessa vuonna 1898 kirkollisia ja vapaita lähetysseuroja. Hänen mielestään Suomen Lähetysseuraa yhdisti mahdollisimman suuressa määrin molempien vahvat puolet.

Se oli toiminut kirkon hengessä ja tunnustuksessa ja kirkon miesten välityksellä pyytäen olla hetken suuntien ja vaikutusten yläpuolella niin paljon kuin mahdollista. Se oli toiminut ”kirkon ainoana orgaanina, jonka kautta kirkko lähetysvelvollisuuttaan on toteuttanut”.

Samalla Lähetysseura oli kuitenkin organisaationa vapaa järjestö ja sellaisena osallinen vapaan lähetystoiminnan eduista.

Mustakallio omaksui saksalaisen lähetysteologin Gustav Warneekin näkemyksen lähetystyöstä kirkon elävöittämiskeinona. Pakanalähetys ja sisälähetys kulkivat rinnakkain Lähetysseuran työssä.

Luoteis-Namibian Opuwo rankkasateen jälkeen. Kaupungissa on omistettu katu Martti Ahtisaarelle, joka luotsasi maan itsenäisyyteen. Kadun nimi on tosin kirjoitettu omaperäisellä tavalla.

Herätyskokoukset synnyttivät myös arvostelua. Evankeliumiyhdistyksen palvelukseen siirtyneen lähetysseuran Pietari Kurvisen mukaan niissä ”ei kelpaa laki eikä evankeliumi, vaan jotain amerikkalaista reklaamia täytyy keksiä”. Piispa O. I. Colliander arvosteli kokouksien jälkikokouksia keinotekoisiksi, tehdasmaisiksi ja metodistisiksi.

Mustakallio tähdensi, että kun tavanomaiset jumalanpalvelukset ja hartauskokoukset eivät tavoittaneet riittävästi seurakuntalaisia, oli uskallettava käyttää muualla, ”vaikkapa vieraisakin kirkkoissa”, hyviksi koettuja työmuotoja.

Lähetyskäsky on myös ilo

Lähetysjohtaja Matti Tarkkanen kirjoitti 1917, että Kristuksen lähetyskäsky sitoo jokaista uskovaa ja seurakuntaa. Evankeliumin julistaminen ei kuitenkaan ole pelkästään velvollisuus, vaan myös kristityn suurin ilo ja kalkein etuoikeus.

Tarkkasen mukaan lähetystehtävän tehokasta toimittamista varten perustettiin kristillinen kirkko. Siitä tuli Kristuksen työn jatkaja siihen saakka, kunnes hän palaa kirkkaudessaan.

Kirkon uskollisuus lähetystyössä on sen hengellisen tilan tärkeimpiä mittareita. Lähetystyö on tuonut seurakuntien elämälle suurta siunausta. Kirkon eliminä lähetystyön täyttämisessä ovat lähetysseurat ja lähetysjohtokunnat.

Tarkkanen jatkoi, että nimenomaan Suomen Lähetysseura perustettiin kirkollisen hallintomme myötävaikutuksella. Lähetysseurat ovat kannattajien vapaita yhtymiä, mutta ne toimivat yhä läheisemmin kirkkokuntansa virallisten laitosten yhteydessä ja ovat useimmiten tulleet käytännössä tunnistetuiksi kirkon lähetyselimiksi.

”Evankeliumi on suurin sivistysvoima”

Tarkkasen mukaan kansojen elämään voidaan tuoda Kristuksen rakkautta

monella tavalla ja saada niiden sydämet aukenemaan evankeliumin valolle. Tärkeitä työvälineitä ovat epäitsekäs, Jumalalle pyhitetty elämä, huolenpito sairaista ja yhteiskunnan kovaosaisista sekä opetustoimi, mutta tärkein on oleviin oloihin sovellettu evankeliumin saarna.

Lähetystyön tarkoituksena on uuden elämän synnyttäminen ja pelastettujen liittäminen Herran näkyvään seurakuntaan maan päällä. Mutta tämä ei voi olla painamatta leimaa kääntyneiden ja heidän kansansa elämään. Evankeliumin pelastusvoima on suurin sivistysvoima maailmassa.

Lähetysten sivutuotteena kasvavat kristillisen sivistyksen hedelmät. Lähetys ei tahdo sivistää, vaan luoda uutta elämää. Mutta evankeliumin synnyttämä uusi elämä ilmenee myös arkitoimissa.

Kirkollista vai ei?

Lähetysjohtaja Uno Paunun mukaan silloin, kun lähetysherätyksen tuulet ovat liikkuneet kotimaassa, on seurauksena lähetystenkin elpyminen. Hänen mielestään Lähetysseura tahtoi yhä edelleen yhdistää kaikki Suomen kirkon eri suunnat ja ryhmät yhteiseen työhön Kristuksen valtakunnan levittämiseksi.

On kuitenkin huomautettu, että yhdistyslinjan korostaminen ja herätyskristillisyyden olivat ominaan ruokkimaan ajatusta, että Lähetysseura edusti herätysliikkeenä tiettyä ”lähetys-suuntaa” kirkossa.

Jääsen kappalainen Juho Koskinen ehdotti, että kaikki seurakunnat kuolisivat ja jäljelle jäisi vain kristillinen seurakunta, joka ”kaikella rakkaudella hoitaisi lähetystyön eri haaroja”. Paunu sen sijaan ei pitänyt mahdollisena, että pakana- ja juutalaislähetystyötä voisivat hoitaa samat elimet, jotka tekivät yleistä seurakuntatyötä kotimaassa.

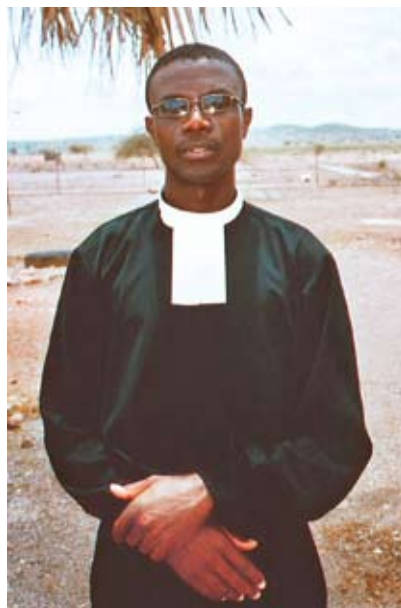
Lähetysseuran historiaa kirjoittaneen teologian tohtori Toivo Saarilahden mukaan Paunulla oli kuitenkin jo

1910-luvulla hahmoteltu periaatteellisesti selkeä lähetystyön kirkollistamisohjelma. Lähetystyö oli liitettävä kirkon omaan organisaatioon ja sille saatava kirkon hallinnon ja lainsäädännön tuki. Se oli periaatteessa ja käytännössä nähtävä seurakuntien keskeiseksi tehtäväksi, jonka hoitamista silmällä pitäen lähetykselle oli varattava sija myös pappisopinnoissa.

Lähetystyö ja Afrikan vapautuminen

Tansanian lähetti ja myöhempi lähetysjohtaja Henrik Smedjebacka tarkasteli Afrikan vuotta eli vuotta 1960. 1960-luvun alussa monet Afrikan maat itsenäistyivät. Muutos tuntui myös lähetystyössä.

Kun aikaisemmin valkoiset olivat puhuneet meidän kentistämme ja meidän lähetysasemistamme, 1960-luvun alussa mustat puhuivat jo meidän kirkostamme, meidän sairaalastamme ja meidän kahviviljelmistämme. Vanhojen ja nuorten kirkkojen vuorovaikutus oli eri kirkkoille suotujen lahjojen keskinäistä jakamista.

Ambomaan Kaoko-vuorten Opuwon seurakunnan nuori pappi Olavi Reinhold joutuu kulkemaan seurakunnan kaukaisiin työpisteisiin peukalokyydillä.

Yhteiskunnallisesti voimakkaimman vetoomuksen kirkkomme piirissä Namibian puolesta esitti Suomen Kristillisen Ylioppilasliiton Turussa huhtikuussa 1972 pitämä Namibia-seminaari: ”Suomen ev.lut. kirkon velvollisuus on Kirkkojen Maailmanneuvoston jäsenenä antaa tukensa Namibian kansan afrikkalaiselle enemmistölle. Suomen Lähetysseuran ja sen työntekijöiden tulee avoimesti asettua tukemaan Namibian kansaa sen taistelussa Etelä-Afrikan laitonta valtaa vastaan Namibiassa. Kirkon ja Lähetysseuran velvollisuus on nykyisen vaikeamisen asemesta jakaa jäsenilleen oikeita tietoja Namibian tilanteesta.”

Professori, myöhemmin arkkipiispa Mikko Juva oli Lähetysseuran johtokunnassa sitä mieltä, ettei Suomesta käsin voinut antaa ohjeita Ambomaan

läheteille, mutta sen sijaan Lähetysseura voisi tukea heitä tuomitsemalla selkeästi rotuerottelun. Kun hänen mielipiteensä hävisi johtokunnassa, hän ilmoitti eroavansa.

Arkkipiispa Martti Simojoki ja lähetysjohtaja Olavi Vuorela muotoilivat kannanoton sellaiseksi, että Juva-kin saattoi sen hyväksyä.

Lähetystyö on vapautusliike

Lähetysseuran kaikkien aikojen innostavimman lähetysnäyn esitti arkkipiispa John Vikström Lähetysseuran 125-vuotisjuhlahjumanpalveluksessa 22.1.1984. Hänen mukaansa lähetystyötä ei voi pitää valloitusretkenä vaan vapautusliikkeenä, joka pyrkii vapauttamaan ihmiset synnin ja kuoleman vallasta.

Vikströmin mukaan Kristus on tul-

lut valepuvussa oikeana hallitsijana maahan, jonka vieras valta on miehittänyt. Kaikkialla, missä hän liikkuu, näkyy merkkejä siitä, että valheen ja kuoleman valta antaa periksi: ihmiset vapautuvat syyllisyyden ja ahdistuksen siteistä.

Toivottomuuden keskelle syttyy toivo, kädet ojennetaan sovun ja avun merkiksi, eikä kuolema pysty pelottamaan kuten ennen.

Vähää aikaisemmin Vikström oli kertonut Turun yliopiston Studia generalia -luennossa suomalaisesta, useimmiten iäkkäästä naisesta, joka oli 1800-luvulla syttynyt lähetykselle. Vasta pari vuosikymmentä aikaisemmin lakattiin hymyilemästä tälle ”maailmanpolitiikan” harjoittamiselle, kun todettiin, että sillä oli luotu kokonaisen kansakunnan (Namibian) henki-

Vanhimman suomalaisen lähetyskentän Ambomaan vanhin asema oli Omandongossa. Vain suuri risti, hautausmaa ja pienen seurakunnan peltikatos kertovat yhä Jumalan valtakunnan työstä.

Namibialaiselle piispa Tomas Shivutelle Suomi on toinen kotimaa, sillä hän on opiskellut Suomessa ja puhuu suomea.

nen ja aineellinen perusta.

Lähetysseuran kotimaan työn johtajan Markku Laineen mukaan lähetystyö ilmentää kirkon uskoa ja rakkautta. Lähetystyö saa voimansa alttarilta. Sieltä seurakunta lähetetään sinne, missä evankeliumi ei ole vielä päässyt juurtumaan sydämiin, missä se ei enää puhuttele ja missä rakkauden tekoja tarvitaan.

Kolmiyhteisen Jumalan uutta luova, pelastava ja uudistava toiminta ei tunne rajoja. Se koskettaa jokaista kansallista kirkkoa. Jumala kutsuu kansaansa osallistumaan yhä uudestaan omaan työhönsä – ihmiseltä ihmiselle.

Lähetysseuran johtokunnan puheenjohtajana toimineen piispa Juha Pihkalan mukaan Lähetysseura tukee kirkossamme sellaista kehitystä, joka voisi tulevaisuudessa johtaa lähetysten olennaisesti syvempään kirkollistamiseen.

Missiota ei voi – jos ajatellaan teologisesti – delegoida. Sen oikea operatiivinen paikka on kirkon oma rakenne ja sitä on ohjattava sen omassa päätöksenteossa. ■

Heikki Tervonen on kirjoittanut kirjan Rakkaudesta Namibiaan – 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan.

Näköalapaikkoja uusiin sielunmaisemiin

YKSILÖPSYKOTERAPIA JA PERHETERAPIA

Kolmivuotiset ratkaisukeskeiset koulutusohjelmat

RATKAISUKESKEINEN TYÖNOHJAUS

Systemaattinen taitopainotteinen yksi/ kaksivuotinen intensiivikoulutus

Helsinki, Turku, Tampere, Hämeenlinna, Rauma ym. Haku on NYT!

Helsingin Psykoterapiainstituutti Oy

www.psykoterapiakoulutus.fi info@hpi.fi 045-1212321

Teologimatrikkeli 2010

Pappisliitto julkaisee seitsemännen teologimatrikkelin syksyllä 2010. Edellinen matrikkeli ilmestyi 10 vuotta sitten vuonna 1999. Matrikkeliin koottaan tiedot lähes 6000 teologista. Teos toimitetaan yhteistyössä tamperelaisen A5 Plate Median kanssa.

Kysymyslomakkeet postitetaan syyslokakuun vaihteessa 2009. Lomakkeessa on toivomus, että vastaukset toimitettaisiin mieluiten sähköisesti internetin kautta. Lomakkeessa on kullekin teologille käyttäjätunnukset

nettilomakkeeseen. Matrikkelin kuvat julkaistaan ensimmäistä kertaa värillisinä ja ne voidaan liittää mukaan sähköisesti internetissä.

Matrikkeliin ehtivät mukaan työelämässä tai eläkkeellä olevien teologien lisäksi kaikki vuoden 2010 toukokuun loppuun mennessä Helsingin, Joensuun ja Turun yliopistoista valmistuvat teologit.

HÄÄSATTUMUKSIA

HÄÄSESONKI
ON pian alkamassa seurakunnissa. Häissä myös tapahtuu mukavia kommelluksia, papillekin.

Ensimmäisenä pappisvuotenani 1967 oli Salossa Uskelan kirkossa suuret häät. Kun kysyin sulhaselta, tahdotko ottaa vaimoksi, ei sulhanen vastannut mitään. Hiljaisella äänellä hän kuiskasi minulle, että sinulla on isän nimi.

”No, mikäs sun nimesi on?”

Ja menihän ne kysymykset oikein.

Sulhasen ja hänen isänsä etunimet olivat samankaltaisia, joten siinä lie nee ollut syy virheelliseen vihkiräämattuun. Illalla vielä ajelin mopedillä häihin ja kesken tanssin pidin puheen, että poika on varmasti naimisissa eikä isä toista kertaa. Tämän jälkeen olen kirjoittanut itse ja tarkkaan vihkiräämatun.

Muutamaa päivää myöhemmin kävelin Turussa kadulla, ja yhtäkkiä edessäni pari naisihmistä puhelee:

”Kuule, olin Salossa hauskoissa häissä, ja nuorta pappia jännitti niin kovasti, että rupesi pojan isää naittamaan kauniille morsiamelle. Mutta tulipa sitten häävalssin jälkeen häätaloon ja piti lennokkaan puheen siitä, että poika muistaa varmasti olevansa naimisissa.”

Ajattelin, että jopas nyt sattui, ja aion selittää naisille tilanteen, mutta silloin muistin, että jos oikein kunnolla selittää asian oikeellisuutta, niin hullummaksi se menee. Ohittaessani naiset totesin, että olipas teillä hauskat häät, jospa itsekin olisin saanut olla mukana.

ELETTIIN VIELÄ markka-aikaa, kun Ypäjän kirkossa oli suuret häät. Ja kuinka ollakaan, sulhaselta ei tullut tahdon-sanaa. Mikäs vikana on, ajattelin, sillä tähän asti sulhanen oli

ollut innoissaan naimisiinmenosta. Niinpä hetken odoteltuani kysyin morsiamelta, ja reipas tahdon kuului. Sitten sulhanen vastasi: minä tahdon myös.

Sulhanen oli etukäteen lyönyt vetoa jonkun kanssa, että kolmen sekunnin viiveen jälkeen jokaisesta sekunnista tulee satanen markkoja aina tahdon-sanaan saakka. Minä kun olin aikani ihmetellyt kuuroksi tulemistani, olinkin sitten kysynyt morsiamelta, niin jopahan niitä sekunteja kului, ja sata-set menivät vedonlyönnin voittaneelle sulhaselle.

Kaikilla oli hääpaikalla hauskaa, kun sulhasen käyttäytymisen syy kesken vihkitoitituksen selvisi. Viralliseksi hääpariksi heidät katsoin, koska sulhanen julkisesti tahtoi, vaikkakin hieman myöhässä.

RISTO AHTI
kirkkoherra
Ypäjä

”...vain valta heitä viehättää...”

KAISA-LEENA HARJUNMAA-HANNIKAINEN
KANTTORI, TAPIOLAN SEURAKUNTA

VALTA TURMELEE aina, sanottiin eilen radiossa. Takana laskiaissunnuntai, opetuslasten valtaistelu ja virsi 55. Se kolahti jälleen.

Viime viikkojen keskustelut ovat mykistäneet taas: miten paljon valtaa meillä onkaan ihmisten ilossa ja surussa! Kirkkoherra oli kieltänyt vanhan veteraanin siunauksessa Veteraanin iltahuudon, koska se ei ole hengellinen; Finlandia kyllä oli samaan siunaukseen mahtunut.

Kanttori taas ei suostunut siunauksessa soittamaan ”O when the saints go marching in”, koska se on rytmimusiikkia (– onko rytmitöntä musiikkia?). Tai ”Westside story” ei kelvannut häämusiikiksi, koska se on näyttämömusiikkia, mutta Prinsessa Ruusunen ei kuitenkaan ollut ongelma.

En ota tässä kantaa näiden kappaleiden sopivuuteen kirkollisiin toimituksiin; sitä rajanvetoa on turha tästä etsiä. Haluan katsoa näitä tyrmäyksiä motiiveistamme ja vallanhalustamme käsin.

Onko niin kuin väitetään, että kirkon työntekijöiksi päätyy liian usein ihmisiä, joilla on valtava vallanhalu, mutta ei riittävästi kykyä päästäkseen sitä käyttämään muilla sektoreilla? Sellaiselle pelokkaalle narsistille löytyykin meidän firmastamme aina yhtä tyrmäävä ase: jumalallinen ja hengellinen valta! Sitä uskotaan olevan erityisesti tähän valtaan vihityillä eli papeilla, mutta yritystä aseensa käyttööön on myös meillä kanttoreilla.

KUN OMAINEN esittää toiveen musiikista, on hänellä siihen yleensä painavat syynsä. Hänellä on usein tiedossaan tämä kirkollinen tyrmäyskulttuuri, ja usein jo toivetta esittäessään hän pelkää tulevaisuuden nolatuksi ja kirkollisen ymmärtämättömyytensä tulevan paljastetuksi.

Jos silloin malttaa vähän raottaa ovea, saattaa kuulla pitkän kertomuksen siitä, mitä juuri tähän musiikkiin liittyy: muistoja, naurua ja kyyneleitä, rakkautta ja surua – elämää. Mutta sehän ei ole jumalanpalvelusmusiikkia,

hengellistä musiikkia, sano silloin oikean opin omistaja ja valvoja, ja uskoo ehkä vilpittömästi tekevänsä vain velvollisuutensa kuin partiopoika.

Eikö siis ensimmäisen uskonkappaleen merkitys olekaan, että elämä kokonaisuudessaan on Jumalan luomaa – ja siis hengellistä? Puheen tulisi olla kontekstuaalinen, ja siinä voi puhua myös inhimillisestä rakkaudesta tai elämän kipeistäkin kysymyksistä, mutta niistä ei saa laulaa? Mitä tapahtuu, jos laulu vain soitetaan tai käytetään puhdasta instrumentaalimusiikkia? Ovatko sävelet hengellisiä vai hengettömiä? On varmasti myös ns. hengellistä musiikkia, joka banaaliudessaan voi pilata minkä tahansa juhlan.

Voiko toimitusten jumalanpalvelusluonne toteutua, jos siihen osallistuvat, ainutkertaisessa elämän käännekohtassa olevat ihmiset ovat kohdanneet tämän jumalallisen vallan käyttäjän, joka on tyrmännyt heidän kai-puunsa ja toiveensa ei-hengellisenä? Löytävätkö he pettymyksensä takaa rakastavan Jumalan vai ainoastaan itseensä tyytyväisen vallankäyttäjän, joka ei ole heitä aidosti kohdannut?

VIISAUTTA MEILLÄ pitää olla ja sitä pitää käyttää ihmisten parhaaksi. On tilanteita, jolloin ammattilaisen velvollisuus on auttaa ihmisiä ymmärtämään, että eivät he tätä toivettaan oikeasti haluakaan. Tärkeintä on keskustelu ja ihmisten kunnioittaminen, ei hajuton ja mauton, inhimillisesti vieras yläpuolelta tuleva kirkollinen toimitus.

En väitä, että kaikki musiikki on pyhää. Kuitenkin sen määrittäminen, mikä on toiselle pyhää, ei ole kenenkään toisen vallassa. Niissä määrittelyissä toivoisin enemmän nöyryyttä ja vähemmän tarvetta olla oikeassa.

Jumalan määräys jumalanpalvelusluonteesta saattaisi olla meidät kaikki yllättävä. ■

Virsi- ja musiikkivinkeistä

Virsiens järjestys on seuraava, ellei toisin mainita: alkuvirsi, kiitosvirsi, päivän virsi, uhrivirsi, ehtoollisvirsi ja päätösvirsi.

10.5.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 15:10–17

Virret: 444, 135, 484, 467 (saarnan jälkeen), 339, 743, 498

Muuta musiikkia: RKV 298, 323, 324, Lowry: Matkaa teemme tiellä taivaan (YK 31), Kostiainen: Maan ääretkin saavat tietää (YK 107), Syrjäniemi: Vastausmusiikki (PR), Erythraeus: Nyt Herraa kiitä (Cantionale 2), Schütz: Elämä iankaikkinen (Hymnale), Viitanen: Rakkauden käsky (SKML 70), Honkanen: Totuuden Henki (PR), Buxtehude: Kantaatti Singet dem Herrn, Jubilate Domino, Telemann: Kantaatti Ew'ge Quelle, milder Strom (suom. SKML 134)

Kävelevä mainos

SANNA KIVILUOTO

”O N OLEMASSA televisiotakin suurempi media”, luki tienvarsimainoksessa.

Toinen saman sarjan mainosteksti julisti, että on olemassa mainontaa, josta ei voi kieltäytyä. Kuvituksena oli oven postiluukku, jossa oli ”ei mainoksia” -tarra. Kysymys oli ulkomainonnasta, tiedättehän, niistä julisteista, joita on bussikatoksissa ja lamppujen varsissa.

Me olemme myös televisiota suurempi media, mainontaa, josta ei voi tai ainakin on vaikea kieltäytyä. Me ihmiset, nimittäin.

Jokainen meistä kertoo olemuksellaan ja käyttäytymisellään omasta arvomaailmastaan. Vaikka emme tietoisesti mainostakaan omia ajatuksiamme, ainakaan koko ajan, viestitämme niitä silti. Miksi tämä on hyvä huomata? – Koska se, niin kuin mainonta useimmiten, vaikuttaa – hyvässä tai pahassa!

Varsinkin silloin, kun edustamme jotakin yhteisöä, on hyvä muistaa olevansa mainos. Meitä kristittyjä seurataan. Meitä seurataan työpaikoilla, koulussa, ystäväpiirissä.

Ihmiset, jotka eivät ole vielä muodostaneet käsitystä kirkosta tai uskosta, katsovat meitä, jotka käymme seurakunnan tilaisuuksissa tai olemme kirkossa töissä tai vapaaehtoishommissa. He arvioivat, elämmekö niin kuin opetamme, uskom-

meko itse siihen mitä puhumme, olemmeko esikuvaksi kelpaavia. Meistä näkyy, millaisia ihmisiä kristityt ovat.

Kirkkoa kutsutaan joskus pyhiin yhteisöksi. Pyhä on sana vaikea. Se herättää mielikuvia täydellisestä, puhtaasta, elämälle vieraasta. Pitääkö meidän siis kristittyinä olla ”pyhiä”, täydellisiä, irrallaan maailmasta?

Onko usko jotain sellaista, joka puetaan päälle tietyissä tilanteissa kuin pyhävaatteet? Sijaitseeko kristillisyyss jossain omassa todellisuudessaan, jossa sunnuntaivaatteet eivät koskaan likastu, siitä hyvästä syystä, että siellä ei koskaan tehdä muuta kuin istutaan kädet ristissä?

Minusta vain Jumala on pyhä omana itsenään, omasta voimastaan. Se pyhyys, mitä meissä ihmisissä voi olla, on sekin Jumalan pyhyyttä, sen heijastumaa tai lainaa. Meidän pyhyttämme voisi kuvata ajatus siitä, että pyhää on sellainen, mikä saa ajattelemaan Jumalaa. Meitä kristittyjä ei ole kutsuttu kertomaan itsestämme vaan Jumalasta.

Meidän tekojemme ja puheittemme pitäisi olla sellaisia, että ne tekevät toisille helpommaksi ajatella, että on olemassa Jumala. Että on olemassa Jumala, jolla on jotain tekemistä maailman kanssa. Että on olemassa Jumala, joka rakastaa tätä maailmaa ja meitä ihmisiä, silloinkin, kun emme sitä ansaitse.

Me kristityt olemme mainoksia siitä, miten elämästä selviää: yhdessä toisten kanssa, Jumalan armosta. Me uskallamme elää ja tehdä virheitä, koska tiedämme, että maailma ei lopu epäonnistumiseen.

Me uskallamme kysellä ja etsiä, koska tiedämme, että Jumala on kärsivällinen meidän kanssamme, eikä kukaan tule valmiiksi tämän puoleisessa elämässä kuitenkaan. Taivaassa voi sitten löytää ne vastaukset ja oppia ne taidot, jotka täällä jäivät vaiheeseen.

Kun kulkee tuolla teillä tai selaa päivän postia tai avaa netin, huomaa nopeasti, miten paljon – ja miten erilaisia – mainoksia sieltä löytyy. Jotkut niistä osuvat silmiimme helpommin kuin toiset. Jotkut jäävät suorastaan mietityttämään, vaikka sitä tuotetta ei koskaan ostaisikaan.

Jos pyytää kahta ihmistä selaamaan saman sanomalehden ja kysyy sitten kummaltakin, mitä mainoksia siinä oli, he muistavat todennäköisesti eri ilmoitukset. Monipuolisuus on valtti, jolla tavoitetaan useimmat.

Meitä kristittyjäkin on monensorttisia, tarkemmin sanottuna yhtä monenlaisia kuin meitä lukumääräisesti on. Ei ole kahta samanlaista. Jokainen meistä on olemassa omaa tehtäväänsä varten.

Saamme käyttää omia vahvuuksiamme ja lahjojamme kertoessamme Jumalasta ja kristinuskosta. Joku on hyvä kuuntelemaan, toinen vastaamaan kysymyksiin. Joku osaa lohduttaa ja toinen kantaa kauppakasseja.

Kaikki me kerromme Jumalasta, sanoin tai teoin – se on hyvä tiedostaa. ■

17.5.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ (RUKOUS-SUNNUNTAI)

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 11:5-13

Virret: 271, 128:2-4, 313:1-5, 581, 225, 578 (ylistys), 584

Muuta musiikkia: RKV 209, 212, 213, 521, 527, LV 107, LKM 35, 89, Taize: Valvomaan ja rukoilemaan, Goudimel: Kun hätä suurin meillä on (Cantionale 2), Schütz: Kun Jeesus-nimeen turvaten (Hymnale), Buxtehude: Kantaatti Wo soll ich fliehen hin (ohje: www2.siba.fi/cgi-bin/shubin/erityista.cgi?55)

Pyhiinvaeltaja suuressa yksinkertaisuudessa

PAULIINA KAINULAINEN

RUKOUSSUNNUNTAIEN JUURET ovat pääsiäisen jälkeisissä rukouuskulkeissa, joita Roomassa järjestettiin 300-luvulta alkaen. Suomalaisessa kristillisyydessä rukouuskulkeet ovat välillä olleet harvassa, mutta ajatus ruumiillisesta rukouksesta on selvästi palaamassa. Siitä kertoo kasvava innostus pyhiinvaelluksiin.

Pyhiinvaeltajat Santiagon tiellä tai lähitienoilla viestittävät, että sanoihin väsyneet löytävät vaeltamisesta koko ole-musta koskettavan tavan rukoilla. Pyhiinvaellus ei ole mit-tä tahansa kävelemistä, vaan mielessä on päämäärä, symboli-nen taivas. Samalla itse matkalla olo on tärkeää, se on mahdollisuus irtautua joka suuntaan repivästä arjesta ja kuulostella syvempiä kysymyksiä.

Voisiko Rukoussunnuntain messussa jotenkin soveltaa tällaista käsitystä hengellisyydestä, joka koskettaa koko ihmistä, hänen kaikkia aistejaan? Lisää liikettä, ruokaa muil-lekin aisteille kuin kuulolle. Näin sanoma välittyy vahvem-min. Messun alussa ja/tai lopussa toteuttajat oville kättele-mään ja hymyilemään, pääsiäisen juhla-aikaahan tässä vietetään, Herran tähden (kirjaimellisesti)!

Uskon, että pyhiinvaellusten suosio kertoo voimakkaasta Jumalan etsinnästä ja kaipuusta, vaikka moni vaeltaja kertoisikin motiivikseen jotain muuta. Rukoussunnuntain evankeliumilla on hyvä sanoma kaipaaville: etsikää niin te löydätte. Jumala on läpikotaisin itsensä lahjoittava rakkaus,

joka pitää koko kosmoksen koossa.

Jos kerran ihmiset osaavat lahjoittaa rakkailleen hyvää, kuinka paljon enemmän Jumala antaakaan. Näissä sanois-sa Jeesus ilmaisee hyvin yksinkertaisen uskonsa.

Kuulija saattaa kuitenkin kysyä: minä olen pyytännyt, et-sinyt ja kolkuttanut, mutta en koe löytäneeni, saaneeni ju-malayhteyden lahjaa. Onko minussa jotain vialla?

Uskon lahjaa ei toinen ihminen pysty toiselle lahjoitta-maan, mutta kirkkona meidän tulee pohtia, olemmeko ka-sanneet esteitä Jumalan löytämisen tielle. Jos olemme, on meidän vastuullamme purkaa niitä.

Yksinkertaisen uskon esteiden metsästyksessä voi apuvä-lineenä toimia aate- ja teologianhistoria. Esimerkiksi Karen Armstrongin *Jumalan historia. 4000 vuotta juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia*.

Kyseessä on siis näiden suurten uskontojen synnyttämien jumalakäsitysten historia. Parhaimmillaan teos avartaa nä-köaloja ja haastaa arvioimaan omaakin jumalakuvaa. Eri-tyisesti kannattaa paneutua lukuun, joka kertoo valistuksen vaikutuksista länsimaiseen kristillisyyteen.

ELÄMME EDELLEEN vahvasti valistushenkisessä kult-tuurissa kuin kalat akvaarionsa vedessä, eikä ole helppoa havaita, miten käsityksemme ovat päässeet kapeutumaan. Kristinusko näivettyy, jos se lähtee mukaan ylirationalisti-siin kielipeleihin. Oppi on tärkeää, mutta puhtaaksiviljelty-nä opillisuus sivuuttaa sydämen eli etiikan, mystiikan ja si-toutumisen Jeesukseen suuressa yksinkertaisuudessa.

Armstrong päätyi näkemykseen, että länsimainen kris-tillisuus kärsii mystiikan puutostaudesta. Samanhan totesi aikoinaan myös Karl Rahner: ”2000-luvun kristitty on mys-tikko tai häntä ei ole.” On kuitenkin olennaista, millaisesta mystiikasta on kyse. Kristillinen mystiikka ei tarkoita tun-nelmointia (”söpöilyä”), josta tulee mukava fiilis. Se ei ole vain joidenkin harvojen kummallisia kokemuksia mielen ääri-ajoilla.

Sen sijaan kristuksenmuotoinen mystiikka tuo yhteen ru-koushiljaisuuden ja kamppailun oikeudenmukaisuuden puolesta. Se on mahdollista jokaiselle kristitylle hänen ar-jessaan. Erityisesti kärsivässä lähimmäisessä kohtaavat Kris-tuksen.

Arjen mystiikkaa on syvä yhteenkuuluvuus kaiken luo-dun kanssa, luomakunnassa kohtaavat Luojan. Mystinen us-kontulkinta on vastavoima pirstaloivalle kulttuurillemme.

Rukoussunnuntain evankeliumi rohkaisee epätoivoista pyytäjää suuressa yksinkertaisuudessa: Jumala kuulee ja hän vastaa. Hän ei voi muuta, sillä hän on Lahjoittava Rak-kaus. Pyhiinvaeltajaa haluan rohkaista ajattelemaan, että tästä lähtien kaikella, mitä vaelluksella tapahtuu, on mer-kitys, vastausviesti. ■

21.5.

KOROTETTU HERRA HELATORSTAI

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 24:46–53

Virret: 106, 126 tai Laudamus, 107, 123:1, 5 (saarna-virsi), 339, 227, 110:4, 5 (ylistys)

Muuta musiikkia: RKV 158, 474, Hintze: Tehdyn työnsä jälkeen täältä (Hymnale), Piiparinen: Te saatte voiman, Piae Cantiones: Sua, Jeesus, vaati laupeus, Kuorikoski: Kun Pyhä Henki tulee teihin (SKML 98), Salonen: Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä (Fazer), Honkanen: Viri Galilaei (PR), Buxtehude: Kantaatteja (BuxWV 17, 32, 33, 77), Telemann: Kantaatti Sä tai-vaaseen nousit (suom. SKML 134)

Ihminen ja Jumala

JANI KAIRAVUO

VANHA KASKU kertoo lähetystyöntekijästä, joka vanhuudenpäivillään dementoitui ja palasi mieleensä nuoruutensa lähetyskentille. Viimeisinä viikkoina ei hänen suustaan enää kuultu suomen kieltä, vaan ainoastaan japania.

Hyvästelemään hälytetty pojanpoika painoi tiukasti mieleensä vaarinsa viimeiset, japanin kielellä useaan otteeseen toistamat sanat. Yllätys oli suuri, kun pojanpoika myöhemmin kyseli vaarin jäähyväissanojen merkitystä japanintaitoiselta telttaaltaan: ”Ota jalka pois hengitysletkun päältä.”

Kasku kuvaa oivallisesti, miten meitä kiinnostavat kertomukset eri ihmisten viimeisistä hetkistä ja sanoista. Vielä vuosikymmenten ja -satojenkin päästä pohditaan, mitä eri merkitysulottuvuuksia voi löytää vaikkapa sanoista ”Minä elän” tai ”Mehr Licht!”.

Päivän evankeliumiteksti on evankelista Luukkaan versio Jeesuksen viimeisistä hetkistä maan päällä. Taitavana kirjoittajana Luukaskin varmasti ymmärsi draaman kaaren ja ihmisten mielenkiinnon Jeesuksen viimeisiä hetkiä kohtaan. Päivän evankeliumiteksti onkin puhutteleva ja kaunis jäähyväispuhe, joka sisältää tiivistelmän Jeesuksen toiminnasta ja vihoviimeiset ohjeet opetuslapsille.

Sanat ”näin on kirjoitettu” korostavat jälleen kerran, miten Jeesuksen maanpäällisen elämän eri vaiheet olivat VT:n esittämien lupausten täyttymystä. Mitään ei tapahdu sattumalta, vaan kaiken piti tapahtua ”niin kuin oli kirjoitettu”,

jotta Jumalan suuri pelastussuunnitelma kävisi toteen.

Jeesuksen viimeiset muistutukset opetuslapsilleen puhuttelevat myöhempääkin seuraajaa: radikaali hippi ei käskenytkään saarnata rakkautta ja rauhaa, vaan parannusta ja syntien anteeksiantamista. – Rakkauden, rauhan ja armon me jo saimme Kristuksessa Jeesuksessa. Parannus ja syntintunto sen sijaan pitää herättää!

Mestari haluaa lopuksi painottaa myös lähetystehtävää. Ilosanoma ei ole kenenkään yksinoikeus, vaan on tarkoitettu vapauttavaksi lahjaksi kaikille kansoille. Sanat ”hänen nimessään saarnattava” taas kertovat, ettei olisi niinkään syytä kiittää Prunkkalan rovestia hyvästä Sanan saarnasta, vaan Sanaa siitä, että hän saarnasi niin hyvin Prunkkalan rovestin välityksellä.

Erityisen puhuttelevia omalla kohdallani ovat Jeesuksen sanat ”Pysykää (oik. istukaa) tässä kaupungissa, kunnes saatte varustukseksenne voiman korkeudesta”. Kenellä meistä nuorista ja innokkaista olisi muka aikaa vain istua ja odotella jotain voimaa? Kiire tässä on: tavoittamaan ihmisiä, kehittelemään uusia toimintamuotoja, jakamaan Sanaa ja sakramenteja maailman kansoille! – Työ, jota Pyhä Henki ei johda, ei kanna hedelmää. Työhön suin päin sääntäämistä tärkeämpää olisikin usein istua ja rukoilla Jumalan tahdon kirkastumista.

Viimeisenä tekonaan ennen taivaaseen ottamistaan Jeesus kohotti ylipapin lailla naulain lävistämät kätensä ja siunasi seuraajansa. Mestarin hävityssä kuvasta tällä kertaa ei opetuslasten reaktiona enää ollutkaan pelko ja hämmästyminen, vaan suuri ilo. Viimein opetuslasten mieli oli ”avautunut ymmärtämään kirjoitukset” (Lk. 24:45).

Kaikki edellä lausuttu tarjoaa toivon mukaan erilaisia tarttumapintoja saarnan valmisteluun. Keskeisin tavoite helatorstaina saarnaavalle on mielestäni kuitenkin etsiä ja löytää se sanointus, joka valaisisi nykyajan ihmiselle, mikä merkitys Kristuksen taivaaseenastumisella oli aikanaan Jeesuksen opetuslapsille.

Kiteyttäen voisi ehkä sanoa, että Jeesuksen ajan maailmankuvassa ihmisen asuinpaikka oli maa ja Jumalan taivas. Jumalan kotiin eli taivaaseen astuminen kruunasi ylösnousemuksen ihmeen ja vahvasti lopullisesti käsityksen Jeesuksesta tosi Jumalana. Jumalan Poika nousi Isänsä vertaiseksi taivaalliselle valtaistuimelle.

Mikä merkitys Kristuksen taivaaseenastumisella voisi sitten olla meille suomalaisille, joilla yleinen maailmantietämys on aivan toista luokkaa kuin 2000 vuotta sitten ja joista useimmat ovat itsekin nostetut kohti taivaita sinivalkoisilla siivillä? – Taivaaseenastumisen tehtävänä on yhä edelleen muistuttaa erosta ihmisen ja Jumalan välillä.

Meidän, joilla on alku ja loppu, on kumarrettava Häntä, joka on.

24.5.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17:18–23

Virret: 124, 135, 120, 123:5, 6 (saarnavirsi), 446, 232, 114:1, 6

Muuta musiikkia: RKV 52, 286, 365, 367, Praetorius: Suo, Herra, henkes meille (Cantionale 2), Kostiainen: Herra, teidän Jumalanne (YK 106), Simojoki: Tule Pyhä Henki (NSV 2005), Laaksonen: Tule, rauhan Henki (NSV 2005)

Puttepossun nimipäivä

ILKKA RAITTILA

LAULUN MUKAAN Puttepossun nimipäivillä oli niin mukavaa, että olisi pitänyt olla mukana. Elämys-tarjonta on niin runsasta nykyään, että pakosta jää monesta ulkopuoliseksi.

Kirkossakin hätäilemme ja huolehdimme moninaisia ja yritämme keksiä, miten saisimme kaikki mukaan. Mitähän sitten jos painajainen toteutuisi, ja yhtenä pyhänä kaikki seurakuntalaiset änkeäisivät kirkkoon.

Ajattelemmeko, että kaikilla pitäisi olla niin mukavaa, hyvä fiilis? Tarjoammeko viihdettä ja usein ammattitaidotomammin kuin viihteen ammattilaiset? Etsimmekö samanlaisten ja samanmielisten yhteyden kokemusta, vain vastausta ihmisen ikävään toisten luo?

Monenlaista on seurakunnissamme vilpittömin mielin kokeiltu, jotta saataisiin ihmisiä liikkeelle. Vain ilmaiset viinanmaistajaiset taitavat puuttua. Sen sijaan hengellistä humalaa kyllä on tarjolla, mutta meneekö sekin kohta ohi ja jää vain ilkeä krapula?

Varsinkin joukkuepeleissä koetaan onnistumisen kokemuksia silloin, kun on henki päällä. Kaikki tuntuu onnistuvan yli odotusten. Tätäkö haemme seurakunnassakin?

Päivän evankeliumissa Jeesus rukoilee, että hänen omansa, jotka hän on lähettänyt tähän maailmaan, olisivat yhtä. Tärkeää on olla yhtä keskenään, mutta yhdistäjä on Kristus itse, ei meidän ajattelumme ja kokemuksemme.

Entäpä jos Kristus onkin siellä, missä ei ole mukavaa kuin Puttepossun nimipäivillä? Siellä missä koetaan ulkopuolisuutta, missä ei tunnu olevan henki päällä eikä mikään onnistu? Tarvitseeko kirkko imagokampanjaa ja kasvojen

kohotusta vai riittääkö sille Herransa imago: häväisty, haavoitettu, revitty uuvuksiin?

Väistelemmekö ristillä kirkastettua Kristusta?

USEAMMAN KERRAN on sattunut, että juuri kun päivän työt tehtyään on päässyt väsyneenä kotiinsa, riisunut virkapukunsa ja huokaissut helpottuneena, soi puhelin ja kutsutaan kuolevan luo sairaalaan. Vastahakoisesti olen taas vaatettanut itseni asianmukaisesti ja pakannut reppuun ehtoollisvälineet ja käsikirjan.

Sairaalassa odottaa tajunnan rajamailla oleva potilas, joskus en havaitse mitään elonmerkkiä. Toimitan toimituksen ja istun hiljaa vierellä, ehkä kädestä pitäen, ehkä otsaa koskettaen siunausta lukien. En tunne tuota toista, ja kuitenkin meillä on yhteys. Poissa on oma into, on tilaa Jumalan työlle.

Aavistan että juuri tässä Jumalan Henki koskettaa ja Kristus itse on läsnä. Hän luo yhteyden meidän kahden aivan erilaisessa elämäntilanteessa olevan erilaisen ihmisen välille. Ollaan hiljaa karujen tosiasioiden ja suurten salaisuuksien äärellä, uskaltaisiko sanoa: totuuden pyhittäminenä.

Jaksammeko odottaa, että meidät riisutaan ja tulee tilaa Kristukselle ja Jumalan Hengelle? ■

TARVITSEKO
KIRKKO
IMAGOKAMPANJAA
JA KASVOJEN
KOHOTUSTA
VAI RIITTÄÄKÖ
SILLE HERRANSA
IMAGO: HÄVÄISTY,
HAAVOITETTU,
REVITTY
UUVUKSIIN?

30.5.

TULE, PYHÄ HENKI

HELLUNTAIAATTO

Liturginen väri: punainen

Jh. 14:8–17

Virret: 118:1–3, 122, 446, 125, 334:1, 7, 8 (ylistys)

Muuta musiikkia: RKV 161, 367, Telemann: Minä tahdon aina kiittää Herraa (nuotti: www2.siba.fi/kirkkovuosisoi/kkov/ps34.gif) ja Kantaatti Nyt kiittää Herraa, kaikki kansat (Fazer), Haapasalo: Helluntain vesper (KJM)

Toimiva Jumala

KALERVO SALO

KUINKA HELPPOA olisikaan uskoa, jos meillä olisi vedenpitävät todisteet Jumalan olemassaolosta. Monet vaativat: näytä minulle Jumala. Uskon vain sen, mikä minulle todistetaan.

Filippus opetuslasten puhemiehenä vaati tätä samaa. Ihmisluonto epäilyksineen ei ole pohjimmiltaan tainnut paljoakaan muuksi muuttua kahden vuosituhannen aikana.

Meillä ei ole olemassa tieteellisiä todisteita Jumalan olemassaolosta. Jumalan näkeminen oli yhtä mahdotonta opetuslapsille kuin se oli aikanaan Elialle: Jumala kulki ohi, mutta profeetan oli peitettävä kasvonsa (1. Kun. 19).

Vaikka usko on erotettava tiedosta, voidaan Jumalasta myös tietää jotain. Erityisesti Hänen toimintansa näkyy Jeesuksen toiminnassa. Jeesus julisti Jumalan valtakunnasta ja osoitti sen olemassaolon teoillaan, kuten sairaiden parantamisella. Jeesuksen ja Jumalan toiminnalla ei ollut erotusta. Jeesus toimi maailmassa Jumalan edustajana ja hänen antamin valtuuksin.

Evangeliumikertomusten yksi hämmästyttävä piirre onkin opetuslasten kykenemättömyys nähdä Jeesuksen merkitys hänen elämänsä aikana. Tässä piirteessä täytyy olla jotain historiallisestikin todenperäistä. Filippuksen kysymys on esimerkki opetuslasten epäuskosta.

JEE SUKSEN SEURAAJIEN ymmärtämättömyys on erityisen selkeä Markuksen evankeliumin teologinen korostus, mutta esiintyy myös tekstissämme. Tällaisen myöhemmän varhaiskristillisen teologian kannalta ongelmallisen piirteen sisältyminen tekstiin voi tuskin olla varhaisen kristillisen kirkon teologisen pohdinnan tulosta. Pikemminkin

näihin intresseihin ei ole kuulunut Jeesuksen ensimmäisten seuraajien inhimillisten piirteiden korostus.

Toisaalta opetuslapset olivat vakuuttuneita Jeesuksen ainetlaatuudesta ja merkityksestä. Eivät he muuten olisi lähteneet kulkemaan Jeesuksen perässä ympäri Galileaa ja Juudeaa eivätkä suostuneet jättämään normaalia elämänpiiriään ja perhettään.

Jeesukseen uskovat tekevät samoja tekoja kuin Jeesus – tai vielä suurempiakin. Kova lupaus, kun ajattelee kahden vuosituhannen kirkon historiaa. Toki monia pyhiä miehiä ja naisia on elänyt ja monenlaisista kristillisistä, myös karismaattisista ilmiöistä, saamme kuulla. Silti en tiedä ketään, jonka kerrottaisiin tehneen Jeesuksen vertaisia tekoja tai vielä suurempia.

OLEMMEKO SIT'TEN kelvottomia ja vähäuskoisia kristittyjä? Tekstin tarkoitus tuskin on johdattaa lukijaa huonoon hengelliseen itsetuntoon. Pikemminkin tarkoitukseksi on ilmaista aivan tavallisen uskon merkitystä. Ihminen ei voi tahdonvoimallaan puristaa itsestään sellaista uskon-suoritusta, että hän sen voimalla voisi tehdä suuria tekoja.

Rukouksella on oma voimansa. Ehkä kristillinen kokemusmaailmamme tuntee tilanteen, jossa rukoukseen ei tunnu tulevan vastausta. Jumalalle Jeesuksen nimessä osoitettu pyyntö ei aina toteudu. Näin on varmasti myös hyvä. Kaikki rukouksemme eivät todennäköisesti ole niin syväisiä ja viisaita, että ne ansaitsevatkaan toteutua sellaiseenaan.

Joskus kristitty joutuu elämässään myös hankalaan tilanteeseen, josta on vaikea päästä ulos. Moni on kirkon historian aikana joutunut kärsimykseen tai kuollut oman kristillisen vakaumuksensa tähden. Minkälaisiahan näiden ihmisten rukoukset ovat mahtaneet olla? Joku on varmastikin pyytänyt omaa tai läheisen ihmisen pelastumista. Joku ehkä taas on rukoillut kuolevan Stefanoksen tavoin (Apt. 7).

Jeesus kuitenkin lupaa lähettää omilleen Totuuden Hengen. Hän pitää kristitystä huolta.

Pyhän Hengen toimintaa kristityssä on yhtä vaikeaa objektiivisesti havaita kuin Jumalan olemassaoloa ylipäättään. Silti jossain syvällä kristityn sisällä asuu vakaumus, luottamus Jumalaan ja Jeesukseen. Tätä kaikkea on toiselle ihmiselle vaikeaa selittää. Pyhä Henki vain on kristityn sisällä vaikuttava voima.

Kuten tunnettua Uuden testamentin sisällä ei vielä ole muodostunut varsinaista kolminaisuusoppia. Tekstissämme mekin puhutaan Jumalasta, Jeesuksesta ja Pyhästä Hengestä, mutta ei määritellä näiden suhteita. Silti klassinen kolminaisuusoppi on varsin looginen seuraus tästä ja monesta muusta Uuden testamentin tekstistä.

Jumala toimii ihmisten keskellä samaa olemusta olevana kolmena eri persoonana. ■

31.5.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

HELLUNTAIPÄIVÄ

Liturginen väri: punainen

Jh. 3:16–21

Virret: 567, Laudamus, 113, 112 (saarnavirsi), 119 tai 446, 232, 329:1, 5 (ylistys), 571:4–6

Muuta musiikkia: VKL 746, RKV 51–54, 160, 161, 162, 365, 367, 475, 643, LV 43, 46, 47, LKM 49, Kuusisto: Kun Hengen tuuli puhalttaa, Ebeling: Totuuden Henki (Cantionale 3), Crüger: Nyt saavu, Henki Pyhä (Hymnale), Schein: Opella nova (www2.siba.fi/kirkkovuosisoi/kkov/also.pdf), Salonen: Puolustaja, Pyhä Henki (Fazer), Kuorikoski: Rauhan minä jätän teille (SKUL 141), Cantionale 3 s. 117–125 (Vulpinus, Walther, Ebeling), Piiparinen: Kosketä minua, Henki, Buxtehude: Kantaatit BuxWV 5, 97 ja 32, Telemann: Kantaatti Puhkee kevät kukkahansa (suom. SKML 134), Haapasalo: Me kuulemme (KJMK, 1992)

Uskon äidinkieli

SANNA KIVILUOTO

SEISON LUOKAN edessä aloittamassa rippikoulutuntia. Hevosenkengän vastakkaisella puolella istuu kuusitoista rippikoululaista. Suloisen pienen ryhmä, mutta...

Nuorista kolme puhuu ja ymmärtää vain saksaa. Kaksi vain suomea. Loput osaavat vaihtelevantasoisesti molempia kieliä.

Jos koskaan olen rukoillut kielillä puhumisen lahjaa, niin nyt. Jos koskaan olen rukoillut, että Henki puhuisi suoraan sydämille, niin nyt.

Miten puhua Jumalasta ilman yhteistä kieltä? Miten puhua Jumalasta ymmärrettävästi, selkeästi ja tiiviisti, kun aikaa on vähän ja siitä vähästäkin pitäisi riittää kääntämiseen? Alan ymmärtää opetuslasten riemastuksen ensimmäisenä helluntaina, kun he saivat kielillä puhumisen lahjan ja saattoivat vaikeuksitta julistaa hyvää sanomaa eri kansojen edustajille.

Mikä on uskon äidinkieli? Onko se se kieli, jonka on ensimmäisenä oppinut? Se kieli, jolla lapsuuden kehtolaulut on laulettu, jolla on opittu iltarukous mummulta, jolla on kuis-

kailtu pieniä helliä sanoja nukkumaan mennessä?

Vai onko se se kieli, jolla koulussa on puhuttu eri uskonnoista ja filosofioista? Se kieli, jolla on opittu ajattelemaan abstraktisti, muodostamaan loogisia lauseita, hahmottamaan asioiden ja ilmiöiden eri puolia?

Mikä on uskon äidinkieli? Tai oikeastaan vielä perustavemmin: mistä asioista uskossa oikein on kysymys? Uskonkäsitys nimittäin vaikuttaa siihen, millä kielellä sen parhaiten voisi välittää.

Jos uskossa on kysymys oppilauseista, eettisistä valinnoista, Jumalan olemuksesta ja teologiasta, silloin sen hahmottamiseen tarvitaan kykyä abstraktiin ajatteluun. Mutta jos uskossa on kysymys Jumalan ja ihmisen kohtaamisesta, rakkaudesta – rakastamisesta ja rakastetuksi tulemisesta – silloin siitä puhumisenkin pitäisi tulla iholle, ihon alle. Kokemukseksi.

Rippikoulussamme pyritään välittämään uskon molempia puolia. Onneksi kaikkea ei tarvitse voida ilmaista sanoin, edes luterilaisessa sanan kirkossamme. Se kun on paitsi sanan kirkko, myös Sanan kirkko, elävän Sanan, joka koskettaa sydämiä ajattelun tuolla puolen.

Oppitunneilla ehkä keskitytään enemmän teologiaan, ymmärtämiseen, argumentointiin, siihen tutustumiseen, mikä erottaa kristinuskon kaikista muista uskonnoista ja maailmankatsomuksista. Mutta yhtä tärkeä – ellei jopa tärkeämpi – osa uskonopetusta on hartauselämä tai ehkä laajemminkin Elämä. Elämä Jumalan lapsena maailmassa, toisten ihmisten keskellä. Elämä Jumalan kasvojen edessä, uskonnollisena olentona.

Uskon äidinkieli on rakkauden kieli. Ja niin kuin aina rakkaudesta puhuttaessa, täytyy uskostakin puhuttaessa olla valmis ottamaan väärinymmärretyksi tulemisen riski. Täytyy olla valmis ottamaan se riski, että vastapuoli pitää sinua naurettavana, ei haluakaan kuulla eikä ymmärtää.

Rakkaus ja usko ovat hyppyjä tuntemattomaan, hyppyjä tyhjän päälle. Jo niistä puhuminen on niin henkilökohtaista, että on mahdotonta piiloutua ammattiin taakse – jos haluaa tehdä vaikutuksen. Ammattimaisuus ehkä auttaa etsimään ilmaisia ja näkemään toisen reaktiosta, menikö perille, koskettiko, muuttiko mitään.

Mutta suunsa avatessaan on oltava valmis olemaan aito. On oltava valmis seisomaan sanojensa takana, on oltava valmis puhumaan omasta kokemuksestaan, jakamaan omastaan.

Jumala on Totuus, ja meiltä, Hänen palvelijoiltaan, vaaditaan vähintään rehellisyyttä. Rakkauden kieltä, aidosti välitettyä viestiä, voi ymmärtää myös ilman yhteistä inhimillistä kieltä – sillä siinä viestissä puhuu Henki itse. Sydäimestä sydämeen. ■

7.6.

SALATTU JUMALA

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 28:16–20

Virret: 131, 135, 209 (vastaus 4. Ms.), 129, 386, 227, 334:1, 8 (ylistys)

Muuta musiikkia: VKL 726–729, RKV 18, 19, 335, 337, 338, Crüger: Oi Pyhä Isä (Hymnale), Moritz: Nyt kiitos Isän Jumalan (Cantionale 3), Buxtehude: Illustra faciem tuam (Nyt käännä kasvosi meihin), Raiski: Lähetyskäsky (YK 5), Piae Cantiones: Kiitos olkohon Pyhän Kolmiyhdyden, Trad: Alta trinita beata

Kristinuskon vapautusliike

PAULIINA KAINULAINEN

APOFAATTISEN TEOLOGIAN parhaiden perinteiden mukaan Kolminaisuuden päivän ”alaotsikko” on Salattu Jumala. Kolminaisuusopin tarkoitus ei ole lukita Jumalaa määritelmiin, vaan päinvastoin muistuttaa sellaisen mahdottomuudesta. Kolminaisuuden salaisuus ei koskaan avaudu rationaalisen pohdinnan tietä, vaan ylistyksen ja palvonnan ilmapiirissä.

Apofaattisuus merkitsee, että kaikki mitä Jumalasta sanomme on ”väärin”, vakavasti puutteellista. Jumala ei ole vain yksi Iso Olento, samalla olentojen jatkumolla kuin muu oleva. Hän on aina jotain muuta.

Kaiken jumalapuheen tulee kummuta tällaisesta nöyrästä apofaattisesta asenteesta, silloinkin kun väistämättä joudumme sanomaan jotain. Saarnaaja saa tukeutua siihen, mitä ilmoitus paljastaa Suuresta Salaisuudesta.

TUTTUA TUTUMPI saarnateksti houkuttaa tarttumaan rosoisempiin kohtiin. Jakeessa 17 kuulija hätkähtää, kun puheeksi tulee oppilaiden epäily. Vieläkö ”muutamat epäilivät” vaikka itse ylösnoussut Herra seisoi heidän edessään?

Alkukielestä ei kunnolla käy ilmi, epäilivätkö vain ”muutamat” vai viittaako verbi koko oppilaiden joukkoon. Se ei liene olennaista. Sen sijaan verbin sisältöä ovat monet koetaneet tämentää. Sananselittäjät ovat päätyneet tulkitse-

maan, että epäilyllä Matteus tarkoittaa erityisesti epäröintiä ja päättämättömyyden tunnetta.

Jeesuksen oppilaille oli tapahtunut liian nopeasti liian paljon. He eivät kyenneet hetkessä sulattamaan kaikkea, vaan olivat suuren hämmennyksen vallassa. He häilyivät palvonnan ja päättämättömyyden välillä, ilon ja epävarmuuden välillä.

Tällainen tulkinta antaa toivoa nykyihmiselle, joka on hämmentynyt maailman myllerrysten keskellä. Talouden perusrakenteet huojuvat, ja tulevaisuus on suuri kysymysmerkki.

Uusateismi hyökkää kristinuskon perusteita vastaan. Ilmasto lämpenee. Liian paljon muuttuu liian nopeasti.

Jos Jeesus uskoi suuren tehtävän epäileville oppilailleen tuolloin, tekee hän saman nyt. Jeesus suuntaa kehotuksensa ihmisille, jotka ovat kaukana täydellisistä. Jeesus ei moi ti vajavaisia seuraajiaan vaan luottaa heihin.

NYKYIHMINEN SAATTAA kokea hämmennystä koko kaste- ja lähetyskäskyn äärellä. Käskyjen vastaanottaminen on vierasta, ja vallankäytöstä voi olla huonoja kokemuksia. Millaista on Jeesuksen valta? Jos palautetaan mieleen Jeesuksen vertauksia ja opetuksia, niistä piirtyy kuva vallasta, joka ei ole hierarkkista ja ylhäältä päin saneltua.

Jeesus painotti, että hänen seuraajiensa joukossa täytyy toimia toisin. Heidän keskuudessaan ei ole muita isä kuin Isä taivaassa, maan päällä Jeesuksen omat ovat tasaveroisia äitejä, veljiä ja sisaria. Valtaa käytetään yhteiseksi hyväksi yhteisön sisältä päin tai alhaalta päin tukien heikoimpia.

Kristinuskon vapautusliike. Jos tämä kuulostaa lähinnä pilalta, on syytä pysähtyä kysymään miksi. Millaisia ovat silloin ihmisen kokemukset kristittyjen yhteisöistä? Ovatko toiset kristityt syyllistyneet painostukseen tai jopa hengelliseen väkivaltaan? Kokeeko ihminen luopuvansa jostain seurattuaan Jeesusta tai ainakin jäävänsä miinukselle, joka korvataan sitten taivaan ilossa?

Ei Jeesus lähettänyt saarnaamaan lisää ahdistusta tähän maailmaan. Kun hän antoi tehtäväksi välittää uusille kristityille sen mitä hän oli opettanut, hän halusi, että vapautuksen sanoma leviäisi kuin tuli tappuroissa.

Tätä liikettä meidät on kutsuttu levittämään, ja tarve sille kasvaa koko ajan keskellä omaakin kulttuuriamme. Jakeessa 18 on talletettu sanat: ”Jeesus tuli heidän luokseen.” Hän tuli auttamaan epäileviä ja välillä epätoivoisia oppilaitaan. Hän rohkaisi heitä muistamaan, mitä hän oli opettanut.

Jeesuksen vertausten viestin voi tiivistää sanoihin: toisenlainen maailma on mahdollinen. ■

14.6.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 16:24–27

Virret: 183:1–3, 7, 131, 370:6, 7 (vastaus), 354, 387 tai 342, 224, 303:1, 7

Muuta musiikkia: RKV 243, LKM 137, Viitanen: Jeesus paras aarteeni, Rakkauden kaksoiskäsky (SKML 70), saksalainen: Jos on sun riemus maailmassa (Hymnale), Piae Cantiones: Turhuuksien turhuutta, Maailma katoovainen, On turha meno maailman ja Miksi rikkautta, Buxtehude: Kantaatti Jesu meine Freude, Simojoki: Niin kuin hopeaa (NSV 2005)

Katoamattomuuden lähteillä

JANI KAIRAVUO

TIEDOTUSVÄLINEET OVAT kertoneet, että maailma elää taloudellisen taantuman myllerryksessä. Löytääkseen esimerkkejä katoavista, maailmallisista aarteista ei siis tällä kertaa tarvitse lähteä merta edemmäs kalaan.

Huimin esimerkki tulee rajan takaa: naapurin poijaan Deripaskan omaisuuden arvo on kuulemma laskenut vuodessa yli 18 miljardia euroa. (Nyt täytyy sinnitellä jäljellä jääneillä 3,8 miljardilla.) Koto-Suomessakin osakkeiden ja asuntojen hinnat laskevat, työttömyys lisääntyy. Monet joutuvat luopumaan autoistaan, veneistään ja jopa kodeistaan.

Päivän psalmi muistuttaa osuvasti: ”Älä kadehdi, kun joku rikastuu, kun hän kartuttaa talonsa omaisuutta. Kuollessaan hän ei ota mukaansa mitään, hänen omaisuutensa ei seuraa häntä hautaan.” (Ps. 49:17–18.)

Katoavaisuus on kuitenkin jotakin enemmän kuin silka luonnehdinta omaisuuden menettämiselle ja laskusuhdanteelle. Liika keskittyminen nykyajan ilmiöihin ja rahanhimonvastaisuuteen ajaakin saarnan helposti sivuraille. Katoavaisuus on aina ollut ja tulee aina olemaan kaiken luodun sisäänrakennettu perusominaisuus. Se saa varsinaisen merkityksensä vasta ikuisuuden ja katoamattomuuden horisonttia vasten.

Päivän evankeliumitekstissä Jeesus kehottaa: ”Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, otakoon ristinsä ja seuratkoon minua.”

Itsensä kieltäminen kuulostaa rajulta toimenpiteeltä, ehkä vähän ihmeelliseltäkin. Samaa verbiä käytetään myös Pietarista hänen kieltäessään Jeesuksen. Raamattu kehottaa meitä tuomaan kaikki lahjamme Jumalan valtakunnan käyttöön. Miten siis voisimme kieltää itsemme?

Vaihtoehtoisia käännöksiä kieltämistä koskevalle verbille ovat myös ”unohtaa itsensä” tai ”olla katsomatta itseään / etujaan”. Keskeistä on siis ajatusten painopisteen ja katseen siirtäminen kerrankin pois itsestä, kohti Jumalaa. Itsensä kieltäminen on Jumalan tahdon ja edun asettamista ykkössijalle elämässään, ei itsensä ja oman arvonsa täydellistä mitätöimistä.

”Elämän kadottaminen Jeesuksen tähden” kaipaa sekin pientä pohdiskelua. Miten ihminen voi ja miksi hänen tulee kadottaa elämänsä (tai oikeammin sielunsa) Jeesuksen tähden? Elämä on Jumalan suurta lahjaa meille, eikä Hän halua meidän sitä mihinkään hukkaavan tai kadottavan.

Sen sijaan oman elämän kadottamista voisi ehkä kutsua myös oman elämän häivyttämiseksi Jeesuksen tähden. Se merkitsee luopumista individualismista ja suvereenia alistumista Herran palvelukseen, katseen kiinnittämistä ristiin.

Kuva Jeesuksen seuraajista ristin kantajina on voimakas. Risti muistuttaa siitä, mihin Vapahtajamme tie johti ja mihin se saattaa seuraajatin johtaa. Kutsu kantamaan ristiä ja seuraamaan Jeesusta on kutsu kärsimykseen.

Käyttäessään termejä ”voitto” ja ”menetyt” Jeesus puhuu kuin suoraan nykyajan osakesalkkujen hoitajille. Moni sijoittaja on iloinnut hetkellisesti voitostaan. Mutta miten kävi niille, joiden salkkuun jäi Valkoa ja Wärsilätä? – Vaelus Jumalan valtakuntaan muistuttaa siinä mielessä pörssi-toimintaa, että molemmissa voi saada maksimaalisen voiton tai sitten menettää kaiken.

Rahamarkkinoiden toimintaa leimaa kuitenkin aina tietty ennakoimattomuus ja epämääräisyys. Jumalan suunnitelma sen sijaan on selvä ja luettavissa Raamatusta. Viimeisen pörssinoteerauksen tekee Suuri Ylimeklari tuomiopäivänä, ja silloin jokainen sijoittaja saa todella ansionsa mukaan.

Päivän evankeliumiteksti kuuluu osana laajempaan kontekstiin, jossa Jeesus puhuu muun muassa aikojen merkeistä ja kuolemastaan sekä antaa Pietarille avainten vallan. Huomio kiinnitetään nykyhetken sijasta tulevaisuuteen: Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeiseen kirkon aikaan sekä maailman viimeisiin päiviin.

Maailmalla on alku ja loppu – siksi kaikki maailmallinen tulee kerran katoamaan. On kuitenkin jotain, jolla ei ole alkua eikä loppua, jotain, joka on ajan ja paikan kahleiden ulkopuolella.

”Kun maa ja taivas häviää ja aika loppuu kerran, silloinkin horjumatta jää tuo pyhä sana Herran” (VK 182:2). ■

20.6.

TIEN RAIVAAJA

JUHANNUSPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:57–66

Virret: 571:1–4, 135 tai 128, 258, 574, 451, 462 (ylitys)

Muuta musiikkia: VKL 750–751, 801, RKV 11, 200, 331, 676, Schütz: Yhdymme virteen kiitoksen (Hymnale), H. Viitanen: Sakariaan kiitosvirsi (SKML 70), J. G. Ebeling: Aurinko armas (Cantionale 4), Gustafsson: Hyvä aina on kiittää Herraa (Canto 8842), Salonen: Jumala on antava aamunkoiton (Fazer)

Johannes Kastaja

KALERVO SALO

KASTEJUHLIEN YHTEYDESSÄ pohditaan usein, mitä lapsesta oikein mahtaa tulla. Merkkejä etsitään isän ja äidin piirteistä. Vauvallakin on jo omat yksilölliset piirteensä, vaikka hänen myöhemmän elämänsä vaiheita ja persoonallisuuttaan ei vielä voi tietää. Ihminen on monimutkaisen geneettisen perimän ja kehitysprosessin tulos.

Johannes Kastajan kohdallakin oli kokoonnuttu juhlaan, Mooseksen lain mukaiseen ympärileikkaukseen. Tapahtuman varsinainen sisältö oli hengellinen tai uskonnollinen. Lapsesta tuli nyt Jumalan kansan jäsen. Ympärileikkaus oli Jumalan kansansa kanssa tekemän liiton merkki.

Jotenkin suomalaista kastejuhlaa muistuttaa keskustelu lapsen nimestä. Kaikki eivät olleet nimivalintaan tyytyväisiä. Silti äiti ja isä olivat päätöksensä tehneet ja noudattivat enkelin kehotusta (Lk. 1:13). Lapsen nimeksi tuli Johannes, ja hän sai myöhemmin lisänimekseen Kastaja.

Mitä tästä lapsesta oikein tuli? Luukkaan mukaan lapsi syntyi iäkkäille vanhemmille. Hän kuului pappissukuun. Mikäli tämä informaatio pitää historiallisesti paikkansa, merkitsee Johanneksen ura perheettömänä erämaan saarnaavana profeettana jonkinlaista sukua velvoittavan kutsuksen hylkäämistä.

Emme mistään lähteestä kuule, että Johannes koskaan olisi hoitanut Jerusalemin temppelissä papillisia velvoitteita. Pikemminkin hän on omaksunut profeetan hahmon. Johannes eli askeettisesti yllään kamelinkarvainen vaate ja nahkavyö sekä ravintonaan paikallinen ruoka: heinäsiirakat ja metsähunaja. Varsinainen ilmestys. Perheenisän tehtävät

tähän kuvioon tuskin ovat soveltuneet.

Ankara oli Johanneksen sanomakin. Ihmisten on *heti* tehtävä parannus. Entinen elämäntapa on jätettävä taakse. Tuomio odottaa ihmistä jo aivan lähitulevaisuudessa.

Sen merkiksi kirves on jo odottamassa puun juurella. Hakkaaja voi minä hetkenä hyvänsä kaataa puun. Ne, jotka eivät parannusta tee ja omaksu sanomaa, heitetään tulleen. Ihmisen kääntymyksen täytyy näkyä hyvinä hedelminä. (Lk. 3:7–9.)

Johannes antoi myös käytännön eettisiä neuvoja. Parannus merkitsi kohtuulliseen elämäntapaan suostumista ja myös toisen ihmisen auttamista hänen puutteenalaisessa tilanteessaan (Lk. 3:10–14).

Johanneksen sanomassa on ollut erityislaatuista myös vaatimus kasteesta. Juutalaisuuteen on kuulunut puhdistuspesuja, jotka toistuivat useaan otteeseen elämässä. Johannes poikkesi tästä tavasta. Hän kastoi ainoastaan kerran parannuksen kasteella.

Juutalaisuudessa ihminen kastautui puhdistuessaan itse. Johannes puolestaan hoiti kastetoimituksen. Tässä teologiassa oivalluksessa on kristillisen kasteen juuri.

Johanneksen askeettinen elämäntapa herätti myös myöhemmin vertailua Jeesuksen toimintaan. Jollain tavalla Johanneksella ja Jeesuksella on tietty yhteys: osallistuihan Jeesus Johanneksen kasteeseen.

Myöhemmän teologian kannalta on toki vähän hankalaa pohtia kysymystä, miksi (synnitön) Jeesus osallistui parannuksen kasteelle. Toisaalta historiallisesti tässä kohdin on helppo ajatella, että tällaista tapahtumaa varhainen kirkko tuskin on itse keksinyt.

Jeesuksen ja Johanneksen erot olivat selvät. Jeesus julisti ilosta Jumalan valtakuntaa, jonka juhlat oikeastaan olivat jo alkanee. Tällaiseen tapahtumaan paasto ei sovi. Pikemminkin tähän Jumalan valtakunnan ilojuhlaan kuuluvat ravinto ja viini.

Johannes keräsi itselleen seuraajia, ja heitä oli olemassa vielä ainakin ensimmäisten kristillisten sukupolvien aikana (Apt. 18:24–19:7). Heistä kertoo myös Josefus.

Itse asiassa, Josefuksen mukaan, Herodes Antipas surmautti Johanneksen juuri hänen vaikutusvaltansa tähden. Hallitsija joutui toteamaan, että suuri kansanjoukko seuraa Johannesta. Oli siis parasta raivata hänet pois tieltä ennalta ehkäisevällä iskulla.

Olemme oppineet pitämään Johannesta Jeesuksen tien raivaajana. Kristillisyyteen onkin hänen välityksellään tullut kaste merkinä uuden elämän alusta.

Kristillisyyden on ehkä omaksunut jotain hänen askeettisesta elämäntyylistään, viinistä kieltäytymisestä, tuomion odotuksesta sekä eettisestä opetuksesta. Silti hänkin ilmeisesti eli vielä elämänsä aivan lopussa jonkinlaisessa epätietoisuudessa Jeesuksen todellisesta tehtävästä (Lk. 7:18–23). ■

21.6.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 9:57–62

Virret: 223:1–6, 126, 615:1–5, 452, 222, 408:3, 4

Muuta musiikkia: RKV 220, 221, 225, 396, 397, 534, LKM 47, Krohn sov: Tulkaa te jotka työtä teette, Hassler: Nyt kuule Herran kutsua (Cantionale 3), Schütz: Nyt tulkaa taakankantajat (Hymnale), Simojoki: Kaikki saavat tulla (NSV)

Kuningas kulkureiden

ILKKA RAITTILA

JUHANNUKSEN JÄLKEINEN sunnuntai on aika hiljainen, ellei ole konfirmaatiota (monet toivovat ettei sitä järjestettäisi pitkää vapaata häiritsemään). Aivan hyvin voi mielestäni miettiä tämän sunnuntain messun siirtämistä ilta-aikaan, kun liikenne jälleen vilkastuu.

Olen ensimmäisen kerran kuulemma muuttanut uuteen kotiin noin puolivuotiaana. Lapsuuskodistani, jonka muistan, jouduin lähtemään perheen matkassa kaksitoistavuotiaana. Sen jälkeen on muuttoja ja paikkakuntia ollut monia.

Nuorena kiersin kesälomalla junalla ympäri Suomen, vanhemmiten kulkemisen vietti on vähentynyt, mutta yhä tallella.

Ei ole kahtakaan vuotta, kun muutimme vaimoni kanssa nykyiseen kotiimme. Muutaman vuoden sisään oli koettu useampi muutto. Väliaikaiseksi tarkoitettu asunnosta haluttiin pois, mutta nyt niin, että huolella valitsimme pysyväistä asuinsijaa.

Vaimo oli perehtynyt asuntojen esteettömyyteen, ja kiinteistönvälittäjät ihmettelivät, kun terve viisikymppinen mitan kanssa kulkien tuumailee, mahtaako tässä pärjätä sitten rollaattorin kanssa. Omalta kodilta tämä nyt tuntuu, ja sukuhautaamaan on matkaa vain kivenheiton verran.

Mutta miten voisi sittenkään olla varma, miten elämä vielä kuljettaa.

Asun nyt ja olen asunut pitkään seuduilla, joista on pitänyt lähteä muita maita myöten leipää hankkimaan tai opiskelemaan. Viime vuosikymmeninä Suomessa on muutettu ehkäpä enemmän kuin koskaan ennen. Vaikeaa on myös vanhuuden tähden luopua omasta kodista, varsinkin omin käsin tehdystä. Paljon on meitä kodittomia kulkureita.

Itse olen usein palannut runoilija Niilo Rauhalan ajatuksiin: ”Tämä kaupunki oli hyvä asua, täältä oli ikävä taivastaan.” Mutta varsin usein se ikävä on kohdistunut pikemmin siihen, mikä on jäänyt taakse.

JEESUS EI lupaa seuraajalleen helppoa tietä. Ihmisen Poika on kulkureiden Kuningas, pakanoillakin oli häntä paremmin kotinsa siellä, missä hän kulki.

Jeesuksen luo tulee mies varmuutta uhkuen ja pari muuta kiinnittyneenä entiseen. Vastaukset tuntuvat tylyiltä. Ovatko siis oikeita Herramme seuraajia ne, jotka jättävät läheistensä hautaamisen viranomaisten huoleksi ja kotiväkinsä heitteille? Tuskinpa vain, eiköhän tämänlaisen vastuuttomuuden lisääntyminen ajassamme kerro vain ihmisen itsekkyydestä.

Kutsu Jumalan valtakuntaan merkitsee yhä uudestaan elämänarvojen tarkastelua ja suostumista epävarmuuteen. Ei pitäisi jäädä katsomaan taaksepäin ja takertua kuolleen, vaan siihen, mikä on elävää. ”Vain sille joka suostuu uuteen, hän lupaa tosi elämän, ja valtakunnan salaisuuteen hän vihkii tielleen lähtijän” (virsi 55).

Kun monet kesälomallaan poikkeavat tiekirkkoihin, heille opas usein kertoo kirkon historiasta. Mitä vanhempi Herran huone, sen mielenkiintoisempia tarinoita saamme kuulla.

Vihkiparit varaavat hyvissä ajoin mieluiten paikkakuntansa tai lähiseudun vanhimman kirkon. Se tuntuu niin tunnelmalliselta, ja ehkäpä tuo turvallisuuden tunnetta uuteen elämänvaiheeseen astuttaessa, kun tietää, että tässä ovat olleet jo sukupolvet ennen meitä, uskoneet ja toivoneet.

Hyvä niin, mutta toisten tukien pettäessä Kristus kulkee rinnallamme, meidän joista ei ole hänen seuraajikseen, ja lupaa: ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.” ■

Luomakunnan sunnuntai ja Perheen sunnuntai

Jokin touko–lokakuun sunnuntai omistetaan luomakuntaan ja sen vaalimiseen liittyville kysymyksille ja jokin touko–marraskuun sunnuntai perheeseen liittyville kysymyksille.

Nämä sunnuntait merkitään etukäteen seurakunnan jumalanpalvelussuunnitelmaan. Näihin päiviin liittyvää materiaalia löytyy Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan sivuilta osoitteesta <http://www.evl.fi/kkh/to/kjmk/aineistoa.html>.

KIRJOITTAJAT

Pauliina Kainulainen
Tutkija, TT, Kontiolahti

Jani Kairavuo
Nuorisopappi, Turun tuomiokirkkoseurakunta

Sanna Kiviluoto
Pohjois-Saksan suomalainen pappi

Ilkka Raittila
Kappalainen, Joensuun seurakunta

Kalervo Salo
Kirkkoherra, dosentti, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

Jari Piikki
Kanttori, Juvan seurakunta

TEKSTIN LYHENTEITÄ

numero viittaa laulun numeroon (tai sivunumeroon)

VKL = Virsikirjan jumalanpalvelusliite

RKV = Ruotsin kirkon virsikirja

LKM = Laula kaikki maa

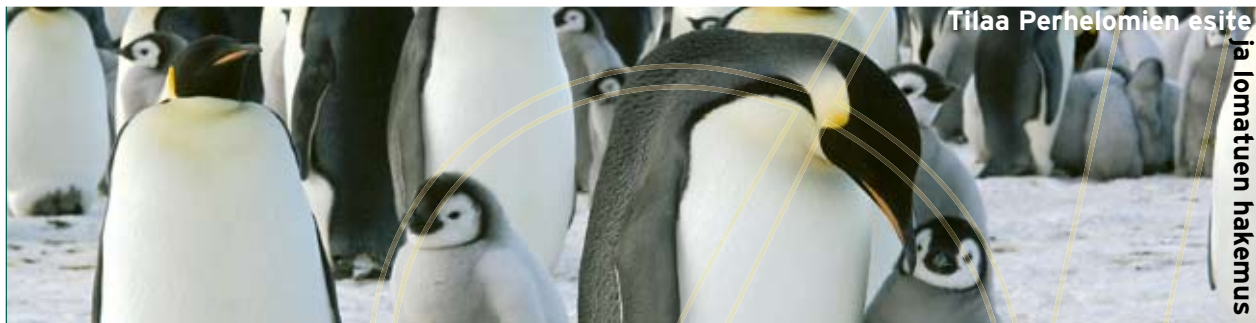
LV = Lasten virsi

NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja

ML = Messulauluja

YK = Yhteiskustannus

PR = KJM:n proprium-aineisto

Tilaa Perhelomien esite

ja lomatuken hakemus

Perheen kanssa lomalle

A
lomat

Perhelomalla riittää tekemistä ja kaikki viihtyvät. Tarjolla on monia hyviä lomakohteita kylpylöissä, hotelleissa, urheiluopistoilla ja lomakeskuksissa.

Haettavat kesän lomaviikot ovat 23-35.

Hae lomaa ja lomatukea 14.4.2009 mennessä.

- ⚙ Perinteiset perhelomat, lomatuksi on 170 euroa/aikuinen, lapset 6-16-vuotta 85 euroa, alle 6-vuotiaat maksutta.
- ⚙ Nuoret perheet -lomat, omavastuu 100 euroa/aikuinen, lapset 6-16-vuotta 80 euroa, alle 6-vuotiaat maksutta.
- ⚙ Koululaisperheiden ryhmäperhelomat, omavastuu 120 euroa/aikuinen, lapset 6-16-vuotta 90 euroa, alle 6-vuotiaat maksutta.

www.a-lomat.fi

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 1.1.2005

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoför-
samling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIILLE

**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasiois-
sa:** ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa: arkin
klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentoroin-
ti- ja työllistymiskysymyksissä

Apu-laistoinnannohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi
AKIn neuvottelu- ja luottamusmies-
toiminta, AKIn alaosastotoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto, kanttori-
en ammatilliset asiat, palvelussuhde-
neuvonta

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKIn hallinnon ja johdon sihtööri,
Pappisliiton hallintoelinten pöytäkir-
janpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelus-
suhdeneuvonta

Toimistosihteerit

Tuula Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuula.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamus-
mieskurssit

Opiskelijasihteerit

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoimin-
ta, neuvonta opiskelijoiden harjoitte-
lu- ja työllistymiskysymyksissä

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
maija.jokitalo@akiliitot.fi
(Heli Meinolan vuorotteluvapaan
sijainen 25.8.2009 asti)
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyysasiat,
opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Kaarinan seurakunnan johtava
diakoniatyöntekijä
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENIILLE

Yksityiselämän oikeusasioissa: arkin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO
Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
toimisto@dtl.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvon-
ta- ja neuvottelutoiminta, hallin-
toelinten päätösten valmistelu,
esittely ja täytäntöönpano, pal-
velussuhdeneuvonta

Järjestösihteerit

Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosas-
toiminta

Toimistosihteerit

Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, mak-
suliikenne, materiaalitilaukset,
mökkivaraukset

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

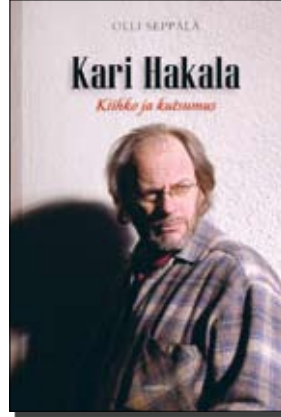
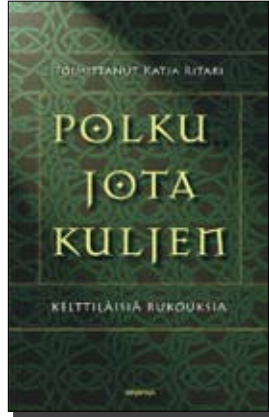
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Reittejä rukoukseen ja Raamattuun

KATJA RITARI (TOIM.)

Polku jota kuljen Kelttiläisiä rukouksia

Monipuolinen valikoima alkuperäiseen kelttiläiseen hartaudenharjoitukseen ja jumalanpalveluselämään liittyviä rukouksia. Teos tarjoaa lukijalle kappaleen mystiikkaa ja johdattaa irlantilaisiin perinteisiin. Ovh. 23,90

OLLI SEPPÄLÄ

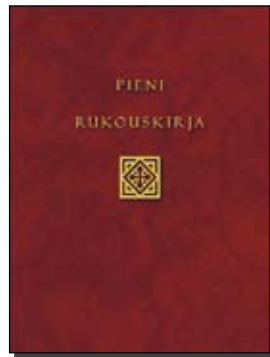
Kari Hakala Kiihko ja kutsumus

Kiinnostava henkilökuva avaa lukijalle näköalan ristiriitaiseen ja kiihkeään taiteilijapersoonaan, joka on pitkän tien kuljettuaan löytänyt oman äänensä. Ovh. 33,90

HEIKKI KOTILA

Pieni rukouskirja

Johdatus rukouksen maailmaan ka rukouksia elämän matkalle. Monia kristillisen kirjon yhteisiä rukouksia sisältävä teos liittyy yksittäisen rukoilijan kirkon ikiaikaisen rukouksen yhteyteen. Ovh. 16,90

HEIKKI TERVONEN

Rakkaudesta Namibiaan 12 avainta toden ja tarinoitten Namibiaan ja Etelä-Angolaan

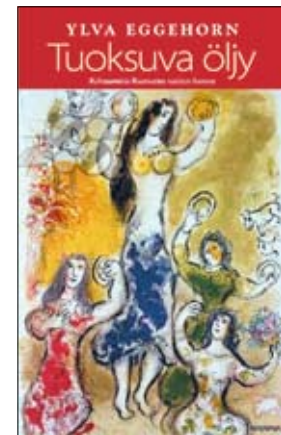
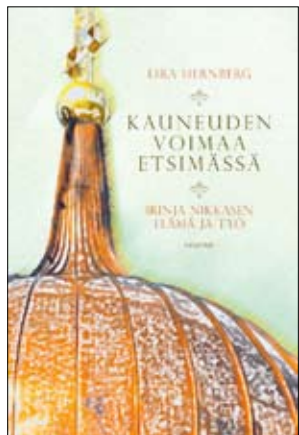
Tervetuloa nojatuolimatkalle Namibiaan! Teos esittelee maan monivaiheista historiaa sekä ihmeellistä luontoa rannikolta aavikoille ja jokilaaksoista vuoristoihin. Ovh. 32,90

EIRA HERNBERG

Kauneuden voimaa etsimässä

Irinja Nikkasen elämä ja työ

Omaääninen elämäkerta tarmokkaasta vaikuttajasta. Kiehtova henkilökuva on samalla Karjalan ja vanhan ortodoksisuuden historiaa. Ovh. 33,90

YLVA EGGEHORN

Tuoksuva öljy Kohtaamisia Raamatun naisten kanssa

Tuoksuva öljy piirtää voimakain värein eteemme kuusitoista Raamatun naista. Teos tarjoaa samalla uuden, raikkaan uuden näkökulman heidän elämäänsä. Ovh. 29,90

Palautus: Akavan kirkolliset ammattiliitot
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

.MK80

KIRKKOPÄIVÄT

Jyväskylässä 21.–23.8.2009
www.kirkkopaivat.fi